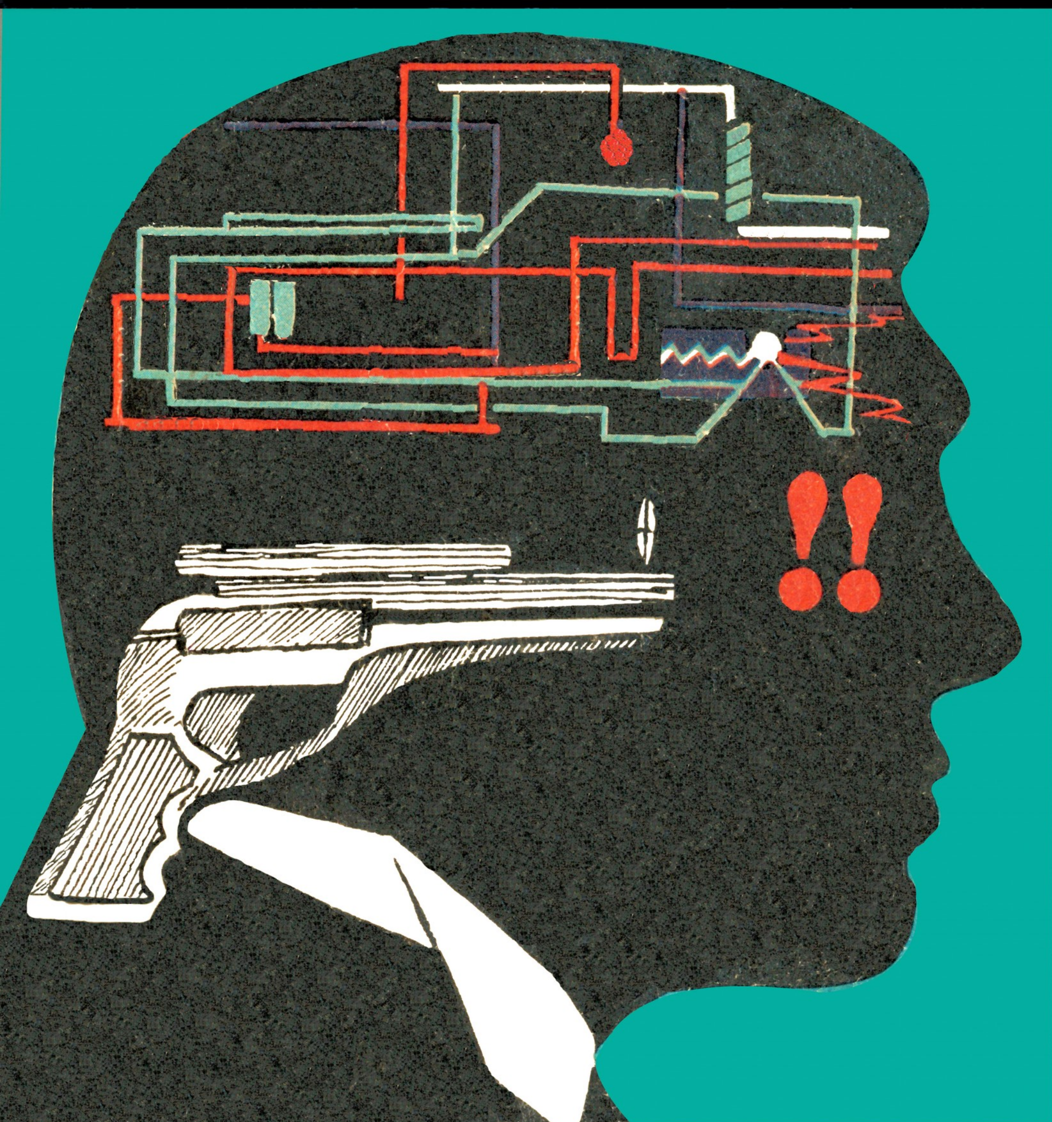
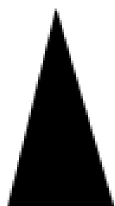
EDUARD JURIST

MISTER LA - 179^0C



EDITURA TINERETULUI



EDUARD
JURIST

Mister la -179 grade Celsius



Editura Tineretului
1966

Atenţiune, marţieni!

Am deschis uşa şi am rămas ţintuit locului. Pe perete, în faţa mea, se profila distinct umbra unui om îmbrăcat în scafandru spaţial. Inima începu să-mi bată cu putere, dar mi-am revenit relativ repede, dându-mi seama că e umbra armurii aşezată în dreptul ferestrei. Luna tocmai ieşise din nori şi-şi strecura privirile palide (prin ferestrele înalte şi înguste. Inspirând aerul, rar şi adânc, m-am îndreptat spre camera mea situată într-o aripă mai izolată a castelului. Urcasem de nenumărate ori scara veche de stejar, dar abia acum am observat că scârţâie. Scârţâia tainic şi lugubru. Ca un ţipăt înăbuşit. Ca un geamăt jalnic. Ca un strigăt de ajutor deznădăjduit venit din adâncuri. Un scârţâit care nu prevestea nimic bun. Dacă într-o noapte fără lună se va rupe o treaptă?

Am intrat în cameră furios pe nervii mei. Totdeauna mi-a fost greu să-mi dau seama unde se termină fantezia şi unde începe astenia. M-am apropiat de oglindă şi m-am ameninţat cu pumnul: „Ai vrut atmosferă, poftim atmosferă!" Aş fi putut să-mi aleg un alt loc unde să mă retrag pentru scris. O clădire modernă într-un peisaj paşnic. Optasem însă pentru castelul acesta singuratic înconjurat de galopul sălbatic al crestelor abrupte. „Aici e mai multă linişte". Şi, într-adevăr, era o linişte care te făcea să auzi cel mai mic zgomot. Şi fiecare zgomot era pentru mine o frântură dintr-un alfabet necunoscut, un mesaj pe care nu-l puteam descifra.

Mi-am preparat o cafea tare şi rece, mi-am aprins o ţigară şi am încercat să-mi adun gândurile. Doar nu venisem aici ca să dorm, ci ca să lucrez. Zadarnic. Nu izbuteam. Asemeni unor picături de ploaie căzând la intervale pe un acoperiş de tablă, îmi reveneau în minte crâmpeie din discuţia la care luasem parte după cină.

...În holul spaţios, cu fotolii îmbrăcate în huse de un

azuriu enigmatic, se adunaseră mai mulţi locatari ai castelului, dornici să mai schimbe o vorbă la o cafea şi un pahar de coniac. Nimic mai plăcut în jurul unui cămin medieval încins cu buturugi de brad ce răspândesc miros de răşină, în timp ce afară termometrul indică o temperatură la care îngheaţă orice sentiment.

S-a discutat cu multă însufleţire despre romanul modern şi poezia modernă. Despre muzica modernă şi pictura modernă. Despre cinematografia modernă şi fotbalul modern. Şi aşa, pe nesimţite, s-a ajuns la yoga, magie neagră, stâlpul inoxidabil din India, tectite, ipotezele lui Agrest, metempsihoză şi hipnoză.

Plin de vervă, pictorul S. povestise cum un prieten al său medic făcuse cu el o interesantă experienţă. După ce fusese adus în stare de hipnoză, pictorul realizase portretul unei frumoase tinere pe care n-o văzuse niciodată. Mai mult decât atât, S. se afla aici, iar modelul la Bucureşti. Ceea ce l-a uluit cel mai mult a fost însă faptul, aflat ulterior, că la orele când el picta, fata, care lucra la un atelier fotografic, developa filme în camera obscură. Toată lumea s-a mirat cum se poate picta când modelul se află în întuneric! S. arătă că numai în stare de hipnoză îţi poţi asuma un asemenea risc.

Bineînţeles că nici paleoastronautica n-a fost ocolită şi am fost întrebat cum văd eu problema. Dar eu n-o vedeam în nici un fel. Cum nu băusem coniac, n-aveam păreri personale.

Era o atmosferă veselă. Seara s-ar fi terminat cât se poate de plăcut, dacă n-aş fi simţit deodată un fel de nelinişte. Observator atent, am remarcat la un moment dat că pictorul S. discuta ceva într-un colţ cu tânărul prozator R., care încuviinţa mereu râzând. Mi-am amintit că pictorul nu pierdea ocazia să pună la cale câte o farsă despre care să se vorbească multă vreme. Era plin de imaginaţie şi dispunea de o vervă inepuizabilă. Cel puţin o dată la doi ani, când se nimerea aici un oaspete mai puţin la curent cu

năzdrăvăniile lui S., castelul era bântuit de stafii. Pentru dramaturgi apărea tatăl lui Hamlet. Uneori apăreau stafii anonime care susţineau că sunt personajele unei piese sau ale unui roman. Memorabilă a rămas farsa pe care i-o făcuse unei tinere poete. O seară întreagă îi povestise cu toată seriozitatea despre o crimă fioroasă săvârşită chipurile în acest castel în urmă cu 100 de ani. Capul victimei - îi explicase el - nu fusese găsit nici până azi. Vă imaginaţi cam ce s-a întâmplat când nenorocita a deschis la ora aceea târzie de noapte valiza în care S. pusese din timp un mulaj de ghips. Critica literară semnală cu mirare o schimbare bruscă în poezia victimei. Până deunăzi lirică şi candidă, devenise acidă şi pesimistă...

Bănuielile mele se întăriră când tânărul prozator R. mă întrebă cu aerul cel mai nevinovat din lume în ce cameră locuiesc. Mi s-a plâns în treacăt că are insomnii şi dori să afle dacă eu dorm liniştit. L-am asigurat că dorm ca un monument funerar dintr-un cimitir părăsit.

— E chiar camera de sub acoperiş? se interesă amabil pictorul.

M-am gândit că tot e mai bine să-mi iau unele precauţii şi am răspuns:

— Nu, e cu un etaj mai sus.

Prozatorul râse, dar pictorul nu acordă nici o importanţă celor spuse de mine...

Brusc, firul gândurilor se rupse: lumina se stinsese pe neaşteptate. Am ciocănit uşurel becul cu degetul, pentru a-i atrage atenţia că şi-a găsit momentul cel mai puţin prielnic să mă invite la culcare, dar becul rămase pe poziţia lui. Bâjbâind prin întuneric, am ajuns la comutator. Dar nici confratele său din plafon nu funcţiona. Deci nu se arsese becul, ci probabil siguranţa la tablou. Am privit pe fereastră şi am constatat că întregul castel era cufundat în întuneric. „E limpede - mi-am zis. O pană de curent. Se întâmplă." Am scăpărat un chibrit ca să-mi aprind o nouă ţigară şi am văzut că e tocmai ora douăsprezece. În clipa aceea, ceasul

din turnul castelului bătu o dată şi tăcu. Am remarcat că pe întuneric unele lucruri se văd mai bine ca pe lumină. Poftim, e douăsprezece şi orologiul sună de ora unu! Ori e dereglat clopotul, ori nimeni n-a observat că merge cu o oră înainte. M-am întins pe pat, urmărind pulsaţia jarului minuscul din vârful ţigării.

Timpul trecea, dar lumina nu se reaprindea. Cum nu voiam cu nici un chip să dorm, mi-am adus aminte că am în valiză un radio cu tranzistori. L-am găsit cu uşurinţă, după ce am răsturnat un scaun şi am spart ceva, încă nu ştiam ce, am întors butonul, dar, spre marea mea surprindere, aparatul rămase mut. Bateriile erau complet descărcate. Şi doar abia le cumpărasem! A trebuit să renunţ. Am rămas în aşteptare, hotărât să nu adorm. Deodată, urechea prinse un zgomot slab. Am încercat să-l identific. Scările scârţâiau uşor de parcă ar fi fost urcate de o pisică. Şi deodată am observat că pe sub uşă se prelinge reflexul slab al unei raze şovăielnice. Priveam încordat când am văzut un lucru nemaipomenit. Pata de lumină se strecură pe sub uşă şi începu să se plimbe pe podeaua camerei. Mai mult decât atât, se stingea într-un loc şi se reaprindea în altul. Uneori era mai mare, alteori mai mică. Uneori căpăta nuanţe verzui, alteori galben-pal. Şi, culmea, discul luminos părăsea podeaua şi pereţii şi se aprindea pur şi simplu în spaţiu. Un timp zăbovi pe filele de hârtie întinse pe masă, după care străbătu pur şi simplu fereastra şi se făcu nevăzut.

Am sărit de pe pat şi m-am repezit la geam. Era bine închis. Năucit, m-am întins din nou pe pat, încercând să-mi lămuresc fenomenul. Nu găseam însă nici o explicaţie. Singura de care mă agăţam mi-o repetam cu încăpăţânare: „Asta e mâna lui S. O farsă. Asta e!" Şi căutând să-mi dau seama cum procedase, în cele din urmă, am adormit...

...Când m-am trezit, era dimineaţă. Primul lucru pe care l-am observat era faptul că atât lampa de masă cât şi cea din plafon ardeau.

Am cercetat din nou fereastra. Şi acum era la fel de bine închisă.

Am coborât la masă foarte indispus. Mă aşteptam să dau cu ochii de pictor. Până la ora asta, fără îndoială, a şi pus la curent pe toată lumea. Toţi mă vor examina cu curiozitate compătimitoare şi vor face tot felul de aluzii transparente sau îmi vor pune întrebări „nevinovate".

Pe culoar m-am întâlnit cu vecinul meu de cameră, un om de aproape şaizeci de ani, care se culca devreme pentru că nu putea să doarmă. Mi se adresă foarte bine dispus:

— În noaptea asta am dormit excelent! E prima noapte când nu m-a supărat reumatismul. Dumneata cum ai dormit?

Erau deci cele dintâi replici ale piesei în care mie mi se rezervase rolul principal. I-am răspuns cam acru:

— Şi eu am dormit minunat.

Când am intrat în sufragerie, primul om pe care l-am văzut era bineînţeles pictorul. Discuta cu inginerul de la uzina electrică despre pana de electricitate. Inginerul îi explica că fusese necesară schimbarea unei piese, care a durat mai multe ore.

Prea bine. Deci regie în toată regula. M-am gândit că nu trebuie să aştept, ci să atac eu primul. M-am adresat pictorului:

— De când manifeşti atâta interes pentru tehnică? Sau pana de curent te-a împiedicat să pictezi noaptea?

Pictorul se încruntă şi-mi răspunse vexat:

— Nu prea e momentul pentru spirite.

I-am ripostat cu un zâmbet larg:

— E-adevărat, spiritele sunt mai potrivite la miezul nopţii!

Pictorul ridică din umeri.

— Mai bine hai cu mine să-ţi arăt ceva.

Şi, luându-mă de braţ, mă trase după el. Deschise uşa camerei sale şi-mi arătă o pânză pe şevalet:

— Eu în viaţa mea n-am făcut aşa ceva. Dacă aş şti cine-i mizerabilul!

Pânza în ulei la care lucra, şi pe care-o mai văzusem cu câteva zile înainte, arăta decolorată şi murdară. În schimb, culorile deschise şi mai ales albul erau toate tuciurii. L-am privit pe S. Nu ştiam dacă e adevărat ceea ce susţine sau şi asta făcea parte din mizanscenă. De aceea am replicat, luându-mi un aer maliţios:

— Poate a fost vreun marţian!

— Ascultă-mă, nu prea ai haz. Dacă şi asta se mai numeşte farsă, atunci...

Făcu un gest de lehamite cu mâna.

După micul dejun, am făcut o plimbare prin parcul castelului. Deodată fără să vreau am ridicat ochii şi am văzut orologiul din turn. Arătătoarele erau oprite la ora douăsprezece...

*

După ce am aşternut pe hârtie toată întâmplarea, fără să adaug nimic de la mine, l-am rugat pe criticul B., un prieten de-al meu, s-o citească.

— E iarăşi o chestie din alea ştiinţifico-fantastice? m-a întrebat, fără să-şi ascundă ironia.

— De loc. De data asta e o întâmplare autentică. Luată din viaţă. Mi s-a întâmplat chiar mie.

Din condescendenţă, dar fără nici o încredere, a consimţit s-o citească. L-am urmărit în tot timpul lecturii. Citea încruntat, cu creionul în mână. După ce-a terminat, mi-a înapoiat manuscrisul.

— Dacă vrei, pot să ţi-o fac praf. Vrei?

— Nu.

— În primul rând, dacă e ştiinţifico-fantastică trebuie să oferi cititorului şi o explicaţie. Altfel cititorul n-o să înţeleagă.

— Crezi?

— Bineînţeles. Nici eu nu am priceput.

Am reflectat puţin. N-ar fi rău să evit o astfel de obiecţie.

— Aş putea, de pildă, să sugerez că e vorba de o emanaţie radioactivă. Asta ar explica efectul asupra reumaticilor, descompunerea culorilor pe bază de plumb, ca şi descărcarea bateriilor din tranzistor. Fenomenul de luminiscenţă poate avea loc tot datorită radiaţiei, într-o atmosferă saturată de electricitate. În ce priveşte orologiul, să zicem că a suportat o puternică magnetizare. Ce părere ai?

Prietenul meu clătină din cap.

— Hm, cam tehnicist, dar merge. Se poate critica.

— Atunci, ce fac? Introduc explicaţia?

— Fii serios! Vrei să devină un articol de popularizare a fenomenelor naturii? Unde mai e fantezia?! Lasă-i cititorului plăcerea să-şi imagineze singur explicaţia.

Eram pe punctul să înclin spre această variantă:

— Cred că ai dreptate... Am să renunţ la explicaţie. Poate voi sugera că e vorba de apariţia unor extratereştri.

Prietenul meu ridică din umeri:

— Iar marţieni! Nu te pripi. Cu literatura ştiinţifico-fantastică lucrurile sunt încă destul de încurcate. Şi, la urma urmei, fă şi tu cum crezi că e mai bine.

*

De atunci citesc şi recitesc povestirea şi mă întreb mereu: cum e mai bine?

Dar ceea ce mă intrigă cel mai mult e altceva. Am descoperit cu stupoare că în tot castelul nu se află nici o armură.

Ereticul cardinal Collarmino

În chilia sa elegant mobilată, dar având sobrietatea necesară reculegerii şi aprofundării scrierilor sfinţilor părinţi, cardinalul Collarmino se plimba cu mâinile la spate ascultând lectura monotonă a secretarului său, fra Ambruogio. Lângă un crucifix simplu din lemn de cedru era suspendat pe perete un *Michelangelo* din epoca de maturitate, reprezentând Madona alăptând pruncul. Cardinalul, care era un bărbat de aproape şaizeci de ani, văzuse multe picturi pe aceeaşi temă, dar aceasta i se părea cea mai reuşită. Nu înţelegea cum puteau pictorii abstracţionişti să esenţializeze într-atât ideea, încât credincioşii să nu mai recunoască unde-i pruncul şi unde-i sânul binecuvântat.

Era o calmă zi de vară şi în chilie domnea o atmosferă plăcută. Dacă nu l-ar fi bătut la cap Ambruogio, cardinalul s-ar fi aşezat cu plăcere la armoniu sau ar fi citit o pagină din Aristotel. Dar, datoria înainte de toate! Cardinalul juca un rol important în cercurile influente ale sfântului imperiu şi numai unele adversităţi inspirate de diavol au făcut ca fumul alb înălţat deasupra Vaticanului să anunţe alegerea unui alt Papă.

Era ora la care secretarul îi prezenta, ca în fiecare zi, spicuiri din presă. Collarmino ţinea să fie la curent cu tot ce se petrece în lumea în care, după cum obişnuia să susţină cu umor în conciliile secrete, „biserica universală trebuia să fie prezentă, dacă nu voia să fie absentă".

Fra Ambruogio avea o minte ascuţită şi o ureche sensibilă care deosebeau cu fineţe toate nuanţele subtile ale complicaţiilor externe cu implicaţii interne, ca şi pe cele interne cu implicaţii externe. Gândirea sa pătrunzătoare şi-o disimula în spatele unor citate din cărţile teozofilor, iar privirea sa pătrunzătoare în spatele unor lentile fumurii, montate într-o ramă modernă.

Cardinalul îi aprecia calităţile, plăcându-i punctualitatea sa de formaţie germanică, rafinamentul său de formaţie galică, fervoarea sa de formaţie iberică, sobrietatea sa de formaţie britanică ca şi ceea ce se putea numi deformaţia sa „profesională" de formaţie teologică.

Cele treizeci de minute rezervate întrevederii zilnice de lucru se apropiau de sfârşit. Cardinalul dădea chiar unele semne de oboseală.

— Ce prostie şi povestea asta cu „Călugăriţa" lui Diderot! Când facem eforturi uriaşe pentru a ţine pasul cu lumea modernă, nişte meschine interese electorale încurcă lucruri mult mai importante.

Fra Ambruogio tocmai îi citise ecourile nefavorabile pe care le avusese în rândurile opiniei publice franceze interzicerea de către cenzură a ecranizării după opera celebrului enciclopedist.

Secretarul îşi îngădui o observaţie:

— Exces de zel, sanctissime. Dacă măicuţele franceze nu s-ar fi ostenit atâta pentru a-şi apăra rasa!

— Politica nu e pentru femei, dragul meu, chiar când e vorba de sfintele noastre surori - observă cardinalul cu un zâmbet.

— Iar ştiinţa nu e pentru toţi sfinţii noştri confraţi - spuse meditativ fra Ambruogio.

Collarmino îi aruncă o privire cercetătoare.

— La ce te referi?

Ambruogio îşi scoase ochelarii şi începu să-i şteargă cu multă atenţie.

— Eminenţă, e vorba de o informaţie de presă care scapă oricui la prima vedere.

Collarmino îl întrerupse ironic:

— Oricui, dar nu pătrunzătorului meu secretar!

— Sanctissime... ţinu Ambruogio să se apere cu o plecăciune smerită. Îşi puse ochelarii pe nas, potrivindu-şi-i cu degetele sale nemăsurat de lungi, despături ziarul şi citi: „Aflăm că un teolog, reverendul Marton, a demonstrat

printr-o analiză semantică realizată cu ajutorul calculatorului electronic că cele 14 epistole ale apostolului Pavel n-au putut fi scrise de o singură persoană"...

Chipul cardinalului, până adineaori liniştit, se schimbă fulgerător.

— Cum?!

Ochii îi scăpărau mânioşi, buzele îi fremătau într-un tremur nervos. Uriaşul efort de a ţine pasul cu lumea modernă ajunse la limită.

— Să citesc mai departe, eminenţă? întrebă aproape în şoaptă Ambruogio, satisfăcut în sinea lui de efectul obţinut.

— Citeşte! ordonă Collarmino încercând să se stăpânească.

— „...ci de şase autori diferiţi".

— Şase! repetă cardinalul. Cifra n-are nici o noimă! Toată povestea asta miroase de departe a erezie.

— Lucrurile însă nu s-au oprit aici - strecură Ambruogio. Să citesc mai departe, eminenţă?

— Citeşte!

Cardinalul se străduia să-şi înfrângă oboseala. De vreo trei decenii nu mai era tânăr. Dar se simţea din nou chemat să apere ceea ce după atâtea veacuri biserica stăpânea tot mai greu.

— „Aplicând aceeaşi metodă analitică lucrărilor publicate de reverendul Marton - urmă secretarul - un alt ecleziast, reverendul Ellison a demonstrat că acestea..."

— Care „acestea"? îl întrerupse nedumerit cardinalul.

— Subiectul logic, sanctissime, *lucrările*. Să citesc mai departe?

— Citeşte!

— Deci aceste lucrări „n-au putut fi compuse toate de autor".

Pe faţa cardinalului apăru o expresie de satisfacţie:

— Caeli enarrant gloriam Dei! Aşa-i trebuie păcătosului! Mai e ceva?

— Mai e, eminenţă.

— Citeşte!

— „În felul acesta - îşi încheie secretarul lectura - creierul electronic a dovedit că reverendul Marton nu există."

— Cum adică, nu există?

— Din punct de vedere logic, sanctissime - şopti Ambruogio.

— Aha! Dar în realitate există, nu-i aşa?

— Fireşte, de vreme ce a scris.

— Ei vezi, acesta e şi argumentul! Aparent reverendul Ellison, ţintuindu-l la stâlpul infamiei pe Marton, apără dreapta credinţă. Dar demonstrând inexistenţa lui Marton, implicit, confirmă inexistenţa apostolului Pavel. Şi de vreme ce Marton a scris - deci există - şi sfântul Pavel există! Cred că cel mai nimerit lucru ar fi pentru început ca lucrările lor să fie puse la index.

Ambruogio se ridică de pe scaun şi, împreunându-şi mâinile, vorbi alegându-şi cu grijă cuvintele:

— Eminenţă,...însuşi Papa a binecuvântat câteva calculatoare electronice pentru a demonstra că biserica merge în pas cu progresul.

— Fireşte, fireşte... Lui Torquemada i-a fost mult mai uşor. Să-l fi văzut acum...

— Mi-aş îngădui... se înclină Ambruogio.

Cardinalul îi făcu semn să vorbească.

— Trebuie să dăm un răspuns în această problemă. Dacă vom afirma că nu am luat cunoştinţă de cele întâmplate, vom lăsa impresia că discuţiile acestea au aprobarea noastră...

— Aşa e, Ambruogio. Nu trebuie să permitem ca viermele îndoielii să pătrundă în inimile drept-credincioşilor. Să nu uităm că deocamdată mulţi dintre ei privesc la televizor transmisia messelor şi-şi fac rugăciunea de seară o dată cu preotul crainic. Şi care ar fi răspunsul?

Cardinalul se aşeză în fotoliu. Oboseala pusese din nou stăpânire pe el.

— M-am gândit - vorbi fra Ambruogio - că noi înşine, cu înalta autoritate a forului pe care-l reprezentăm, să repetăm această analiză. Să dăm Cezarului ce-i al Cezarului şi lui Dumnezeu ce-i al lui Dumnezeu.

Cardinalul clătină capul aprobator.

— Excelent, fiule, excelent! Îngrijeşte-te ca totul să se facă precum spui... din ordinul meu. Vom publica apoi rezultatul în ziarul curiei.

— Eminenţă, gândul vostru e lege pentru mine.

Se înclină, îşi adună hârtiile şi ieşi din chilie.

Cardinalul rămase pe gânduri. Da, problemele acestui secol nu puteau fi rezolvate nici cu excomunicări şi nici cu bule. Trebuiau căutate alte arme. Armele secolului. Dar era el în stare să le mânuiască?!

Ambruogio se îngriji, cu zelul care-l caracteriza, de punerea la punct a analizei epistolelor sfântului Pavel. Urmări personal modul în care a fost elaborat algoritmul necesar şi se informă cu multă discreţie dacă matematicienii solicitaţi nu manifestă, pe faţă sau pe ascuns, simpatii pentru concepţii materialiste.

Totul se desfăşură cu o precizie matematică. Dar, rezultatul era departe de a-i da satisfacţie cardinalului. Calculatorul folosit stabilise la rândul lui existenţa a 6 ± 1 autori. Cardinalul se înfurie:

— E nemaipomenit! Iată unde duc aceste idei eretice!

Ambruogio ţinu să evite orice echivoc:

Cred că nu puneţi la îndoială buna mea credinţă, vreau să spun, dreapta mea credinţă.

Cardinalul făcu un gest cu mâna de parcă ar fi alungat o muscă. Acum îl enerva tipicăria prusacă a secretarului său.

— Ai înţeles prea bine, Ambruogio, la ce mă refer.

Maşinile astea de o mie de ori eretice! Într-o bună zi ne vom pomeni că până şi parabolele au un colectiv întreg de redacţie. Unde vom ajunge?!

— Sanctissime - murmură secretarul - operele orale nu

pot fi analizate. Decât cele înregistrate pe bandă de magnetofon...

— Atâta mai lipsea! În schimb, dragă Ambruogio şi în ochi i se aprinse o sclipire şireată - am soluţia care ne trebuie.

— Sanctissime, sunt fericit să vă ascult.

— Calculatorul acesta păcătos a dat un răspuns eretic - vorbi rar Collarmino - pentru simplul motiv că nu e drept-credincios.

Ambruogio îl privi uimit. Tăcu însă aşteptând să vadă unde ţinteşte cardinalul.

— Binecuvântarea, după câte se vede, nu e suficientă. Trebuie să-l aducem pe calea credinţei, fiule. Să-l convertim. Ce bază putem să punem pe afirmaţiile unui ateu? Niciuna! Ne trebuie o maşină drept-credincioasă.

Ambruogio îşi drese glasul, semnalând că-şi ia îndrăzneala să vorbească:

— Eminenţă, dar cum putem să convertim un calculator? Dacă-l stropim cu apă sfinţită, i se oxidează conexiunile şi nici nu mai funcţionează.

— Eşti încă tânăr, fiule. Nu-ţi sunt încă desluşite căile Domnului pe care noi slujitorii săi avem datoria să le cunoaştem. Să dăm Cezarului ce-i al Cezarului, fireşte. Dar s-o facem cu pricepere.

— Eminenţă, sunt fericit să sorb înţelepciunea chiar de la izvor.

Cardinalul zâmbi. Era mulţumit să dea o mică lecţie acestui tânăr care credea că vechea generaţie nu înţelege cerinţele secolului.

— Nimic mai simplu, Ambruogio. Vei introduce în memoria calculatorului principalele dogme ale prea sfântului părinte al bisericii Toma d'Aquino şi scrierile sfântului Ignazio de Loyola, întemeietorul ordinului nostru.

Sfântului Ignazio arhanghelii i-au încredinţat sabia cu care a apărat dreapta credinţă. Un asemenea calculator poate fi socotit fără grijă la fel de credincios ca noi înşine,

şi-i vom acorda întreaga noastră încredere.

— Sanctissime... Tânărul secretar se apropie de cardinal şi-i sărută inelul care exercita asupra lui o deosebită atracţie.

— Ridică-te, fra Ambruogio - spuse cardinalul cu blândeţe. Am apreciat întotdeauna serviciile pe care le-ai adus bisericii şi mie personal. Grăbeşte-te să împlineşti cele hotărâte.

Secretarul pusese mâna pe clanţă când Collarmino îl opri. Scoase din bibliotecă un volum într-o somptuoasă legătură de piele neagră şi i-l întinse:

De data aceasta, înaintea analizei care ne interesează vom proceda la o verificare hotărâtoare. Analizează un capitol din această lucrare a mea despre viaţa sfintei Tereza.

— Prea bine, eminenţă.

Ambruogio lucră o săptămână încheiată pentru a pregăti experienţa în cele mai mici amănunte. Printre altele lăsă intenţionat să transpire o informaţie care apăru într-un ziar de centru-dreapta. Întâi procedă la verificarea pur tehnică a calculatorului. Funcţiona normal Apoi, sub supravegherea sa, i se introduseră în memorie textele de bază din scrierile lui Toma d'Aquino şi Ignazio de Loyola. De asemeni pregăti un capitol plin de vibraţie din cartea cardinalului Collarmino, despre viaţa sfintei Tereza, transpusă în limbaj matematic.

Cardinalul îşi anunţă intenţia de a asista personal la ceea ce trebuia să fie, de fapt, nu o experienţă, ci o ceremonie. Primise chiar şi un telefon de la cancelaria curiei cu sincere felicitări pentru lupta neîmpăcată pe care o ducea cu atâta strălucire împotriva ereziei.

În sfârşit, sosi ziua şi ora hotărâtă. Ziua era chiar a sfintei Tereza, sub auspiciile căreia cardinalul înregistrase numeroase succese. Calculatorul fusese montat în capela destinata înalţilor prelaţi. Cardinalul oficie o scurtă slujbă şi vorbi cu elocvenţă despre importanţa pe care biserica

trebuie s-o acorde invenţiilor tehnice care de fiecare dată nu fac altceva decât să confirme „cât de nemărginită e creaţia divină, şi-i descurajează pe cei care afirmă că Universul poate fi cunoscut".

Apoi făcu un semn şi textul extras din cartea sa fu introdus în calculatorul electronic.

Cardinalul nu avu nici timpul necesar pentru a-și împreuna mâinile şi maşina îşi expedie răspunsul matematic Pater Antonio apăsă cu pioasă reculegere pe butonul transcriptorului literal. Şi în acordurile grave ale orgii, pe ecranul calculatorului începură să se alcătuiască necruţătoarele cuvinte:

— Eretic! De o mie de ori eretic! Să fie îmbrăcat în cămaşă de penitent, uns cu catran şi tăvălit în fulgi. Şi după ce va fi purtat pe străzile oraşului într-o cuşcă pentru fiare sălbatice, să fie dus în piaţa cea mare și ars pe rug. Flăcările iadului să-l mistuie pentru totdeauna, iar numele său să fie pe veci hulit şi blestemat. Amin!

Collarmino se clătină sub biciul de foc al inchiziţiei.

Secretarul său Ambruogio, simţea cum îl trec fiori de gheaţă. Doar lucrase şi el la cartea cardinalului.

Ultima călătorie cosmică

Zburam spre planeta Arax...

Din nou a trebuit să-mi las baltă obişnuitele mele ocupaţii pământeşti pentru o călătorie cosmică. Mă gândeam cu regret că romanul la care lucram va apărea cu o întârziere uriaşă, iar confraţii îl vor socoti, pe bună dreptate, depăşit. Toate argumentele şi rugăminţile mele au rămas fără ecou.

— Trebuie să pleci! mi s-a spus. E inutil să mai stărui. Ştii doar că te socotim un demn reprezentant al condeierilor de pe Terra.

Şi am plecat. Ce sentimente mă încercau? Pentru noi, cetăţenii celui de al patrulea mileniu terestru, nu mai era vorba de curiozitate. Călătoriile cosmice se banalizaseră şi faptul că mai fusese descoperită o planetă locuită de fiinţe raţionale îi interesa îndeosebi pe specialişti. (Îmi imaginez că la fel se întâmpla şi cu oamenii de rând ai anului 2000, când undeva, în sudul Oceanului Pacific, era descoperit un nou atol. Era trecut pe hartă şi apărea o notă într-un cotidian. Se scriau şi câteva cuprinzătoare monografii despre fauna, flora, condiţiile climatice şi consecinţele economice ale apariţiei acestui nou uscat, ce puteau fi consultate la cerere în orice bibliotecă.)

Mă gândeam, bineînţeles, la dificultăţile primelor contacte. Aveam în privinţa asta o oarecare experienţă. De câte ori mai făcusem parte dintr-o delegaţie trimisă pe o planetă nou descoperită, m-am lovit de greutăţi asemănătoare. Nu mă refer la cele de ordin lingvistic. Nici măcar pe planetele unde fiinţele raţionale aveau un aparat de transmitere şi recepţionare a informaţiilor, diferit de al nostru, traducătorii cibernetici n-au dat greş. Problemele se ridicau îndată ce treceam la elaborarea glosarului cu noţiunile de bază, care să ne permită, atât nouă cât şi celorlalţi, să vorbim despre aceleaşi lucruri. Înainte de toate

trebuia să explicăm de unde venim. Care e locul nostru în Univers. Le arătam pe o hartă a cerului galaxia noastră, sistemul nostru solar şi acea gămălie de ac pe care trăiam. Gazdele se uitau cu mirare şi remarcau: „Interesant. Eram atât de aproape şi până acum nu ştiam nimic unii de alţii". Apoi se scuzau îndelung, explicându-ne motivele obiective pentru care nu recepţionaseră până atunci semnalele radio emise de pe Pământ.

În primele zile se purtau discuţii asupra structurii materiei. Cu atomul în ansamblul lui ne puneam repede de acord. Apoi, cu ajutorul spectrogramelor, le arătam care sunt elementele chimice de bază pe Pământ (oxigen, hidrogen, carbon, siliciu, azot etc.). Lucrul acesta era interesant şi amuzant totodată. Cum recunoşteau elementul de care era vorba, se auzeau exclamaţii: „Priviţi! Au şi oxigen!" „...Bine, dar acesta este *retanul* nostru!" Era vorba de carbon. Discutam pe larg despre principalele combinaţii chimice: aer, apă, hidrocarburi, minerale ş.a.

Pe o planetă pe care apa aproape că nu exista în natură şi era obţinută în laboratoare admiraţia pentru planeta noastră, ale cărei cinci şesimi din suprafaţă e acoperită de apă, nu avu margini. Nu ştiu dacă oamenii aceia cunoşteau invidia. Dar dacă n-o cunoscuseră până atunci, din acel moment, ea întregi gama sentimentelor lor.

Treceam apoi la explicarea mecanismelor vieţii pe Pământ. În primul rând structura celulei. Eram înarmaţi şi cu filme pe care le proiectam, în cazul când gazdele noastre aveau un aparat optic, şi le înfăţişam diferitele tipuri de organisme, de la amoebă la om. Nu mai spun că alegerea vieţuitoarelor celor mai importante nu era un lucru atât de simplu. Desigur, se aveau în vedere criterii ştiinţifice. Uneori însă eram nevoiţi să ne îndepărtăm de ele. Aşa, de pildă, pe o planetă, am fost întrebaţi dacă pe Pământ există un tip de rumegător patruped, caracterizat printr-un gât foarte lung.

— Girafa! a exclamat bucuros unul dintre noi.

Aici, girafa, sau un mamifer care-i semăna, era la fel de preţuită ca vita cornută pe Pământ. Şi noi, iniţial, nu socotiserăm necesar să vorbim despre ea.

Mai cu seamă în domeniul organismelor vii eram urmăriţi cu deosebită atenţie şi nu o dată am fost puşi în situaţii dintre cele mai neprevăzute. Aşa, de pildă, pe o planetă pe care trăiau fiinţe vegetale, când au auzit că, pe Pământ, copacii trăiesc în pădure, iar în oraş li se acordă doar un teritoriu limitat, înconjurat de un gard, a fost cât pe-aci să se producă un incident neplăcut. Din fericire, eu am avut prezenţa de spirit să le spun că pământenii n-ar putea exista fără lumea vegetală, această inepuizabilă producătoare de oxigen, şi că florile ne fac viaţa mai frumoasă, fiind un simbol al dragostei neprihănite. În felul acesta, lucrurile s-au terminat cu bine, dar ne trecuseră toate năduşelile.

După cum vedeţi, asemenea călătorii nu sunt lipsite de riscuri.

...Cam în a treia săptămână de consfătuiri, începea şirul celor mai serioase dificultăţi. Trebuia să ne punem de acord asupra noţiunilor de *timp şi spaţiu*. Fireşte că elementul de bază de la care plecam era *raza de lumină*, universal cunoscută. (S-a întâmplat - e drept, o singură dată - ca pe o planetă fără un astru al zilei, un soare, cum îl numim noi pământenii, să căutăm o altă constantă. Era o planetă pe care viaţa apăruse datorită unei radiaţii interne, şi a fost necesar, mai întâi, să măsurăm lungimea de undă a acestei radiaţii ca să stabilim raportul de echivalenţă.). Gândiţi-vă însă că nu e atât de simplu să explici cât reprezintă durata medie a vieţii unui om pe Pământ, folosindu-te de durata necesară luminii pentru a parcurge drumul între Soarele nostru şi steaua Alfa din constelaţia Orion. Expresia matematică a vieţii noastre era într-atât de infinitezimală, încât ne era şi ruşine să spunem cât de puţin trăim. Şi nu o dată am fost priviţi cu o profundă compătimire. În mod evident, se aşteptau ca, din clipă în

clipă, unul câte unul să murim pe rând.

La aceste prime contacte, eu eram mai mult observator, discuţiile având un pronunţat caracter ştiinţific. Cel mult, îmi permiteam câte o glumă, ca să văd dacă noile noastre cunoştinţe aveau simţul umorului. De multe ori aveau, dar colegii mei din delegaţie mi-au spus la un moment dat că am început să mă repet. Mă aşteptam deci ca şi pe Arax lucrurile să se petreacă mai mult sau mai puţin la fel. Ceea ce însă de-a dreptul mă plictisea era ideea că nici aici nu voi scăpa de ziarişti. De obicei, după ce se terminau consfătuirile şi discuţiile ştiinţifice, începeau excursiile şi vizitele. Pretutindeni eram însoţiţi de corespondenţi speciali şi de tot felul de reporteri. Şi de fiecare dată eu cădeam victima acestor feroci devoratori de noutăţi. Cu zâmbetul cel mai amabil colegii mei se eschivau sub pretextul că sunt *specialişti* şi văd lucrurile mult prea unilateral. Desigur, în profunzime, dar probabil prea îngust. Eu ca scriitor le puteam da o imagine de ansamblu plină de culoare, reliefând ceea ce e esenţial.

— Fă şi tu ceva, ce naiba! îmi şopteau la ureche. Acceptam cu resemnare, având grijă să rămân într-un cadru cât mai general. Evitam problemele ştiinţifice, conştient că nu aveam dreptul, din superficialitate, să induc în eroare o planetă întreagă. Mă feream şi de exemple concrete cu privire la viaţa culturală. Eram un simplu om şi aprecierile mele stăteau sub semnul subiectivităţii.

...Într-adevăr, după trei săptămâni, aşa cum am prevăzut, am fost aruncat pradă ziariştilor araxieni. A fost organizată un fel de conferinţă de presă şi am fost prezentat ca cel mai mare scriitor de pe Pământ, fapt pe care nu-l puteam infirma, de vreme ce fusesem inclus în delegaţie. Am început să vorbesc la fel de stângaci ca de fiecare dată. Întâi mi-am spus numele. Ziariştii s-au uitat nedumeriţi unii la alţii. Am crezut la început că asta se datora faptului că nu auziseră de mine. Unul dintre ei însă s-a ridicat şi a întrebat:

— Ce înseamnă *nume*?

Era pentru prima dată că mi se punea o astfel de întrebare. Am încercat să le explic. Au fost foarte miraţi aflând că la noi oamenii pot fi identificaţi printr-un nume, la fel ca plantele sau mineralele. Apoi am început să le vorbesc căutând să dau declaraţiilor mele un stil cât mai personal. La un moment dat am vrut, printr-un gest total inconştient, să-mi aprind o ţigară şi s-a produs o uşoară panică. Pentru araxieni fumul de ţigară era mult prea toxic. A trebuit să renunţ şi, din acel moment, am vorbit şi mai încâlcit.

...A doua zi, după întâlnirea cu ziariştii, în toate ziarele planetei au apărut articole şi reportaje vorbind despre mine. Am cerut şi eu un exemplar. Pe prima pagină era portretul unui *„homo sapiens".* Curios, am cerut lămuriri şi am aflat să araxienii nu cunosc fotografia. Un sistem electronic construieşte fizionomia pe baza datelor furnizate de o maşină cibernetică. Am oftat. Ştiam că nu sunt cel mai frumos bărbat de pe Pământ, dar oricum aveam o părere ceva mai bună despre înfăţişarea mea. Am rugat un traducător să-mi citească şi mie cele cuprinse în articol. Citez un singur fragment:

„Terrianul ne-a vorbit pe larg despre el şi familia sa. Fondatorul acestei familii - ne-a spus el - a avut de ales dacă să descindă dintr-un mamifer antropoid sau dintr-un cefalopod. A ales antropoidul, acuzând condiţii mai favorabile de transformare în om. La întrebările noastre a evitat să răspundă care e situaţia celorlalte antropoide şi ce condiţii li se creează acum pentru a deveni oameni. Terrianul care ne vizitează s-a născut la două milioane de ani tereştri după apariţia primului său strămoş. În tot acest timp familia sa a devenit foarte numeroasă. Din sânul ei au ieşit bărbaţi valoroşi ca de pildă *Homo Neanderthalensis* care a inventat roata..."

Mă opresc aici. Am susţinut întotdeauna că scriitorul trebuie să scrie, nu să vorbească. Cel puţin eu mereu le-am

încurcat, când a trebuit să dau interviuri. Am să scriu un reportaj despre planeta Arax ca să nu mă întorc pe Pământ cu mâna goală. Dar asta e ultima deplasare cosmică. Gata! Să mai plece şi alţii...

Inspectorul Bott intră în acţiune

...De fapt inspectorul Bott intrase pur şi simplu într-un compartiment de clasa a doua a expresului de noapte care ajungea la Liverpool ziua. Ca şi când un inspector de la Curtea Scoţiei[1] nu are voie să călătorească de plăcere şi spre Liverpool. La urma urmei fiecare are voie să-şi petreacă week-end-ul unde pofteşte. Chiar şi un inspector de poliţie când nu e în misiune.

Aşadar, inspectorul Bott - pe care oricine l-ar fi identificat datorită mersului său elastic - intrase într-un compartiment de clasa a doua şi aprinse lumina. Locul de la fereastră era ocupat de un călător care citea absorbit gazeta de seară, neacordând nici o atenţie peisajului fermecător cufundat în întuneric. Aşa cum bănuise de la început[2], în restul compartimentului nu mai era nimeni.

— Good evening, sir - rosti politicos inspectorul.

Sper că nu vă incomodează lumina?

— Faites comme chez vous - răspunse călătorul cu un pronunţat accent englezesc şi-şi disimulă zâmbetul în spatele ziarului. De altfel - adăugă el - am terminat de citit *„mica publicitate",* singurul lucru care merită atenţie în ziarele de seară, în cele de dimineaţă, ca şi în cele de prânz. Voi profita de prezenţa dumneavoastră ca să dorm puţin.

— Totdeauna dormiţi puţin? Sau numai ocazional?

Bott se întinse comod pe unul dintre locurile libere.

Avea aerul că-l alesese la întâmplare, cu toate că ocupase tocmai locul trecut pe tichet.

— Pe vremuri - răspunse călătorul - când eram funcţionar în City, dormeam numai dimineaţa. Pentru leafa pe care o primeam, n-ar fi fost rentabil să dorm pe timpul meu.

---

1 Așa se numeşte poliţia engleză. În original: Scotland Yard. (n.a.)
2 Inspectorul Bott consultase încă din gară diagrama vagonului. (n.a.)

— Acum lucraţi pe cont propriu? se interesă inspectorul.

— Vorbind la figurat, da.

Inspectorul rămase pe gânduri.[3] Când observă că omul din faţa lui e pe punctul să adoarmă, întrebă brusc:

— Nu sunteţi scriitor, nu-i aşa?

— Fără doar şi poate.

Un timp conversaţia păru să lâncezească. Bott renunţă la mai multe întrebări. Iar călătorul preferă să nu răspundă. Inspectorul se folosi de acest intermezzo ca să-şi cerceteze pe îndelete vecinul de compartiment. Era un dolicocefal îmbrăcat într-un elegant costum englezesc de culoare gri şi cu o vestă de lână gri sub haină. Cravata se asorta şi ea în mod fericit cu ciorapii. Numai batista în carouri mari aducea o notă de extravaganţă.

— Sunteţi de la poliţie, nu-i aşa? spuse la rândul lui la fel de brusc călătorul, pentru a reînnoda discuţia.

— Desigur, domnule - răspunse imperturbabil Bott. Cu toate că, sincer vorbind, nu înţeleg cum aţi ghicit?

— Colţul insignei dumneavoastră de inspector iese de sub rever şi reflexele luminii mă împiedică să dorm - explică acesta amabil.

Inspectorul căută un vechi adagiu profesional şi-l găsi:

— Dacă n-aveţi nimic pe conştiinţă, puteţi să dormiţi liniştit.

Călătorul scoase o mică agendă şi, după ce o consultă, spuse:

— Când a fost jefuit trenul poştal, eram la căpătâiul unchiului meu muribund. Un om bogat care şi-a redactat testamentul în favoarea mea. Nefericitul poate să depună oricând mărturie.

— În cazul acesta sunteţi de două ori fericit.

Călătorul râse fără nici un motiv.

— Exageraţi. Unchiul meu e un bărbat cu o sănătate de fier. A suportat perfect cel de-al treilea infarct.

---

3 Bott se deosebea întrucâtva de alţi inspectori, (n.a.)

— Permiteţi-mi să vă exprim felicitările mele pline de regret - spuse inspectorul înclinându-se uşor.

Trenul începu să încetinească şi, cum era de aşteptat, opri într-o gară. Era tocmai gara prevăzută în mersul trenurilor. Călătorul se uită la ceas, ca şi când ar fi vrut să-l verifice. Într-adevăr, ceasul întârzia cu un minut întreg. Când minutarul se sincroniză cu şuierul locomotivei, uşa se deschise şi-şi făcu apariţia un bărbat înalt, uscăţiv, cu o mustaţă deasă, tunsă scurt. Călătorul de la fereastră i se adresă fără să-l privească:

— Cu toate că nu vă cunosc, fiţi binevenit în compartimentul nostru. Cu excepţia domnului inspector de la Scotland Yard, nu mai e nimeni în acest compartiment.

Noul venit mulţumi şi-şi aşeză valiza în plasa de bagaje. Apoi luă loc lângă uşă, pe unul dintre locurile rămase libere. Desigur, pe locul însemnat pe tichetul de călătorie. Inspectorul Bott îl privi cu atenţie. Era un dolicocefal îmbrăcat într-un elegant costum englezesc, de culoare cafenie şi cu o vestă de lână cafenie sub haină. Cravata se asorta şi ea în mod fericit cu ciorapii. Numai batista în carouri mici aducea o notă de extravaganţă. Domnul în cafeniu scoase din haină o tabacheră de aur şi o întinse inspectorului.

— Serviţi fără grijă. Suntem într-un vagon pentru fumători.

— Mă îndatoraţi, domnule, dar cu toate acestea nu pot accepta o tabacheră furată...

— Complimentele mele. Sunteţi un poliţist cu experienţă. Într-adevăr, tabachera aceasta a fost furată de două ori.

— De altfel, nici nu fumez - preciză impasibil Bott. Poate dumnealui...[4]

Acesta îşi consultă ceasul şi spuse:

— La ora şase şi un sfert am fumat ultima ţigară. Aşa că-mi pot permite să accept amabila dumneavoastră

4 Se referea la celălalt călător, (n.a.)

invitaţie.

Întinse mâna, luă tabachera şi o puse în buzunar.

— Câte fumaţi pe an? se interesă Bott.

— Depinde.

— E într-adevăr imens. Şi nu vă temeţi de cancer?

— Am avut unul în copilărie. Se spune că asta te imunizează. De altfel, în familia mea n-a fost nici un caz serios în ultimii 123 de ani. Apoi, fără nici o logică, se adresă călătorului în costum cafeniu: Mergeţi, desigur, la Liverpool?

— Uneori - răspunse acesta ridicând din umeri.

— E de cele mai multe ori un oraş fermecător. Nu-i aşa, domnule inspector? M-a impresionat de fiecare dată cerşetorul orb din colţul străzii Garden Party. Întotdeauna are rest de la o liră.

— Asta mă bucură - spuse domnul în cafeniu. E o mare bătaie de cap să găseşti mărunţiş.

— De ce nu daţi o lovitură la bancă? se interesă călătorul în gri. Se spune că au mărunţiş berechet. Ce părere aveţi, domnule inspector?

— Niciuna.

— Păcat. Mă interesa părerea unui specialist.

Călătorul în costum cafeniu căscă prelung.

— Şi cum se poate ajunge mai repede în strada Garden Party?

Cel de la fereastră îi întoarse căscatul.

— Dacă te aşteaptă o maşină, de exemplu.

— Cu ce fel de maşină, de exemplu?

— O maşină verde.

— Şi şoferul?

În clipa aceea uşa se deschise şi apăru controlorul.

— S-a mai urcat cineva în afară de dumneavoastră? întrebă el.

— Tot ce se poate.

Controlorul mulţumi şi închise uşa.

— E acelaşi de rândul trecut - observă călătorul de la

fereastră.

Locomotiva şuieră prelung. Trenul se apropia de gara Liverpool. Cei trei îşi pregătiră bagajele.

— A fost o adevărată plăcere să vă cunosc - spuse călătorul în haine cafenii.

— Trenul a unit întotdeauna destinele oamenilor - spuse enigmatic inspectorul Bott.

— Păcat că trebuie să ne despărţim - oftă cu amărăciune călătorul de la fereastră.

— Dimpotrivă, domnii mei. Avem acelaşi drum. Sunteţi arestaţi. Nu încercaţi să trageţi semnalul de alarmă. Pe culoar sunt oamenii mei...

*

...Comisarul-şef Kliff Harding nu-şi putea ascunde satisfacţia[5]. Sună de două ori[6].

Acesta intră.

— Doriţi o cafea?

— Dimpotrivă, sergent. Să fie aduşi arestaţii.

Sergentul ieşi şi reveni după un minut, introducând în birou pe cei doi călători, pe care i-am recunoaşte imediat după costumele lor (unul gri şi celălalt cafeniu), după cravatele lor (ce se asortau perfect cu ciorapii), după batistele lor (cu carouri mari şi mici) ce aduceau o notă de extravaganţă. De altfel, erau amândoi dolicocefali.

— Hello, boss! spuse primul.

— Hello, boss! mormăi şi al doilea.

— Poţi să-mi spui ce-i neghiobia asta? De când ai început să arestezi înainte de comiterea infracţiunii? întrebă primul.

— Las-o baltă, Burke - râse comisarul-şef. Aţi rămas în urmă. Astăzi sunt alte timpuri.

5 Nimeni nu ştia de ce trebuia să şi-o ascundă, (n.a.)

6 Sergentul de serviciu era cam tare de ureche, (n.a.)

— Eh, dacă nu-l umflai pe şofer... murmură cel de-al doilea. El ne-a trădat. Ticălosul.

— Eroare, Gord. Voi l-aţi trădat.

— Noi?! săriră cei doi[7].

— Exact.

Pentru asta îţi mai trebuie şi dovezi - râse Burke.

_ Le şi am. După arestarea voastră, unul din oamenii mei a fost punctual la întâlnire. Aşa cum aţi aranjat, casierul a adus sacul cu bancnote la locul stabilit. Restul a fost simplu.

— Bine dar cum?!

Comisarul-şef Harding sună din nou de două ori.

Sergentul deschise uşa.

— Să-i iau pe arestaţi?

— Dimpotrivă. Adu-mi o cafea.

Harding se ridică din fotoliu şi se îndreptă spre unul dintre dulapurile din perete. Deschise uşa şi din dulap ieşi inspectorul Bott.

— Iată, o să vă explice chiar el. Vă cunoaşteţi nu-i aşa?

— Dobitocul ăsta?

Bott nici măcar nu zâmbi.

— Atributul pe care-l folosiţi, în cazul meu, este total impropriu.

— Să nu pierdem timpul, Bott! Nu vezi cu cine stai de vorbă?

— All right, boss. Sarcina mea, domnilor arestaţi, a fost una dintre cele mai simple. Am înregistrat absolut toate cuvintele pe care le-aţi pronunţat. Frazele păreau în aparenţă absurde[8]. Am eliminat redondanţa. Am analizat toate variantele logice în raport cu problema programată şi iată rezultatul.

Inspectorul Bott întinse o foaie de hârtie, pe care cei doi citiră:

„La şase şi un sfert... la colţul străzii Garden-Party... te

---

7 Îşi pierduseră, se vede, calmul englezesc, (na)

8 Ceva în genul unui umor la modă. (n.a.)

aşteaptă o maşină verde. Şi şoferul? E acelaşi de rândul trecut".

— Acum e clar? întrebă comisarul-şef. Restul veţi discuta cu judecătorul de instrucţie. Vă sfătuiesc însă să fiţi mai puţin absurzi la interogatoriu. Apoi, întorcându-se spre inspector, spuse calm: Mulţumesc. Deocamdată nu mai e nevoie de dumneata.

Inspectorul salută şi, întorcându-se pe călcâie, intră în dulap. Abia atunci observară o carte de vizită prinsă pe uşa dulapului:

INSPECTORUL ROB BOTT

Dincolo de infinit

Racheta asoliză în marginea unui lan. Uşa metalică se deschise şi în cadrul ei apăru o fiinţă omenească în costum spaţial. Rămase câteva clipe nemişcată, după care îşi deşurubă încet casca protectoare. Inspiră adânc de câteva ori. Da, aparatele indicaseră o compoziţie a atmosferei perfect respirabilă.

Era o seară târzie de vară şi străinul simţea căldura pământului care aducea din adâncuri parfumuri tulburătoare. Reintră pentru o clipă în cabină şi reveni fără costumul spaţial. Avea un pantalon uşor şi o cămaşă de flanel cadrilată. Coborî scăriţa metalică a rachetei şi se îndreptă spre dunga alburie care se desena mată în lumina sfertului de lună.

Lanul fusese secerat şi străinul simţea prin talpa subţire a încălţămintei împunsăturile rigide ale miriştii. Făcea paşi mari, ascultând la intervale ţârâitul greierilor.

Ajunse, în sfârşit, la ceea ce bănuise că este o şosea. Se aplecă şi mângâie cu palma asfaltul. Era neted şi cald. În liniştea nopţii se făcu auzit un huruit şi, în depărtare se iviră farurile orbitoare ale unui vehicul. Străinul tresări. Inima începu să-i bată ceva mai repede. O clipă rămase în cumpănă. Să se ascundă în şanţ, sau dimpotrivă? Alese varianta a doua. Păşi în mijlocul şoselei şi întinse mâinile lateral. Vehiculul abia reuşi să frâneze. Roţile ţiuiră. Omul de la volan scoase capul prin fereastră furios:

— Eşti picat din Lună?

Străinul abia îşi putu reţine un strigăt de surpriză, înţelegea perfect limba în care i se vorbea. Răspunse râzând:

— Întocmai.

— Eşti nebun! se muie şoferul, care ştia de glumă.

— Dacă mergi încolo sunt omul dumitale.

— Haide, urcă. Ai noroc că mă plictisesc şi mi-e teamă

să nu adorm la volan.

Dintr-un salt fu în maşină.

— Ce cauţi pe şosea? îl întrebă şoferul.

— Nu caut nimic. Aici am nimerit.

— Sper că n-ai vreo încurcătură cu autorităţile?

— Sper şi eu.

— Nu de alta, dar vreau să am o noapte liniştită.

— Fii pe pace.

— De unde eşti?

— De acolo. Arătă în direcţia carului mare. Omul de la volan râse.

— Treaba ta. Eu mă opresc în primul oraş. Îi spuse numele. Străinul se întoarse şi-l privi cu gura căscată:

— Repetaţi, vă rog, numele oraşului.

— Eşti cumva surd sau o faci pe prostul? După accent parcă eşti din partea locului.

Deschise aparatul de radio. Străinul începu să fluiere întovărăşind melodia cu variaţiuni vesele.

Ajunseră în oraş. Străinul mulţumi şi coborî din maşină. Porni agale pe jos privind cu aviditate firmele magazinelor, trăgând cu urechea la frânturile de fraze ale trecătorilor...

Pe măsură ce-l străbătea, oraşul acesta îi părea tot mai cunoscut. Nici el nu-şi dădu seama când şi cum ajunse în faţa unei clădiri cu multe etaje. Ridică privirea spre o fereastră luminată şi simţi din nou un fior ciudat. Să fie oare cu putinţă?! Dacă e victima unei erori a aparatelor de bord? Nu. Funcţionaseră întotdeauna ireproşabil. Curând se va convinge. Ieşi din ascensor şi se opri în faţa unei uşi. Dacă îi va deschide uşa *chiar el*. În univers nu-i imposibil, dar asta ar fi prea de tot!

Sună prelung. Îi deschise o femeie de vreo 35 de ani.

Era într-un halat de mătase şi avea părul despletit.

Femeia îl privi ţintă cu o expresie de mare uimire şi de bucurie reţinută. Străinul rosti cu efort:

— Poate că deranjez. La ora asta...

Femeia zâmbi.

— Intră. Eşti, desigur, obosit.

— Într-adevăr. Abia am sosit. Am colindat prin oraş Nici nu-mi vine să cred că tot ce văd e real.

— Eşti dezamăgit?

Nu ştia nici el.

Femeia îl invită în casă. Străinul intră şi privi cercetător apartamentul. Ridică din umeri neputincios. Ce mai putea să spună?

— La toate acestea n-ar lipsi decât să te numeşti Mirena.

— Fireşte, Gill.

Se îmbrăţişară ca după o lungă despărţire.

— Ţi-e foame? întrebă Mirena.

— De lup.

Îi puse un tacâm şi-i pregăti de mâncare. Apoi se aşeză în faţa lui şi, în timp ce el mesteca cu poftă, îl privi în tăcere cercetător. Era neschimbat. Ba nu vibra parcă în el o notă nouă...

Gill termină de mâncat şi împinse farfuria deoparte.

— Vrei să-ţi dau pijamaua? îl întrebă Mirena.

— Mulţumesc. Nu mi-e somn. Nici n-aş putea dormi.

Simţea că trebuie să risipească îndoiala care mai stăruia.

Gill începu de-a dreptul, fără nici o introducere:

— Am plecat într-o marţi fără să spun nimănui nimic...

Mirena încuviinţă. Gill continuă:

— Nu ştiu nici eu de ce am făcut-o. A fost o pornire pe care nu mi-am putut-o stăpâni. Era ca o chemare a depărtărilor. A infinitului. Ca o întrebare chinuitoare. Când eram adolescent, îmi imaginam infinitul ca o fereastră la care nu puteam ajunge. Şi toată viaţa m-am căţărat spre fereastra asta. Voiam să văd ce e dincolo de ea. Cu ceea ce realizasem, cu prietenii pe care-i aveam, aş fi putut să fiu mulţumit. Dar nu eram. Fereastra... Voiam să ajung la fereastră. Apoi au venit zilele acelea pe care nu le voi uita niciodată.

Mirena zâmbea. Îşi amintea şi ea.

— Şi mai departe?

— Eram atât de îndrăgostit în primii ani că uitasem de fereastră. Sau poate îmi pierise dorinţa de a mai ajunge la ea. Dar într-o zi, când am ridicat privirea era din nou acolo sus. Trebuia să trec dincolo de ea. Sau măcar să arunc o privire. Trebuia. Atunci am luat hotărârea aceea smintită. M-am urcat în racheta superfotonică şi am plecat...

Tăcu. Părea să asculte respiraţia casei.

— Pe urmă - reluă Gill povestirea - am străbătut spaţiile. Pe rachetă nici nu ştiu bine cât a trecut. Poate un an, poate câteva ceasuri... Şi, la un moment dat analizorul cibernetic mi-a semnalat că mă apropii de o planetă locuită. Trebuia să fie una foarte îndepărtată. Am pus în funcţiune ecranul televizorului şi am rămas uluit. Mă aflam în faţa unei planete care semăna ca două picături de apă cu cea de pe care plecasem. Am verificat totul. Aceleaşi continente, aceleaşi mări şi oceane, aceiaşi munţi şi aceleaşi fluvii. Când m-am apropiat, am început să recunosc şi oraşele. Apoi am întâlnit primul om. Şi când am văzut că vorbim şi aceeaşi limbă, mi-a venit să râd. Oraşul acesta e identic cu oraşul meu. Aceleaşi clădiri, aceleaşi străzi, aceleaşi magazine. De necrezut şi totuşi adevărat. Şi atunci...

— Şi atunci te-ai întors acasă...

Gill o privi uimit.

— Acasă?

— Sigur, Gill. Vrei să vezi copiii? La ora asta dorm amândoi.

Gill dintr-o mişcare fu la uşă. O întredeschise uşor. Un cap blond şi altul brun ieşeau de sub aceeaşi pătură viu colorată. Nu mai încăpea nici o îndoială, analizorul cibernetic se înşelase. Nu era pe altă planetă, nu era pe alt continent, nu era în alt oraş şi nici în altă locuinţă. Era acasă.

Întreaga sa fiinţă imprimase creierului electronic un alt

itinerar.

Tunelul

Când am fost mic eram probabil foarte prost. Îmi amintesc că o dată, să fi avut vreo şapte, opt ani, părinţii m-au trimis să petrec câteva săptămâni la o fermă pentru ca aerul tare să-mi sporească entuziasmul pentru untura de peşte. M-am urcat în tren şi am alergat la fereastra compartimentului. Pe peron stătea prietenul meu Clyd, încălţat cu o pereche de sandale scâlciate, pe care le purta cu mândrie, pentru că aparţinuseră primului golgheter al echipei de fotbal a universităţii din Chicago, fratele său. Mă privea pătruns de emoţia momentului. Era prima noastră despărţire. Am auzit fluierul locomotivei şi Clyd începu să-mi facă semne cu batista lui curată pe care n-o întrebuinţa niciodată. Vedeam cum încet, încet, peronul se îndepărtează şi prietenul meu se face tot mai mic. Am început să plâng: „De ce pleacă Clyd? Nu vreau să plece!" Menghina osoasă a mătuşii Eustafia (era metodistă convinsă) m-a apucat cu o blândeţe energică de mână şi mi-a explicat: „Nu Clyd pleacă, prostănacule. Noi plecăm". Am început să plâng şi mai tare pentru că pe atunci nu suportam să fiu socotit prost şi încă de un om apropiat pe care trebuia să-l iubesc. Chiar când am mai crescut, n-am mai putut suferi despărţirile şi nu o dată mi-am întovărăşit prietenii, uneori spre disperarea lor.

Toate acestea nu au nici o legătură cu dramatica aventură a profesorului Lyonel Philips. Dar acum când stau şi-mi reamintesc de tot ce s-a întâmplat, ceva, nu ştiu ce anume, mi-a redeşteptat această imagine a copilăriei.

Cu Lyonel am stat în aceeaşi bancă patru ani la colegiul „Abraham Lincoln" din Los Angeles. Era un băiat bun, totdeauna dispus să-mi dea o mână de ajutor când trebuia să dau gata cele patru sandvişuri primite de acasă. În schimb, eu îi făceam traducerile la latină, el manifestând o deosebită slăbiciune pentru ştiinţele exacte. Faptul că

mai târziu, aşa cum i-am prezis, el *a fost mâncat de fizică*, iar au am devenit medic radiolog, nu ne-a despărţit. Dimpotrivă. Ne vedeam foarte des. Mai ales în perioada în care am făcut curte aceleiaşi fete. Curând însă ne-am convins amân- doi că nu merită să ne însurăm cu ea şi prietenia noastră a ieşit întărită din această tristă încercare.

Succesele nu l-au ocolit pe Lyonel. Când a răsturnat călimara de cerneală peste manuscrisul şefului de laborator şi a trebuit să refacă toate calculele, a găsit o cale mult mai concentrată a demonstraţiei, fapt care i-a atras un premiu al societăţii de ştiinţe fizice.

Era stăruitor până la încăpăţânare. Cu perseverenţa sa ar fi putut să construiască singur piramidele, şi încă într-un timp mai scurt. Stătea cu zilele în laborator cercetând milioane de fotografii făcute în camera cu bule. Într-o zi mi-a arătat pe un clişeu negru, împânzit de firişoare albe, un punct abia vizibil.

— Îl vezi? m-a întrebat, şi vocea îi tremura.

— De ce naiba să nu-l văd? i-am răspuns privind prin lupa binoculară.

— Ştii cât a trăit dumnealui?

— Habar n-am.

— 10^{-23} secunde. Îţi dai seama?

Am reflectat puţin şi i-am răspuns cu sinceritate:

— Nu te supăra, Lyonel, nu-mi dau seama.

M-a privit gânditor. Se întreba pesemne ce-l face să mă suporte şi-mi spuse:

— Dacă am echivala această durată cu o secundă, atunci secunda reală în acest raport ar dura aproape 54 de trilioane de ani. Ei, ce spui?

— Spun că ar fi o plictiseală îngrozitoare. Gândeşte-te, eu lucrez opt ore zilnic la spital.

Peste două luni avea să publice o lucrare despre o nouă antiparticulă care, cu toate că nu servea nimănui, avea o uriaşă importanţă ştiinţifică. A primit titlul de doctor în fizică şi o catedră la universitate. Faptul m-a încurcat

pentru că nu ştiam cum să-i spun „doctore" sau „profesore". L-am ales pe al doilea. „Doctore" îmi spunea el mie.

După prima zi de curs l-am întrebat:

— Şi cum arată fetele alea?

— Care fete? s-a încruntat el.

— Studentele tale.

— La cursul meu nu vin *băieţi şi fete*. Vin fizicieni. Mai exact, viitori fizicieni.

Cred că e momentul să precizez că deşi eram de aceeaşi vârstă, el arăta ca un bărbat de treizeci de ani, suplu, cu o privire inteligentă, concentrată, întovărăşindu-şi întotdeauna vorbele cu gesturi energice, în timp ce eu - dacă lucrul acesta are vreo importanţă - arătam ca un domn de patruzeci de ani, cumsecade şi serios, cu o siluetă care întărea părerea că una dintre plăcerile vieţii mele e mâncarea, urmată de un somn odihnitor. În realitate, aveam pe atunci, fiecare, treizeci şi cinci de ani. Ne asemănam în schimb foarte mult în privinţa lipsei de orgoliu. Pe mine mă lăsa rece faptul că aproape niciunul dintre pacienţii mei nu-mi ştia numele, iar pe el că numele său figura în bibliografiile ultimelor lucrări de specialitate, fiind citat la diferite congrese internaţionale.

Continuam să ne vedem. El gândea cu voce tare, iar pe mine nu mă deranja. Cum obişnuiam să citesc până târziu, mă pomeneam că sună telefonul.

— Ce faci, doctore?

Îmi plăcea să fiu concis.

— Dorm.

— Cu lumina aprinsă?

— Hm. ai dreptate, nici n-am observat.

— Atunci, stinge lumina şi vino încoace.

Într-o jumătate de oră eram la el. Uşa era descuiată. Treceam mai întâi prin camera-laborator, puneam de cafea şi intram cu ea învăluit într-un abur aromat, îl găseam în camera de lucru, culcat pe covor. Nu dormea. Cu un creion

în mână scria cu furie. Călcam cu băgare de seamă de teamă să nu răstorn cafeaua fierbinte peste calculele sale preţioase. Din fericire, abia când umpleam ceştile, el sărea ca opărit, scoţând un strigăt în noapte:

— Puşlamaua! Ticălosul! Dar aceste calificative nu mi se adresau mie. Poftim, să te convingi! şi-mi arăta strălucind de bucurie o hârtie plină de cifre şi litere.

Îşi înfigea degetul într-o biată liniuţă, declanşând trei cuvinte ca trei focuri de pistol:

— Aici trebuie *plus*!

Nefericita liniuţă pierea străpunsă de o bară verticală, transformând întreaga expresie algebrică. Apoi, liniştit, începea să-mi explice importanţa demonstraţiei pe care o căuta. Era pasionant. Dar ca la cinema, întotdeauna pierdeam sfârşitul. Lyonel îmi explica:

— Înţelegi, în fizică nu e suficient să spui: „Priviţi, domnilor, aceasta e o vacă". Toată lumea vede că-i o vacă. Tu trebuie să dovedeşti şi să explici de unde vine. Găseşte expresia matematică a vacii şi atunci vita există. N-o găseşti, ea continuă să existe, dar inutil. Nimeni nu ştie ce să facă cu ea. Dă lapte, nu dă lapte sau poate, în general, e un bou.

De la un timp însă am început să ne vedem mai rar. Problema care-l preocupa îi cerea tot felul de călătorii. A lucrat în laboratoarele Universităţii Princeton cu cunoscuţii oameni de ştiinţă Christensen, Cronin şi Fitch. Când ne-am reîntâlnit, mi-a pomenit pentru prima oară de numele profesorului Narlikar:

— Un indian. Un tip formidabil!

— Da, frumoasă ţară, am răspuns distrat.

— Ei bine, omul acesta susţine că neutrinul are sensul de curgere a timpului invers.

Va să zică această excentrică particulă fără masă, fără dimensiuni, fără sarcină electrică îşi permitea acest lux. Am aruncat un băţ pe foc:

— Poate e de vină vreun ticălos de *plus*?

Lyonel mi-o reteză scurt:

— Demonstraţia e perfectă. Apoi începu să vorbească plin de însufleţire: Te intrigă acest lucru? Ei bine, dragă doctore, am lucrat la un accelerator gigantic şi află că senzaţionalul s-a mutat în microcosm. Nu ştiu dacă *mezonul K°* îţi spune ceva? Dar dezintegrarea acestui personaj în doi mezoni pi este cauza insomniei tuturor fizicienilor din lume. Ca să înţelegi de ce, ar trebui să-ţi explic ce este paritatea spaţială şi în ce mod acest mezon pune problema neconservării ei şi, implicit, a neconservării parităţii timpului. Renunţ. Reţine doar esenţialul: timpul univoc îndreptat spre viitor începe să cedeze terenul. Ciudat, de neconceput pentru căpăţâna asta a noastră cu care mergem pe stradă, comandăm masa la restaurant sau ne certăm cu proprietarul.

Am ridicat din umeri:

— O să ne obişnuim şi cu asta. Ne-am obişnuit noi şi cu ideea că Pământul se învârteşte în jurul Soarelui, cu toate că zilnic vedem contrariul.

Lyonel părea obsedat de o idee.

— Dacă toate ar fi la fel de simple! Materiei nu-i e de ajuns că ne oferă particule cu sensul timpului nu numai spre viitor, ci şi spre trecut. Dar timpul spre trecut nu este simetric cu cel spre viitor. „Traiectoria" sa e diferită şi neprevizibilă.

Am încercat să-mi imaginez cam cum s-ar petrece lucrurile în viaţa de toate zilele într-o astfel de situaţie şi mi-am dat seama că e într-adevăr inimaginabil. Am făcut o strâmbătură:

— Viitor… trecut... călătorii în timp, *science-fiction*. Am mai citit pe undeva poveşti din astea…

— Prostii. E vorba de fenomene ce au loc numai în lumea submicroscopică, la nivelul particulelor.

Chiar complet ignorant în aceste probleme nu eram eu, dar dacă era vorba de senzaţional, preferam să-l întâlnesc într-un roman poliţist.

...Câteva luni, serile, am citit liniştit la mine acasă. Telefonul n-a sunat decât de două ori. Odată fusese vecinul de la etajul inferior care se interesa de ce lăsasem deschisă apa la baie şi-i inundasem plafonul. I-am răspuns că din nebăgare de seamă. A doua oară m-a enervat acelaşi vecin cu aceeaşi întrebare neghioabă. Lyonel a sunat abia înainte de Anul nou. I-am urat la mulţi ani, dar el avea altceva în vedere:

— Urcă-te în rabla aia a ta şi vino încoace.

L-am găsit în micul său laborator. Am vrut să fac cafeaua, dar el m-a repezit:

— Mai târziu! Şi imediat s-a corectat cu un zâmbet pe care nu i-l cunoşteam: Sau mai devreme.

Am observat pe masă un obiect pe care nu-l mai văzusem până atunci. Era şi greu să nu-l observ. O cutie cât un televizor care în locul obişnuitului ecran de sticlă avea o grilă metalică ca o plasă împotriva ţânţarilor.

— Ştii ce-i asta? m-a întrebat.

— Un televizor.

De vreme ce tot nu ştiam, puteam să spun orice. Lyonel se învârtea în jurul aparatului ca un logodnic în jurul viitorului socru.

— Se numeşte biotron.

— E defect?

— De ce să fie defect?

— Păi văd că nu funcţionează.

— De funcţionat, funcţionează. Rămâne însă de văzut... Rezultatele contează.

Nu l-am rugat să se explice. A început să vorbească din proprie iniţiativă.

La început a fost neutrinul... Un oarecare semn minus a produs o breşă în tot ceea ce se credea de neclintit în edificiul microcosmosului... Apoi s-a adăugat asimetria timpului... Breşa s-a lărgit. Şi aşa a apărut într-o zi *ideea*. Ideea nebunească... Nebunească? Şi de ce nu? Pentru Niels Bohr fără idei „nebuneşti" nu se poate pătrunde tot mai

adânc în necunoscut. Aşadar, ideea... „Simplă şi la îndemâna oricui". N-ar putea el provoca fenomene *analoge* în domeniul materiei vii?

Mă miram că nu-mi venise mie, de simplă ce era! Aşadar, analogie. Interesant. Îl urmăream cu atenţie. Zile şi nopţi de muncă încordată. Fizica îşi extindea atotputernicia asupra biochimiei. În cele din urmă a izbutit. Principiul biotronului era găsit. Şi acum iată-l! Era un generator cuantic de o construcţie specială. Îl construise chiar el în laboratoarele universităţii. Pus în funcţiune, crea un câmp cu anumite proprietăţi sau, mai bine zis, în acest câmp mişcarea materiei se producea într-un anume fel. L-am crezut pe cuvânt. Când a terminat, l-am întrebat dacă putem trece la prepararea cafelei, ceea ce am şi început să fac fără să aştept răspunsul. El s-a aşezat pe taburet şi m-a întrebat:

— Ascultă, doctore, ai putea să-mi aduci de la spital o cultură de celule?

— De ce nu? De care doreşti? De ţesut conjunctiv? Celule hepatice, renale...?

— Indiferent...

— Când îţi trebuie?

— Acum.

La ora aceea de noapte nu a fost prea simplu să obţin cultura. Aveam de ales între a sparge uşa laboratorului şi a-l trezi pe laborantul de serviciu. Până la urmă a trebuit să-l trezesc. Uşa era prea solidă.

Când m-am întors, Lyonel s-a repezit la mine de parcă îi adusesem cadoul de Anul nou. A luat vasul, i-a scos capacul, înlocuindu-l cu un tifon, şi l-a aşezat în faţa *televizorului* pe care l-a pus în funcţiune. Un bâzâit uşor aduse mărturia unei activităţi certe, dar a cărei finalitate nu-mi era de loc lămurită. După vreo zece minute, Lyonel a stins aparatul şi a acoperit din nou recipientul cu capacul de sticlă.

— Acum putem aştepta până mâine...

— De bună seamă. Doar nu suntem grăbiţi.

Am ieşit din laborator şi ne-am instalat în camera de lucru. Am stat aşa o vreme, fiecare cu gândurile lui. Pe ale mele le cunoşteam. Îmi spuneam că biotronul este un excelent tranchilizant, din moment ce prietenul meu e în stare să şadă pur şi simplu pe scaun şi să tacă. Efectul a fost însă de scurtă durată.

— Doctore - reîncepu el cu obişnuita-i însufleţire - eşti în stare să păstrezi o taină?

Am cântărit lucrurile ca să-i dau un răspuns cât mai aproape de realitate:

— Evident că nu. Singura dificultate e că n-am cui să-i spun ce ştiu...

Acest argument îi întări încrederea că poate să vorbească.

— Dacă nu e nimic greşit în construcţie, atunci acest biotron deschide o epocă nouă în ştiinţă şi, cine ştie, poate mult mai mult decât atât.

L-am privit cu interes:

— Ai găsit un tratament radical pentru cancer?

Lyonel tresări.

— Cancer? Interesant. Nu m-am gândit. Cum ţi-a venit ideea asta?

De fapt nu-mi venise nici o idee. Era obsesia secolului. Lyonel se aşeză la masa de lucru şi începu să scrie cu înfrigurare. Nu l-am deranjat. Eram mulţumit că nu aflasem taina. Orice taină e o povară. Întâi ţi se comunică nişte lucruri secrete şi apoi eşti suspectat că le-ai divulgat. În cazul cel mai bun ţi se cer o sumedenie de sfaturi şi păreri pentru că eşti singurul om în curent cu problema. M-am ridicat să plec. Când am ajuns la uşă, Lyonel îmi spuse scriind în continuare:

— Mâine seară te aştept la ora opt.

A doua zi aş fi rămas bucuros acasă. Era o seară ploioasă şi mă sâcâia reumatismul. Dar la ora opt intram în apartamentul lui Lyonel. În mijlocul camerei era instalat un

aparat de proiecţie cinematografică, iar pe un perete fixase o pânză albă.

— Te-ai gândit bine! m-am bucurat eu. În seara asta e imposibil să găseşti bilete la un film ca lumea. Ce rulează?

Lyonel îmi indică o casetă rotundă de aluminiu.

— E de dragoste sau de aventuri? Unde se petrece acţiunea?

— În cultura de celule. E filmat cu aparatul de microcinematografie al universităţii. Stai jos şi taci din gură.

Montă rola şi răsuci comutatorul. În cameră se făcu întuneric. Apoi pe ecran apăru un dreptunghi de lumină şi după o clipă filmul începu. Era fără muzică. Nici nu era nevoie. Ochiul meu de radiolog se familiariza repede cu subiectul. Am spus supărat:

— Opreşte, Lyonel. Ai pus pelicula cu sfârşitul la început. Tu nu vezi că merge invers?

Prietenul meu îmi răspunse cu calm:

— Totul e perfect. Filmul merge normal. Acţiunea *s-a petrecut invers.*

Ceea ce vedeam contrazicea total tot ce învăţasem pentru a deveni medic. Dacă fenomenele erau reale, trebuia să-mi dau demisia şi să înapoiez diploma de doctor, pe baza căreia îmi câştigam existenţa. Şi totuşi, din timpul studenţiei şi mai târziu, urmărisem de multe ori biografia în mişcare a unei celule. Nu-mi erau de loc străine mecanismele ei intime. Cum creşte şi odată ajunsă la maturitate se divide, dând naştere la două celule noi, independente. Aşa se desfăşoară lucrurile în mod normal. Acum însă vedeam nu o desfăşurare, ci o *reînfăşurare*. Din două celule, printr-un proces a cărui explicaţie n-o cunoşteam, lua naştere una singură…

Filmul se terminase. Lyonel stinse aparatul de proiecţie şi aprinse lumina.

— Iată deci ce este biotronul. Acum cunoşti taina despre care ţi-am amintit. Nu doresc să vorbesc încă nimănui despre ea. Nici măcar presei. E prematur. Trebuie

să fac încă foarte multe experienţe pentru a-mi da seama unde duce acest drum.

În realitate încă nu înţelegeam cele ce se întâmplă. Fără să ne dăm seama, ne-am angrenat într-o discuţie pe probleme de biologie şi am constatat cu surprindere că mai ştiam destule din cele citite cândva şi pe care le credeam uitate, neavând directă legătură cu practica mea medicală. Eram însă şi mai surprins că profesorul Lyonel Philips, doctor în fizică, era la fel de competent în domeniul materiei vii ca şi în specialitatea sa. Era de fapt prima discuţie propriu-zisă care avea loc între noi. Primul dialog. De obicei, pe scena camerei sale de lucru se juca o piesă de factură antică, în care el interpreta monologul, iar eu eram uneori corul, făcând câte un comentariu pentru un public imaginar.

Încetul cu încetul începeam să mă apropii de ideea sa şi, trebuie să spun că în momentele în care îi intuiam schema, gândirea lucidă refuza s-o accepte.

Mi-am propus să nu caut singur rezolvarea, ci să las lucrurile să se cristalizeze după ce se va produce saturarea. Dacă nu eram, şi nu aveam pentru ce să fiu neliniştit, simţeam în schimb că, în ciuda caracterului meu, mă cuprinde o uşoară febrilitate, o nerăbdare asemănătoare celei pe care o simţi citind un roman pasionant. Trebuie să recunosc că ardeam de curiozitate să aflu ce se va întâmpla mai departe.

În zilele următoare am continuat experienţele. Am expus acţiunii biotronului celule specializate, recoltate din diferite organe. În prima fază procesul se repeta, în loc de diviziune, asistam la un proces de fuziune, ajungându-se în cele din urmă la o singură celulă specializată. Lyonel mări timpul de expunere a culturii celulare la acţiunea biotronului. Rezultatul? Celula specializată s-a întors pe drumul evoluţiei la celula nespecializată, primară. Cel puţin aparent.

— Iată deci regresiunea! Calculele se dovedesc exacte.

Dacă ceea ce se întâmplă la nivelul celulei se va întâmpla şi la nivelul unor organisme superior organizate, nu ştiu dacă înţelegi ce perspective se deschid.

De data aceasta înţelegeam. În sfârşit, înţelegeam.

— Da, prietene... vocea îi tremura. Să nu ne pripim însă. Nu e de loc obligatoriu ca lucrurile să se conformeze aceluiaşi mecanism la toate nivelele. Principial, bătălia e câştigată, dar va trebui să facem încă nenumărate experienţe. Să ne înarmăm cu răbdare şi să nu ne lăsăm furaţi de entuziasmul acelor liceeni care descoperă regula împărţirii prin şapte, despre care nu scrie nimic în manualul lor.

Am continuat experienţele. Am făcut zeci de filme. De fiecare dată rezultatele erau aceleaşi. Ne-am pus, bineînţeles, problema ce se petrece în interiorul acestei celule noi. Analiza morfologică şi chimică nu semnala schimbări calitative. Dar transformările nu erau excluse.

Mi-a venit şi mie o idee:

— Ascultă, profesore, ce-ai zice, să luăm o astfel de celulă şi s-o repunem în circuitul normal?

Lui Lyonel i se aprinseră ochii:

— Doctore, eşti un geniu!

— În sfârşit, bine că recunoşti. Dacă pentru chestia asta se dă premiul Nobel, am să-ţi reamintesc cine e geniul. În orice caz, pe cel de anul acesta l-am pierdut.

Am luat o astfel de cultură de regresiune şi am instalat-o în condiţii de laborator la o creştere normală. Rezultatul ne rezerva o nouă surpriză. Dacă o celulă obişnuită ajungea la maturitate în circa patru, cinci ore, o celulă *regresată* se dezvoltă cu o repeziciune uluitoare. Cam după o oră începea procesul de înmulţire.

— E formidabil! Prin fuziune, în noua celulă se produce o concentrare a potenţialului de proliferare!

Am tresărit.

— Mda, e o proliferare. Dar termenul nu-mi prea place.

— Ai dreptate. Suntem în faţa unui cancer. Îţi aminteşti

când m-ai întrebat dacă am găsit un tratament al cancerului?

— Îmi amintesc. Dar văd că ai găsit tocmai contrariul...

— Aparent. Poate e doar un proces de proliferare exuberantă nemalignă. Dacă celulele proliferate nu sunt viciate, nu trebuie să ne speriem de cuvinte. Dacă am putea produce un asemenea pseudocancer în lumea vegetală, omenirea ar căpăta de patru ori atâta hrană, în aceeaşi unitate de timp.

Aşadar, experienţe, experienţe şi iar experienţe. Nici nu băgam de seamă cum trece timpul. Urmăream efectele regresiunii la nivele mai evoluate. Premizele se confirmau la fiecare nouă încercare. O frumoasă lalea înflorită a redevenit boboc, apoi o simplă tulpină cu frunze şi în cele din urmă s-a întors înapoi la sămânţa din care ieşise iniţial. Am repetat şi cu ea aceeaşi încercare făcută cu celula. Am pus sămânţa să crească. În câteva zile, din pământ, a ieşit o tulpină viguroasă din care s-au desprins alte câteva tulpini. Apoi au apărut bobocii care s-au deschis în flori mari şi frumoase. Surprizele însă se ţineau lanţ. În locul unor flori roşii, aveam acum în faţă patru flori diferit colorate: una galbenă, alta roşu-pal, alta violetă, iar a patra era pătată cu diferite culori. De data aceasta, Lyonel era nedumerit.

— Cred că există o explicaţie - am zis eu. De obicei individul care se naşte „alege" din oul originar anumite elemente din ascendenţa ereditară. Acum aceste elemente sunt întrebuinţate exhaustiv. E precis faptul că în ascendenţa acestei plante nu existau alte posibilităţi. Flori negre n-au apărut, pentru că laleaua neagră a rămas probabil doar în imaginaţia lui Dumas.

Am încercat în continuare cu tot felul de plante mai simple şi mai complexe. Rezultatul rămânea nedezminţit. L-am întrebat pe Lyonel dacă nu crede că ar fi momentul să facă o primă comunicare. A sărit furios de pe scaun.

— Până nu explorez întreaga scara biologică, nici nu mă gândesc. Pe mine personal nu mă interesează să cultiv

napi şi gulii. Mă interesează aplicabilitatea generală a unui nou principiu fizic: *regresiunea temporală*.

— Regresiunea temporală?

M-a privit uimit:

— Cum, încă n-ai priceput? Îţi imaginezi că ne aflăm în faţa unei comprimări mecanice care duce la această forţă de explozie? Nu! Regresiunea este o evoluţie cu sens schimbat. Logica noastră n-o poate concepe, dar dovada materială ne obligă s-o acceptăm. Scriitorii au scris ani de zile bazaconii stupide despre călători în timp. Nişte domni din secolul treizeci şi şapte îşi fac bagajele, se urcă într-un tramvai spun: „Un bilet până în secolul XX" sau „în secolul XV". La coborâre jură pe ce au mai sfânt, şi, de obicei nu au, că nu vor spune nici lui Alexandru Macedon şi nici Papei de la Roma cine sunt şi de unde vin. Nu dragă doctore, *adevăraţii călători* în timp uite-i aici în ghiveci şi aici în borcanele astea. Lyonel continuă: În mod obişnuit oamenii concep timpul raportat la existenţa lor biologică sau la cea istorică. Omul se naşte trăieşte şi moare. O societate apare, se maturizează îmbătrâneşte, se destramă şi alta, nou născută înlăuntrul ei, îi ia locul. Nu putem concepe drumul invers. Timpul, însă, ca atare nu există. Este o ficţiune, o noţiune arbitrară, introdusă convenţional. Ca şi cifra zero. Un termen într-un sistem de referinţă. Numim timpul a momentul când se produce un anumit fenomen. Durata fenomenului o măsurăm între *a* şi *a'* când a luat sfârşit. Timpul individului îl raportăm la naşterea lui. Timpul istoric îl raportăm la apariţia omului pe planetă. Timpul planetei îl raportăm la geneza ei. Timpul galaxiei, la formarea ei.

Vorbea pasionat. Cuvintele se repezeau ca pumnii unui boxer în sacul cu nisip. Respiră de câteva ori pentru a-şi relua suflul.

— Când am studiat asimetria temporală, mi-a apărut o idee interesantă. Avem deci un timp - să-l numim pozitiv - al structurii atomului şi un timp negativ - al unei particule. Dacă imaginar, consideram un *ansamblu* al timpurilor

pozitive, timpul negativ circulă prin el ca printr-un tunel. E doar o metaforă, dar o metaforă care te-ar ajuta să înţelegi. Ceea ce se întâmplă cu neutrinul, în lumea cuantică, se întâmplă şi cu celulele pe care le-am filmat şi, ulterior, în lumea macroscopică cu plantele pe care am făcut experienţe. Alte cauze, alte legi, desigur. Dar analogia există. După cum au dovedit-o faptele, *regresiunea temporală* nu este o degenerare, ci dimpotrivă o întinerire. Nu este un regres, ci o evoluţie de un tip special cu sens schimbat. În plus, în noua situaţie materia vie este supusă unor noi mecanisme de reglaj. Scoasă din câmpul de acţiune al biotronului, asistăm nu numai la un salt spectaculos înainte, ca pentru a recupera timpul „pierdut" ci şi la apariţia unor calităţi noi, a căror valoare este incalculabilă. Celula asta îţi aminteşte fără să vrei de atom sau de nucleu în care, după ce-am frânt starea de echilibru, am scos la iveală energii uriaşe.

Apoi mi-a vorbit pe larg despre principiul de funcţionare al biotronului. Eram atât de copleşit de câte îmi spusese, că nu mai eram în stare să urmăresc explicaţiile pur tehnice privind aparatul.

Am plecat acasă spre dimineaţă. Eram pur şi simplu ameţit. Acum înţelesesem deplin taina prietenului meu. Cred că am zâmbit involuntar. Puteam mult şi bine s-o spun în dreapta şi în stânga, aş fi fost cel mult luat drept nebun.

Drumul până la mine era destul de lung, am preferat totuşi să-l parcurg pe jos. Nu mai putea fi vorba de somn. Voiam să respir aerul curat şi rece al dimineţii de iarnă, să-mi limpezesc gândurile. Mergeam pe stradă şi mi se părea că totul nu e decât o ciudată halucinaţie ivită între somn şi veghe, că cele ce văzusem de-a lungul a luni de zile cu ochii mei era o născocire fantezistă de care nu mă ştiam în stare. Din nou bietul meu creier omenesc încerca să conceapă neconceputul. Mă încrucişam cu trecători matinali, cu maşini care veneau din sens opus. Din sens opus... Din sens opus... Mergeam în spaţiu *sau în timp?* M-

am surprins citind firmele de-a-ndoaselea. Probabil că mă autoironizam. Oricum, ideea nu mă părăsea.

Câteva zile nu m-am simţit în apele mele şi am rămas în casă. Am încercat să citesc un roman oarecare. Dar *regresiunea temporală* intervenea şi aici. Mereu întorceam acţiunea într-un punct anterior, aşa cum ai derula o bandă de magnetofon. Îmi dădeam seama că mă întorc mereu la schema pur mecanică. Treptat m-am obişnuit cu gândul că un terapeut aplică soluţii adecuate de multe ori fără să cunoască explicaţia intimă a fenomenului, ceea ce se numeşte un tratament simptomatic. Mi-am spus că, la urma urmei, important e că biotronul există. Eram convins că Lyonel va reuşi să elucideze şi mecanismul complex şi subtil al procesului intern.

Într-o noapte telefonul a sunat din nou. Am ridicat receptorul:

— Nu dorm. Poţi să suni fără grijă.

La capătul celălalt, Lyonel începu să râdă:

— Văd că ai căpătat un umor *regresiv*. Apoi continuă: Grozav aş mai bea o cafea. Ce părere ai avea despre asta?

— Bea-o şi vin eu s-o fac.

— E-n regulă, doctore. Te aştept.

L-am găsit în laborator. Lucra la biotron.

— Îl cureţi de praf?

— Nu, îi măresc capacitatea. Spune-mi, n-ai putea să-mi faci rost de o pisică?

— Aşa ceva am pe-acasă. Ţi-o împrumut, dar te rog să nu mi-o *regresezi*. S-ar putea ca ulterior să ajungă cât o panteră.

Lyonel era bine dispus. Îl amuza ideea:

— Nu-i nici o primejdie, când va ajunge mică cât un degetar, se va realiza visul milenar al şoarecilor. Un reprezentant al lor o va mânca.

Am preparat cafeaua, în timp ce Lyonel continua să lucreze în măruntaiele aparatului. Am pălăvrăgit vreo două ore şi ne-am despărţit.

Mă simţeam bine. A doua zi la spital toată lumea a remarcat că sunt vesel. Făceam chiar şi glume. Unui pacient i-am spus că văd în stomacul său o sticlă de bere. Bietul om s-a speriat. L-am liniştit şi i-am dat o reţetă, asigurându-l că sticla se va resorbi în cel mult o lună. Unei doamne tinere i-am spus că are în abdomen un copil. Doamna nu s-a tulburat. Mi-a răspuns foarte liniştit:

— Se şi vede? Nu sunt însărcinată decât de două luni.

Seara i l-am dus lui Lyonel pe Ramses al IV-lea, motanul meu tărcat.

— Poftim, întinereşte-l.

Lyonel s-a apucat imediat de lucru. A aşezat o farfurioară cu smântână pe o masă în faţa biotronului.

Motanul n-a aşteptat prea multe invitaţii. A început să lingă tacticos smântâna. Lyonel calculase totul. Doza, timpul de expunere şi cantitatea de smântână. Omisese însă viteza cu care Ramses era în stare să înghită orice cantitate din acest aliment după care se dădea în vânt. A terminat de lins farfuria. Şi-a dat de două ori cu laba peste mustăţi, ca un caporal german după halba de bere, şi-a sărit jos de pe masă.

— Afurisit cotoi! s-a supărat Lyonel şi s-a repezit să-l prindă. N-a fost prea lesne. Ramses se băgase sub un dulap şi a trebuit să mutăm mobila din loc ca să-l scoatem de acolo. Triumfător, Lyonel l-a dus înapoi în laborator. L-a aşezat din nou pe masă, dar de data aceasta într-un coş de paie pentru hârtii, peste care a pus o carte groasă. Era un atlas.

— Cu toate continentele pe cap, n-o s-o mai poţi şterge - îi spuse Lyonel.

Motanul mieună ceva şi m-am simţit obligat să-i răspund.

— Acum ai să devii mai întâi Ramses al III-lea, apoi al II-lea şi, după ce ai să fii şi Ramses I, ai să desfiinţezi dinastia faraonilor.

Când l-am scos din coş, s-a uitat de jur împrejur

nemulţumit. Nu credea că dacă-l iau cu mine într-o vizită va fi tratat aşa.

În camera de lucru Lyonel îmi arăta un manuscris:

— Am început să schiţez liniile generale ale lucrării. Cred că în trei luni voi putea pune la punct un concept al părţii teoretice. Pentru lucrarea în extenso îmi va trebui cel puţin un an de zile. Materialul trebuie selectat, sistematizat şi fiecare etapă exemplificată. Fotografii, scheme...

M-am oferit să-l ajut pe cât mă pricepeam. A primit cu plăcere mai ales că nu dorea să spună încă nimic, nimănui. La plecare am întrebat:

— Şi cu motanul ce facem? Rămâne la tine?

— Ia-l acasă. De aici poate că o mai şterge şi o să-l căutăm până la urmă cu lupa.

Motanul dormea liniştit pe canapea. L-am strigat:

— Ramses!

Nici nu se clinti.

— Unde ai mai văzut tu motani care răspund la nume? mă întrebă Lyonel.

— Ăsta răspunde. Aşa l-am obişnuit.

Acum însă motanul contrazicea afirmaţiile mele. Am râs.

— Pesemne că l-au obosit emoţiile.

Am trecut la apelativul la care răspund toate pisicile lumii: „pss, pss". Ramses a deschis ochii, m-a privit somnoros şi a adormit la loc.

...Când am intrat în casă, tocmai suna telefonul. Era tot Lyonel.

— Abia acum ai venit? Voiam să te rog ca mâine seară să-mi aduci şi pisica.

— Nici o grijă. Venim împreună.

Ce nerăbdător mai e şi băiatul ăsta! Intenţiona s-o examineze chiar după primele 24 de ore. Eu mă gândisem că abia peste câteva zile s-o duc la spitalul veterinar şi, sub un pretext oarecare, să-i fac o serie de analize.

M-am culcat. De obicei, Ramses dormea la picioarele

mele. L-am lăsat şi de data asta să-şi ocupe locul favorit, dar fără prea mare entuziasm. Acum nu mai era un cotoi obişnuit, devenise un animal de experienţă.

Când am sosit la ora obişnuită, Lyonel începu să râdă:

— Ştii că-ţi stă bine cu cotoiul în braţe! Cum îl cheamă?

L-am privit mirat. Doar cu o seară înainte ne amorţise limba tot strigându-i numele de faraon. Dar cine nu poate uita un nume da motan! I-am împărtăşit intenţia mea de a-l duce la spital pentru analize.

Lyonel mă asculta oarecum distrat. Părea preocupat de ceva. La un moment dat sări:

— Doctore, mi-a venit o idee! Hai să-l punem la biotron.

— Nu crezi că o doză prea mare ar fi contraindicată?

— O doză prea mare? Tocmai mă gândeam că, pentru a acţiona asupra organismului animal, va trebui să-i măresc capacitatea. Structurile vegetale sunt mai simple. Biochimismul lor e elementar. Puterea de care dispune acum e minimă.

Am tresărit. O sonerie suna alarma în conştiinţa mea. M-am prefăcut că nu observ nimic anormal. Bietul Ramses suportă o nouă expunere la biotron. În restul serii discuţia nu s-a prea legat. Lyonel părea obosit. S-a scuzat şi s-a culcat.

Din ziua aceea s-au înlănţuit dramatic toate întâmplările care m-au *îndepărtat* de nedespărţitul meu prieten.

Spun aceasta, cu toate că ne vedeam ca şi înainte aproape zilnic, cu toate că abia acum îmi dădeam seama cât eram de legat de Lyonel.

Într-una din obişnuitele noastre discuţii, după ce-mi explică mecanismul de contopire a două celule de ţesut conjunctiv, mă rugă să-i aduc de la spital o cultură de celule specializate.

— Sunt curios să văd acum ce se întâmplă pe o treaptă superioară.

Pe o treaptă superioară? M-am gândit cu amărăciune că nu trecuse chiar atât de multă vreme de când Lyonel se interesase de această problemă. Era curios să vadă acum... Da, se mai oprise o dată în dreptul acestui acum.

— Dacă lucrurile merg normal, în cel mult două săptămâni vom lucra pe plante...

Evident, mi-am manifestat entuziasmul pentru această perspectivă. Din nefericire, bănuielile mele se dovedeau tot mai întemeiate şi speranţele se risipeau cu fiecare zi. Lyonel cobora scara pe care o urcase până la un punct. O cobora de-a-ndărătelea cu privirea aţintită spre treapta pe care tocmai o părăsise. Propriile sale notiţe îi apăreau de neînţeles şi se înfuria cumplit *că se lăsase purtat de fantezie, fără sprijinul unor date furnizate de experienţă!*

Eram radiolog. Ştiam ce înseamnă să lucrezi multă vreme cu radiaţii vătămătoare. Se cer luate măsuri speciale de protecţie. Lyonel ştia fără îndoială şi el acest lucru. Observasem că biotronul avea un paravan protector. Şi atunci? Nu cumva... Da, atunci n-am sesizat. Acum însă îmi aduceam bine aminte, cu o claritate dureroasă. Când motanul a sărit de pe masă, biotronul rămăsese în funcţiune. Pe urmă, când Lyonel l-a readus în coş, s-a expus şi el, fără să-şi dea seama, încercam să nu dramatizez. Ca medic văzusem multe în viaţa mea. Ca medic! Când ai de-a face cu o maladie, în principiu, ştii cum poate evolua. Dar aici ce ştiam? Eram paralizat de incapacitatea de a concepe desfăşurarea fenomenelor à rebours. Din păcate, nu mă puteam folosi pentru observaţii de motan. Într-o dimineaţă i-am dat drumul în curte şi nu s-a mai întors... Îşi pierduse simţul de orientare sau regresiunea îl dusese dincolo de faza de formare a reflexului?

Fireşte, în ştiinţă nu toate întâmplările au happy-end. Ştiinţa însăşi e adesea neputincioasă faţă de omul care face totul pentru ea. Nu ştiam ce să întreprind. Ştiam însă un singur lucru. Acela că trebuie să lupt pentru Lyonel. Nu puteam să mă las încleştat de menghina osoasă a bunelor

şi respectabilelor explicaţii: „să vedeţi ce s-a întâmplat". Dar intenţiile şi sentimentele mele n-ar fi putut decât să emoţioneze un critic literar. Lui Lyonel nu-i slujeau la nimic.

Profesorul Lyonel Philips devenise obiectul unei auto-experienţe. Cum se va termina ea? Mă mângâiam cu gândul că nu trebuie să mă tem pentru viaţa lui în sensul strict biologic. Dar unde se va opri *regresiunea temporară* a organismului său şi, odată oprită, ce va urma? Va face Lyonel saltul recuperator care-l va duce mai departe spre culmile unei genialităţi nemaiîntâlnite? Numai timpul va răspunde la această întrebare. *Timpul* meu. Timpul îndreptat spre viitor.

Şi nu ştiu cum şi de ce mi-am reamintit de întâmplarea aceea din copilărie despre care vorbeam la început. Dar în locul micului Clyd era acum Lyonel. Îmi venea să strig: „Unde pleci? Nu vreau să pleci!"

În viaţă însă situaţiile nu se repetă niciodată aidoma. De data aceasta fiecare avea trenul său. Numai că trenul lui Lyonel intrase în tunel.

....

Odată, într-un îndepărtat miez de noapte, pe când ascultam truditele şoapte

Ale unor tomuri vechi şi uitate, ce-mi spuneau că totul e trecător,

Pe când piroteam aproape dormind, deodată mă îndreptai auzind

O foarte înceată bătaie lovind în uşa camerei mele
uşor.
„E vreun călător, zisei bombănind, poate că el se
trezi ciocănind în uşa camerei mele uşor.
E numai atât, un călător".

Am tresărit ciulind urechea. De ce oare mă apucasem la acest ceas târziu de noapte să recitesc versurile lui Poe? E drept, era scriitorul meu preferat. Şi în noaptea aceasta

simţeam nevoia să-l citesc tocmai pe el. Şi anume versurile acestea.

Nu se auzea nici un zgomot. Era o noapte calmă şi-n cartier era linişte.

Şi pe măsură ce citeam îmi dădeam tot mai limpede seama de ce simţisem nevoia să iau tocmai acest volum, tocmai această poezie. Cu cât simptomele regresiunii observate la Lyonel evoluau mai mult, cu atât mai des neputinţa mea se sublinia într-un singur cuvânt. Un cuvânt ca o pecete grea pe o cauză pierdută, un cuvânt ca o lespede ce nu mai poate fi nicicând ridicată...

Mă adresasem mai multor specialişti. Toţi, biologi şi fizicieni, găsiseră problema interesantă şi-mi făgăduiseră să caute o soluţie. Dar soluţia întârzia. Timpul trecea. Şi trecea în ambele sensuri.

Încercând să-mi alung gândurile, citeam mai departe. Şi deodată, neîndurător, cuvântul răsări înaintea mea: NEVERMORE! Niciodată. Niciodată Lyonel nu se va mai întoarce. Niciodată! Furios, am apucat cartea şi am azvârlit-o cu toată puterea tocmai acolo sus, deasupra uşii, în corbul blestemat. Volumul căzu cu zgomot pe podea. Am rămas multă vreme nemişcat, ascultând nevăzute furtuni şi, în noaptea aceea, nu ştiu cum, de undeva se ivi ideea. Ideea nebună. Ideea cu care aveam să întorc timpul din drum.

Nu dovedise oare Lyonel că ireversibilul devine reversibil? Şi atunci noul ireversibil nu este la rândul său reversibil? Aşadar, biotronul!

Trebuia să încerc. Voi încerca. Şi mai mult decât atât, voi izbuti!

Eram sigur de asta. Aveam încredere în Lyonel.

...Când prima geană a dimineţii pătrunse prin ferestre diluând lumina lămpii, privirea-mi rătăci obosită prin încăpere.

Lângă uşă, cartea cu scoarțele-i negre, date-n lături, deschisă, rămăsese întinsă ca un corb cu aripile frânte.

Am cules de jos o pagină smulsă în care finalul unui vers îşi schimbase sensul ineluctabil: EVERMORE!

Un număr de hipnodresură

— Gata! Începe vizionarea! strigă Făneanu, secretarul literar, şi începu să dea din mâini pentru a imprima de la început ritm şi antren. De succesul de astăzi depindea aranjarea turneului prin toată ţara. Doar asista însuşi Pompiliu Tristea, delegatul O.S.T.A.

Sub cupola de cristal se aprinseră cele câteva sute de becuri inundând incinta cu o lumină orbitoare. Orchestra atacă partitura, bagheta fiind în mâna maestrului Ricci, un subtil cunoscător al muzicii lui Strauss.

Directorul, secretarul literar şi regizorul spectacolului îl conduseră pe oaspete la o lojă amplasată chiar lângă arenă.

— Aveţi şi animale? întrebă Tristea.

— Avem! răspunse cu mândrie directorul. Ce, credeţi că numai circul din Bucureşti are?

— Atunci să stăm undeva mai pe la mijloc - propuse el. O să avem o viziune mai de ansamblu. Şi pe urmă eu nu suport mirosul fiarelor sălbatice.

Se aşezară undeva la mijloc. Tristea îi aruncă peste umăr directorului:

— Faceţi mare risipă de energie...

Făneanu se întrebă dacă e bine sau e rău.

— ...electrică - îşi termină Tristea ideea după ce-şi suflă nasul.

Directorul făcu un semn şi toate luminile se stinseră, lăsând aprinse doar reflectoarele arenei.

Delegatul O.S.T.A. asculta încordat valsul lui Strauss, pe care-l ştia din copilărie. Când se termină, se întoarse spre secretarul literar:

— Dacă aveţi acelaşi repertoriu, nu înţeleg de ce ne-aţi mai chemat?!

Pompiliu Tristea era un bărbat încă tânăr cu o prematură pleşuvie. Avea idei clare, dar din pricina unei

deformaţii de sept se exprima greu. De aceea Făneanu, neînţelegând exact ce anume spusese Tristea, dădu doar din cap în semn de aprobare.

Noul program se desfăşura fără cusur şi fără obiecţii. Directorul avusese dreptate: „Pe răspunderea mea - spusese el în Consiliul artistic - n-o să avem nici un fel de probleme. Spectacolul e curat, pozitiv, optimist", într-adevăr, cu carnetul în scoarţe de plastic pe genunchi, delegatul trimis pentru angajarea turneului privea atent corpul de balet şi nu nota nimic. Nici jonglerii şi acrobaţii nu treziră creionul din amorţire.

La jumătatea părţii a doua - spectacolul se prezenta şnur fără pauză, Tristea vrând să mai prindă trenul de 13,32 - directorul se aplecă spre scaunul din faţă şi-i şopti:

— Acum urmează un număr tare. E ceva nou. Va face senzaţie. Nici circul din Bucureşti nu are aşa ceva, Dresură prin hipnoză.

— Hipnoză? se miră Tristea. Nu ne-aţi spus nimic despre asta. În programul pe care ni l-aţi trimis scria *hipodresură*.

— Scria *hipnodresură* - lămuri directorul.

— Hm, eu am înţeles că e o dresură de cai - se încruntă delegatul.

— Aş propune să-l vedem şi... interveni Făneanu. Tristea avea însă ideile lui.

— E o chestiune de principiu. Ce să caute într-un spectacol de circ hipnoza? E needucativ să prezentăm publicului ceva ce nu se poate explica. Şi notă în carnet cuvântul *hipnoză* cu trei semne de exclamare.

Făneanu riscă un argument:

— Nici numerele de iluzionism nu le explicăm.

— Nu le explicăm, dar toată lumea ştie sau crede că obiectul se scoate din mânecă. Nu-şi închipuie altceva. Dar, mă rog... ridică el din umeri - să-l vedem şi facem discuţiile la urmă.

Arena rămase luminată de un singur reflector.

Comperul anunţă cu gestul obişnuit:

— Doctorul Petrini!

Din culise îşi făcu apariţia un bărbat înalt şi slab, într-un frac prea larg pentru el. Avea o faţă palidă şi o pereche de ochelari care sclipeau fioros. Cel puţin aşa i se păru lui Tristea. Directorul spuse din nou, în şoaptă:

— De fapt îl cheamă Petreanu. I-am dat însă un nomme d'arte.

— Şi e chiar doctor?

— Este.

— Ce specialitate?

— A fost psihiatru. Dar a avut nu ştiu ce fel de încurcături şi...

— Poftim! Un psihiatru la circ! pufni delegatul şi notă în carnet: „O poveste cu o încurcătură. De verificat".

Doctorul Petrini făcu o plecăciune sobră şi rosti:

— Onorat public, în tot ce veţi vedea nu e nimic supranatural. Veţi asista la un număr original de dresură. După cum observaţi nu folosesc nici bici, nici baghetă şi nici măcar ochelarii pe care, cu permisiunea dumneavoastră, am să-i pun în buzunar. Execuţiile pe care le veţi urmări cer o mare concentrare şi de aceea vă rog foarte insistent să nu aplaudaţi.

În sală izbucniră aplauze. Pompiliu Tristea zâmbi superior: „Trucul ăsta cu banda de magnetofon"... dar îşi întrerupse gândul şi se uită perplex în jur. Circul, adineaori gol, era acum arhiplin cu spectatori.

Doctorul Petrini ridică mâna:

— V-am rugat să nu aplaudaţi. Animalele sunt nervoase şi lucrăm fără grilaj de protecţie.

Tristea se mişcă neliniştit pe scaun. Nu putea suferi mirosul animalelor şi, după toate astea, se mai lucra şi fără grilaj. De mult îşi ceruse transferul la secţia de muzică uşoară.

— Voi începe cu o dresură de panteră - anunţă Petrini. Fiţi, vă rog, atenţi la mâna mea. Concentraţi-vă. Aşa. Unu...

Fiţi foarte atenţi... Doi... Întinse palma cu faţa în sus: Trei!

Şi în palma dresorului apăru o panteră cât un iepuraş.

— Nu-i aşa că-i formidabil? exclamă Făneanu.

Tristea zâmbi. Ce uşor se entuziasmează unii secretari literari! Până aici nu era decât un simplu număr de iluzionism. Desigur, ingenios. Să iei şi să tunzi un iepure şi să-l vopseşti în panteră! Urechile şi coada fuseseră fără doar şi poate modificate. Urechile la iepure fiind lungi, iar la panteră scurte, în timp ce coada la iepure e scurtă şi la panteră lungă...

Pantera se agita furioasă în palmă, arătându-şi colţii.

— Vi se pare neverosimil o panteră atât de mică? spuse Petrini cu un zâmbet uşor. Aveţi dreptate. E o greşeală la mijloc. O vom îndrepta sub ochii dumneavoastră.

Un nou gest al dresorului şi pantera făcu un salt în mijlocul arenei, transformându-se spre surprinderea generală într-o panteră de mărime naturală.

— Nu-i aşa că-i formidabil? i se adresă din nou Făneanu.

Zâmbetul de adineaori se şterse de pe faţa lui Tristea. Adică ce, îşi imaginează că-l va influenţa? E adevărat, omul lucrează cu multă îndemânare. N-a observat nimeni când iepurele aruncat în arenă a dispărut printr-o trapă, iar prin alta a fost introdusă fulgerător o panteră veritabilă.

Tristea se ghemui în fotoliu. Nu putea suferi mirosul fiarelor sălbatice.

Cât despre fiorosul animal, acesta se arăta foarte blând şi docil. Mergea în două labe şi, în acordurile aceluiaşi vals de Strauss, executa cu graţie paşi de dans. Apoi făcu mai multe salturi acrobatice care îl entuziasmară pe Făneanu. Tristea era însă un om cu experienţă, un expert. Nu degeaba nu voiau să-l treacă la muzică uşoară. Era limpede că, odată pantera adusă în arenă, lucrurile se simplificaseră şi mai mult. În loc de iluzionism, li se oferea un număr de dresură. Aşadar, iluzionism combinat cu

dresură. Sincer vorbind nu era rău. Mai mult ca sigur că publicului o să-i placă. Directorul avea dreptate, nici circul din Bucureşti nu avea aşa ceva. Şi din nou umbra unui zâmbet apăru pe chipul său.

Cu aceleaşi mişcări calme, cu aceeaşi invitaţie de a privi concentrat palma sa, dresorul mai introduse în arenă un cal care cântă la pian o polcă şi o maimuţă care făcu echilibristică pe un şarpe boa adus în stare de catalepsie.

Demonstraţiile epuizate, Petrini bătu din palme şi totul dispăru la comandă. Făcu o plecăciune şi spuse:

— Şi acum, onorat public, am să execut orice număr la cererea dumneavoastră. Vă rog să vă gândiţi şi să vă concentraţi. Cererea dumneavoastră o voi recepţiona, fără s-o anunţaţi cu voce tare. Concentraţi-vă. Priviţi cu atenţie palma mea... Unu -- Doi - Trei!

Zâmbetul lui Tristea rămase uitat pe faţa sa, dar ochii priveau dilataţi spre mâna doctorului Petrini.

— Formidabil! exclamă de data asta Tristea, cu vocea gâtuită de emoţie.

În palma care parcă iradia unde magnetice apăruse Sarita Montiel cu un coş de flori şi începu să cânte un cântec de dragoste.

— A cui a fost cererea aceasta? întrebă dresorul uitându-se direct la Tristea.

— A mea - spuse acesta ridicându-se în picioare. Apoi reluându-şi locul: Măi Manole, eşti dat dracului! De unde l-ai mai găsit şi pe ăsta?

Pe faţa directorului apăru o expresie enigmatică, iar regizorul se lăsă pe spătar trecându-şi un picior peste celălalt. Turneul era ca şi aranjat.

Doctorul Petrini închise o clipă ochii şi inexplicabila apariţie din palma sa se făcu nevăzută, după care ieşi din arenă. Comperul anunţă rând pe rând numerele următoare şi, în cele din urmă, spectacolul luă sfârşit.

Când se reaprinse lumina, Tristea băgă de seamă că prezenţa publicului fusese o simplă iluzie. Nu erau decât ei

şi în fundul sălii bufetierul şi un plasator. Directorul îl întrebă dacă socoteşte necesar să meargă în biroul său. Tristea răspunse că n-are nici un rost. Puteau să discute şi aici, pentru că oricum are puţine lucruri de spus. În ce priveşte muzica, critică maniera desuetă în care cânta orchestra şi propuse schimbarea câtorva piese şi a flautistului.

— Spectacolul în ansamblul său - continuă el - e antrenant, variat şi optimist. În legătură cu hipnodresura, părerea mea, fireşte, nu pot să angajez conducerea O.S.T.A., e că-i un lucru ingenios. De ce n-ar folosi, în definitiv, circul cele mai noi mijloace pentru a oferi spectacole cât mai atractive, mai interesante? Destulă vreme circul a fost socotit o artă minoră.

Dacă tot nu-l trec la muzică uşoară măcar să vină cu o „bombă".

— Se pune însă o problemă... se întoarse Tristea spre director. Sper că putem şti şi noi care sunt „cererile exprimate de public", nu-i aşa? Probabil că aţi pregătit mai multe proiecţii?

— Cum, proiecţii? întrebă Făneanu. Păi, chiar dumneavoastră aţi recunoscut că...

— Lasă, literarule, că doar atâta mai înţelegem şi noi. A fost o proiecţie combinată cu sugestie. Când ai văzut proiecţia, ţi-a creat impresia că la asta te-ai gândit şi tu. A scos o secvenţă din „Regina cântecelor" şi gata. Mare lucru!

Interveni directorul:

— Toată dificultatea e însă că, oricât ar părea de necrezut, în numărul lui Petrini nu e nimic trucat.

Tristea zâmbi cu îngăduinţă.

— Dragă Manole, nu înţeleg de ce insişti? Doar suntem între noi. Valoarea artistică a unui număr de circ nu scade eu nimic dacă se folosesc trucaje. Din moment ce sunt bine făcute.

Directorul oftă. Petrini mersese prea departe cu arta

sa.

— Nu ştiu cum să vă conving! Doctorul susţine că primeşte mesajul prin telepatie şi realizează iluzia prin hipnoză colectivă. Omul face ce i se cere...

— Cu atât mai bine. Să facă ce-i cerem noi. Cât despre povestea cu telepatia şi hipnoza, să fim serioşi! Şi eu când eram mic mă uitam la căţelul meu şi el începea să dea din coadă, iar eu ziceam că-l hipnotizez.

Făneanu ceru cuvântul:

— Am şi eu o propunere. Să-l chemăm pe Petreanu şi să discutăm cu el.

— Foarte bine - se declară de acord Tristea.

Regizorul se duse să-l aducă. De data aceasta hipnodresorul veni fără frac. Era într-o cămaşă cu gulerul descheiat şi cu ochelarii care de aproape nu păreau de loc fioroşi. Faţa purta semne de oboseală, ca după o lectură mai îndelungată. Îşi scoase ochelarii şi-şi frecă cu degetul arătător rădăcina nasului.

— Nu mă miră că manifestaţi neîncredere faţă de cele ce aţi văzut, sau, mai bine-zis, *aţi avut impresia că vedeţi.* Am lucrat mai de mult într-o clinică de psihiatrie şi nu o dată am auzit contestându-se posibilităţile hipnozei. Pe mine mă bănuiau de trucuri sau chiar de şarlatanie. De aceea am renunţat. De altfel, n-am făcut decât ceea ce mi-a strigat un chirurg care confunda o excrescenţă osoasă cu o tumoră malignă: „Dumneata să te duci la circ!" Şi iată am venit.

Se lăsă un moment de tăcere. Tristea îşi drese glasul:

— Mda, înţeleg. Dar, la urma-urmei, n-aţi putea să ne explicaţi cum...

Petreanu clătină din cap.

— Din păcate nu pot să vă spun mai mult decât se ştie, în general, în această problemă. Adică foarte puţin. Esenţial e că de aceste mijloace care - aşa cum v-aţi convins - există obiectiv, fie că le acceptăm, fie că nu, să se folosească oameni cu simţ de răspundere.

Argumentele lui Petreanu îl puseră în încurcătură. Tristea ridică creionul:

— Nu aţi vrea să repetaţi experienţa? Dacă nu e nimic trucat, cu atât mai bine, mă voi convinge singur de acest lucru.

— Cu plăcere - primi Petreanu. Ştiu că acum îmi veţi găsi ceva nu prea uşor. Să încercăm. Va să zică, dumneavoastră vă concentraţi, eu voi recepţiona mesajul cerebral... vorbea din ce în ce mai rar, cu voce egală - după care vă voi îndeplini dorinţa exprimată mental.

Îşi înclină capul, sprijinindu-şi rădăcina nasului pe degetele mâinii drepte...

Totul dură câteva minute. Ce s-a întâmplat exact n-a aflat nici directorul, nici regizorul şi nici pătrunzătorul Făneanu. Când Petreanu îşi aşeză din nou ochelarii pe nas, delegatul O.S.T.A. se ridică în picioare şi, fără să rostească vreun cuvânt, se îndreptă spre ieşire. După câteva clipe de stupoare, directorul se repezi după el şi-l ajunse tocmai când ieşea în stradă.

— Cum rămâne cu turneul?

— Îmi pare rău, Manolică, dar nu merge. Schimbă programul şi mai vedem noi.

Tristea făcu semn unui getax. Se urcă şi ceru să fie dus la gară.

În faţa circului directorul îşi privi colaboratorii, apoi ridică din umeri. Făcu câţiva paşi spre doctorul Petreanu:

— Uite, doctore, trebuie să-ţi spun...

— Nu e nevoie. Cred că e mai bine aşa.

*

De atunci au trecut mai mulţi ani. Numele doctorului Petreanu e bine cunoscut în lumea medicală.

Recent a realizat o performanţă uluitoare. Într-o mică tabără de geologi, în urma unui accident, medicul trebuia să facă o urgentă intervenţie chirurgicală. Din nefericire nu

avea la dispoziţie mijloace de anestezie generală. Solicitat Petreanu a izbutit să aducă scoarţa bolnavului, aflat la peste 300 de kilometri, în stare de inhibiţie totală timp de două ore. Viaţa omului a fost salvată.

Pompiliu Tristea, după multe insistenţe, a obţinut să fie trecut la secţia de muzică uşoară. Aici răspunderea e oricum mai mică. Dar, de fiecare dată simte un fior, amintindu-şi de spectacolul pe care i-l oferise Petreanu respectând întru totul cererea sa.

Din păcate nici autorul nu ştie ce s-a întâmplat. Cu toate că-i cunoaşte foarte bine pe amândoi, când îi descoase, doctorul zâmbeşte tăcut, păstrând secretul profesional, iar Tristea schimbă vorba cu refrenul ultimului cântec la modă.

Singur, pe planeta Telux

În sfârşit, singur! M-am cufundat în fotoliul din vastul hol al hotelului şi mi-am aprins pipa. Puteam să stau comod şi să nu mă gândesc la nimic. E atât de plăcut ca, din când în când, să nu te gândeşti la nimic, încât îţi pare o adevărată aventură a spiritului. Fumezi şi te uiţi după inelele cenuşii-albastre de fum, străduindu-te să nu faci nici un fel de asociaţii. De îndată ce un nouraş tinde să ia o formă capabilă să-ţi sugereze ceva, sari la altul care se înfăşoară haotic fără să-ţi spună nimic. Dar lucrul acesta e realizabil numai aici pe Telux. Pe Pământ ar fi cu neputinţă. Un colac de fum care nu-ţi aminteşte nimic e ceva iraţional, lipsit de sens, căruia nu-i dai nici o atenţie. Pe Pământ dacă mi se întâmplă să urmăresc încordat înlănţuirea fantastică şi diafană a pânzei de molecule de carbon în suspensie, o fac pentru a descoperi măcar într-o fracţiune de secundă o formă care să declanşeze o idee. Dar cât e de obositor acest lucru! De cele mai multe ori din lipsă de acuitate a gândirii *ideile* se destramă şi dispar pe fereastră înainte de a fi capabil să le surprinzi.

Aici era atât de bine, atâta linişte, încât mă felicitam că de data asta am ales ca loc de odihnă planeta Telux.

E o planetă foarte îndepărtată de principalele trasee cosmice şi de aceea e rar vizitată. Ai fi zis că locuitorii ei şi-au ales acest loc în Univers anume în căutarea liniştii.

Eram fericit că aici, în sfârşit, nu cunoşteam pe nimeni şi nimeni nu mă cunoştea. Eram bucuros că nu trebuia să întreţin cu nimeni nici un fel de discuţie. Discuţiile! În special primele cuvinte, „sămânţa de vorbă", sunt îngrozitoare. Nu e nimic mai chinuitor decât căutarea înfrigurată a unui început de discuţie. Orice-ţi trece prin cap ţi se pare banal şi apt să te compromită în ochii interlocutorului tău.

Teluxienii dimpotrivă socotesc că nu e nimic mai plăcut

decât să-ţi inviţi câţiva prieteni cu care să petreci două ore în tăcere. Poţi fuma dacă vrei. Poţi sorbi un pahar cu un excelent coniac. Şi poţi, pur şi simplu, să-ţi priveşti invitaţii într-o linişte meditativă, fără ca nimeni să se simtă vinovat de lipsa unui subiect de discuţie. Şi, cu atât mai puţin, nimeni nu face eforturi de a-l inventa, dacă nu se oferă de la sine prin interesul pe care-l prezintă pentru toţi. Nici măcar nu se obişnuieşte să se pună înregistrări simfonice, dacă nu cumva aceasta ar fi chiar scopul întâlnirii. Dacă ar fi incluse doar ca „trataţie", ar arăta - şi teluxienii sunt incapabili de atâta lipsă de delicateţă - că nu-ţi este suficientă prezenţa prietenilor.

Eram hotărât să profit din plin de singurătatea mea. Contrastul cu viaţa trepidantă de pe Pământ e atât de binefăcător! Poate voi citi vreo carte. Poate nu. Poate voi face lungi plimbări singuratice în mijlocul fermecătoarei naturi teluxiene. Poate voi rămâne retras în confortabila mea cameră, aşezat în faţa stereovizorului. Mă voi lăsa la voia inspiraţiei, a fanteziei şi a întâmplării.

Într-un târziu m-am aplecat să-mi scutur pipa de mult stinsă. Tocmai mă pregăteam să mă ridic când privirea mi-a fost atrasă spre celălalt colţ al holului. Acolo, într-un fotoliu, cineva citea un ziar. Aşa cum şedea nu vedeam decât ziarul şi o pânză de fum albăstrui care se înălţa din spatele său. Nu puteam să-mi dau seama cine e. Dar nu ştiu ce anume a trezit în mine un sentiment de alarmă. Un îndemn lăuntric mă împingea să-mi părăsesc grabnic fotoliul şi să dispar cu maximum de discreţie. Dar o curiozitate magnetică mă ţintuia locului.

Umbrele trandafirii ale dulcelui crepuscul teluxian învăluiau catifelat văzduhul. Luminile încă nu fuseseră aprinse în holul liniştit şi pustiu. Cel din fotoliu împături ziarul din care, după părerea mea, de mult nu mai putea citi. Se ridică şi porni cu paşi uşori spre ascensor. L-am privit concentrat, încercând să-i descifrez trăsăturile. Era un individ înalt cu barbă şi ochelari negri. L-am urmărit cu

privirea, bucurându-mă că peste câteva clipe ascensorul îl va înghiţi, punând capăt îngrijorării mele. Când, nu ştiu cum, împotriva întregii mele fiinţe, un impuls lăuntric m-a smuls din fotoliu şi m-a aruncat spre ascensor.

— Tu, aici?! am reuşit să articulez înăbuşit.

Omul cu barbă şi ochelari se întoarse, ascunzându-şi greu lipsa de entuziasm:

— Ce întâmplare! Ai sosit de mult? mă întrebă şi tonul vocii sale arăta că-i este absolut indiferent dacă sunt venit de ieri sau de o veşnicie.

— Cu barba şi ochelarii aceştia eşti foarte schimbat - am zis eu ca să continui într-un fel dialogul.

— Din păcate, inutil - oftă celălalt. Mai stai pe aici?

Mă pregăteam să-i explic intenţiile mele când uşa ascensorului se deschise, omul schiţă un gest de scuză şi dispăru. Am rămas descumpănit, cu un amarnic sentiment de regret. Aveam pentru omul acesta cele mai pozitive sentimente. Îl stimam şi nu o dată am petrecut împreună clipe plăcute. Dar pe Pământ! Aici, pe Telux, doream, doream fierbinte să fiu singur. Să nu mă simt nevoit să comunic nimănui diferitele impresii.

Părăsit de toate energiile lumii, m-am îndreptat spre dispecerul central al hotelului. Teluxianul poliglot mă întâmpină cu desăvârşita sa amabilitate şi politeţe.

— Aş dori să aflu în ce aripă şi la ce etaj locuieşte terrianul...

— Care terrian? mă întrebă zâmbind dispecerul.

— Cum, care terrian?

— Unul locuieşte în corpul alfa, etajul 22. Un altul a cerut ultimul etaj din corpul delta. Un altul s-a instalat la etajul doi al corpului beta, întrucât terasa comunica printr-o pasarelă direct cu plaja. Un altul...

Va să zică, iată care era situaţia. Frumoasă situaţie!

— Mă rog, şi în total câţi sunt?

— Cu dumneavoastră, treizeci şi doi...

Nici nu ştiu dacă i-am mulţumit. Zdrobit, am pornit

spre uşă. Din prag l-am mai întrebat:

— La ce oră e cursa spre satelitul Centa 1?

— Peste două ore.

— Atunci luaţi măsurile necesare ca să-mi fie transportate bagajele la cosmodrom.

— Plecaţi?

Zâmbetul nedumerit îi lumina egal faţa.

— Da.

Zborul spre Centa 1 a durat trei ore. Trei ore în care m-am felicitat pentru firea mea hotărâtă. Tăiasem de la început firul unor situaţii altfel de neînlăturat. Treizeci şi doi de terrieni pe o singură planetă! Întâlnirile ar fi fost inevitabile. Ar fi început acele banale şi fals entuziaste discuţii. Glumele nesărate şi de mult cunoscute de pe Pământ. Valul nesfârşit de întrebări şi amintiri despre foştii colegi de şcoală. Apoi înfierbântatele discuţii ştiinţifice, controverse atât de inutile când sunt lipsite de materialul doveditor. Da, toate acestea le-am lăsat în urmă pe planeta Telux. În faţă mă aştepta satelitul Centa 1, o adevărată staţie de odihnă cosmică. Întregul satelit e o minunată seră. Miile de flori cu ale lor varietăţi infinite sunt o continuă desfătare. Înşişi teluxienii vin aici când simt nevoia să fie singuri. Totul e în aşa fel făcut, încât fiecare oaspete îşi poate orândui viaţa după plac fără să vadă pe nimeni. Nici măcar pe cei câţiva dispeceri ai instalaţiilor electronice.

Mi-am ales o cameră retrasă într-un frumos hotel ce ocupa o poziţie mai izolată. Într-adevăr, toate coincideau cu referinţele din prospect. Pe culoare, nimeni. În ascensoare, nimeni. Satisfăcut am coborât în hol. M-am cufundat într-un fotoliu şi mi-am aprins pipa. Puteam acum să stau comod fără să mă gândesc la nimic. În holul spaţios, plin de flori multicolore, domnea o linişte plăcută, odihnitoare. Aşadar, iată-mă singur. În sfârşit, singur!

...Dar nu ştiu de ce, privirea îmi rătăcea prin hol, oprindu-se dezamăgită pe fotoliile goale.

Mister la - 179° C

Comisarul Perkins trânti portiera maşinii.

— Dă-i drumul, Bill!

— Crimă? întrebă sergentul Bill Hops, şofer de mare viteză.

— Habar n-am. Bill zâmbi.

— Aşa spuneţi de fiecare dată şi până la urmă tot arestaţi pe cineva. Acum pe cine veţi aresta?

— Habar n-am.

Cu două degete, comisarul îşi împinse pălăria de pai pe ceafă. Bill puse motorul în funcţiune.

— Găsiţi dumneavoastră pe cineva, nu se poate. Mergem drept înainte, la stânga sau la dreapta?

Perkins spuse printre dinţi:

— Ia-o pe şoseaua 52.

— Deci drept înainte, apoi la stânga şi pe urmă la dreapta. Sunteţi înarmat, comisare?

— Ca de obicei.

— Cu pistol?

— Cu răbdare, Bill.

Sergentul era băiat isteţ. Înţelese că şeful nu avea chef de vorbă, aşa că urmă:

— Poate că nu e nimic grav. Uneori oamenii alarmează poliţia pentru te miri ce. Acum o lună un vecin de-al meu m-a trezit la miezul nopţii ca să-mi spună că nevastă-sa încă n-a venit acasă şi că e îngrijorat. L-am sfătuit să mai aştepte. Cui nu i se întâmplă să mai întârzie?! Omul m-a ascultat şi s-a dus să se culce. Alaltăieri m-a trezit din nou. Cică tot nu venise şi nu mai ştie ce să creadă. Îşi făcea omul tot felul de gânduri...

Acul indicatorului de viteză oscila între 70 şi 80 de mile. Şoferul conducea fără greş, ocolind prin dreapta şi prin stânga vehiculele pe care le depăşea. Avea o adevărată pasiune pentru volan. Îi plăceau în special

urmăririle. Când putea să folosească viteza maximă, îl cuprindea o adevărată beţie. S-a întâmplat odată să urmărească o maşină cu gangsteri. După o serie de viraje ameţitoare prin oraş, banditii s-au angajat pe şosea. Distanţa dintre poliţie şi gangsteri se micşora văzând cu ochii. Bill gonea cu o viteză îndrăcită. Comisarul îşi spunea cu satisfacţie că nu va trebui să deschidă focul din mers. Pentru asta era necesar să coboare fereastra şi se făcea curent. Ori Perkins suferea de sinuzită cronică. Vor obliga maşina din faţă să oprească şi-i va soma să se predea. Bill se apropia vertiginos. Îi mai despărţeau de maşina urmărită cel mult cincizeci de metri. Douăzeci. Zece. O roată. Apoi se angajă în depăşire. O depăşi şi, până să se dezmeticească Perkins, o lăsă cu mult în urmă. Accelerând mereu, pusese ochii pe o altă maşină care gonea în faţa lui, hotărât s-o ajungă cu orice preţ. Din întâmplarea asta, se alesese cu un avertisment drastic şi cu o duminică de arest. Dar ce era a lui, era a lui. Era un şofer cum puţini găseai în toată poliţia!

Bill aprinse radioul. Se transmitea muzică de jaz.

— Dacă vă enervează - spuse el comisarului - pot să sting.

— Nu, nu. Lasă-l. Mai bine, lasă-l - încuviinţă Perkins.

— Să-l fac însă mai încet că nu vă mai aud. Ce spuneaţi?

— Nimic.

— Dumneavoastră când nu spuneţi nimic, vă gândiţi la o mulţime de lucruri. Totdeauna v-am admirat. Fiecare frază pe care o rostiţi are rostul ei. Niciodată nu v-am auzit spunând prostii.

Perkins îşi împinse pălăria de pai pe frunte. Bill continuă:

— Sunt unii care vorbesc într-una. Le merge gura ca la crainicii sportivi. Nu mai poţi să spui şi tu un cuvânt. Aşa e văru-meu, Staff. O dată a pus rămăşag cu mine că poate recita toţi psalmii într-o singură oră. A trebuit să-i plătesc şi două rânduri de bere, supliment. I-a rămas timp să spună şi

Tatăl nostru. E un flăcău şi jumătate, Staff ăsta. Când n-are un chior în buzunar se duce la berărie şi face pariuri. Îi scurge pe toţi de biştari şi vine beat acasă...

— Opreşte! spuse comisarul.

— Gata, am tăcut. Vă rog să mă iertaţi dacă v-am obosit. Eu...

— Opreşte maşina, Bill!

Şoferul frână atât de brusc, încât Perkins îşi turti pălăria de parbriz.

— Ce facem aici, comisare? Văd că-i un ştrand.

— Rămâi în maşină şi fii cu ochii în patru. Dacă observi ceva suspect, pentru numele lui Dumnezeu, nu claxona.

— Am înţeles, boss. Dacă aveţi nevoie de mine, trageţi două focuri de pistol. Nu de alta, dar s-ar putea să aţipesc. Pe căldura asta...

Comisarul - supranumit de colegii săi *omul cu nervii de oţel* - coborî din maşină, îşi scoase pălăria de pai şi începu să-şi facă vânt cu ea. Era o zi toridă de august şi nimic n-ar fi fost mai potrivit ca o baie răcoritoare în undele albastre ale lacului. Comisarul încă nu ştia cât de curând i se va împlini această dorinţă arzătoare.

Perkins aruncă o privire scrutătoare pe lac. Câteva yole se legănau cu pânzele moi. Ceva mai departe se zărea mica insulă de pe care se avânta spre cer flacăra verde a pâlcului de eucalipţi. Porni spre debarcaderul pustiu şi bătu în geamul casei de bilete. Casieriţa moţăia, toropită.

— Poliţia criminală - spuse Perkins, întorcându-şi reverul hainei de alpaca sub care avea prinsă insigna de comisar.

— Câte bilete? tresări casieriţa pe care n-o interesau profesiunile amatorilor de plimbări cu barca pe lac.

Comisarul îşi puse pe cap pălăria de pai şi rosti cu autoritate:

— Fiţi, vă rog, atentă la ce vă întreb şi răspundeţi cu claritate. Am primit de aici un telefon de la un necunoscut...

Casieriţa îl întrerupse fără să-şi ascundă antipatia:

— Dacă dumneavoastră nu-l cunoaşteţi, noi cu atât mai puţin. De altfel, singurul telefon e la bar.

Comisarul duse un singur deget - de obicei folosea două - la borul pălăriei în loc de „vă salut" şi se îndreptă spre pavilionul cochet, ascuns privirilor de frunzişul bogat al copacilor.

Înăuntru era foarte plăcut. Jaluzelele pe jumătate lăsate reţineau cea mai mare parte a luminii, păstrând încăperea în penumbră. Un ventilator ca o elice de elicopter trimitea din tavan o briză răcoroasă. Comisarul, experimentat în acţiunile nocturne, se obişnui imediat cu semiîntunericul din local şi prinse dintr-o privire tot ce se petrecea în bar.

În bar nu se petrecea nimic. La o masă, într-un colţ, un consumator şedea cu spatele spre uşă.

Perkins se adresă barmanului:

— Hello, Joe, dă-mi ceva rece.

— Mă cheamă Sam. În afară de gheaţă mai doriţi ceva?

— E-n regulă. Nu ştiu cum nu mi-am dat seama de la început că te cheamă Sam. Joe e înalt şi slab. Dă-mi un whisky cu lămâie şi o informaţie. Sunt comisarul Perkins de la poliţia criminală.

Sam clătină din cap cu compătimire:

— Chiar şi pe căldura asta. Ce meserie, dom'le!

Perkins se aplecă peste tejghea şi-l privi pe Sam în ochi:

— Cine mi-a telefonat de aici? arătă cu capul spre cabina telefonică.

Barmanul rămase pe gânduri. Apoi şopti:

— Să vă dau întâi whisky-ul şi pe urmă informaţia? Sau să vă spun mai întâi tot ce ştiu?

— Vorbeşte. Ai văzut pe cineva?

— Când aţi primit telefonul?

Comisarul se uită la ceas.

— Acum o jumătate de oră.

— Bănuiam. Exact acum o jumătate de oră nu eram

aici. Am plecat cu un cuter pe insulă să duc nişte sticle. Am acolo câţiva clienţi.

Perkins se aşeză pe un scaun înalt, fără să-l slăbească pe barman din ochi.

— Alibiul e perfect. Rămâne să-l verific la nevoie. Crezi că a fost cineva pe aici în timp ce lipseai?

Sam răspunse fără să clipească:

— Categoric, nu!

— Pe ce te bazezi?

— L-am întrebat pe dumnealui - arătă spre consumatorul care stătea cu spatele. În afară de el n-a fost nimeni azi aici.

Comisarul coborî de pe scaun şi se apropie de consumatorul singuratic. Se aplecă peste umărul lui.

— Nu vă supăraţi, e vreun loc liber la masa dumneavoastră?

Consumatorul răspunse fără să se întoarcă:

— De când aşteptam această frază inteligentă, care nu poate aparţine decât abilului comisar Perkins. Abia acum privi peste umăr şi cu un zâmbet plăcut îl invită: Ia loc.

— Timon! exclamă surprins comisarul, lăsându-se pe un scaun. Ce dracu faci aici?

— Caut şi eu un colţişor răcoros. Oraşul e un adevărat cuptor. Ţi se coc creierii, nu alta.

— Nici nu ştii ce bine îmi pare că te întâlnesc.

— Ba ştiu. Mai mult decât atât, ştiu şi ce cauţi şi pot să te ajut.

Perkins răspunse acru:

— Nu-mi strica plăcerea revederii. Ştii doar că te-am rugat să nu te bagi în treburile poliţiei.

— Nici nu mă bag. Bei ceva?

— N-am timp. Trebuie să stau de vorbă cu un individ.

— Şi cine te împiedică? Stai.

Perkins luă cu atenţie o scobitoare şi cercetând-o ca pe un corp delict, întrebă:

— Ascultă Timon, de când eşti aici ai văzut pe cineva

dând un telefon?

— Bineînţeles.

— Cum arăta? Poţi să mi-l descrii?

— Cu oarecare aproximaţie. Era un tânăr de vreo douăzeci şi opt de ani, foarte bine legat. Părul castaniu, tăiat scurt. Ochi verzi. Purta o cămaşă sport cu gulerul desfăcut şi mâneci scurte. Pe braţul drept, mai sus de ceas, avea o cicatrice de la o lovitură de cuţit. Uite asta.

Comisarul trase o înjurătură.

— Tu mi-ai telefonat?

— Te rog să mă ierţi că te-am deranjat, dar m-am gândit că e ceva care te interesează.

— De ce nu mi-ai spus la telefon?

— Dacă ştiai că te caută Timon Semplar îmi închideai telefonul în nas.

Barmanul aduse whisky-ul şi comisarul goli paharul dintr-o înghiţitură. Apoi băgă bucata de gheaţă în gură şi începu s-o sugă ca pe o acadea. Închise ochii pe jumătate ca să vadă mai bine scobitoarea:

— Trebuie să ne înţelegem de la început. Dacă e, într-adevăr, ceva serios, ori tu, ori eu.

— Nu ştiu dacă e ceva serios. De aceea te-am şi chemat. Ştii bine că nu sunt amator s-o fac pe detectivul. Dar mă scoateţi de fiecare dată din sărite cu gafele voastre. Ca ziarist am destulă treabă şi aşa. Dacă ne întâlnim mereu nu eu sunt de vină. Noi gazetarii umblăm peste tot şi aflăm fel de fel de întâmplări, în timp ce voi poliţiştii staţi în birou şi aşteptaţi să sune telefonul.

Perkins oftă. Timon avea dreptate. Uneori trecea o săptămână întreagă până să sune telefonul pentru el. Mai erau şi alţi comisari şi toţi se repezeau să înşface ceva de lucru. Când li se încredinţa o afacere, li se dădea o primă de periculozitate şi puteau să treacă în cont cheltuieli neprevăzute.

Perkins muşcă scobitoarea. Era mentolată aşa cum bănuise.

— În orice caz, îţi mulţumesc, Timon, că te-ai gândit la mine.

— E-n regulă. Şi acum, hai să mergem. Şi aşa venim cam târziu. Făcu un gest care exprima întreaga sa îndoială.

La debarcader, Perkins întrebă:

— Crimă?

Timon ridică din umeri:

— N-am idee.

— Ai găsit vreun corp delict?

— Da.

— Unde?

— În apa lacului.

— Şi de ce nu l-ai scos afară?

— Trebuie să chemi un medic legist. Nu ştiu despre ce delict e vorba. Am văzut doar corpul.

Comisarul fluieră.

— Bărbat? Femeie?

— După îmbrăcăminte... costum la două rânduri, pantaloni negri, ghete înalte... Mai mult nu ştiu.

— Aşteaptă-mă. Mă duc să telefonez după specialişti.

Se întoarse în bar şi chemă medicul legist şi câţiva scafandri.

Timon Semplar îl aştepta la cârma unei bărci de mare viteză. Comisarul se urcă şi papucul făcu un salt, împroşcând stropi de apă. Motorul huruia atât de tare, încât orice discuţie era imposibilă. Timon făcu un ocol larg. Pe mica insulă se vedeau instalate câteva corturi, câteva şezlonguri şi câteva umbrele de soare. În partea opusă, insula nu era abordabilă. Avea malul înalt, abrupt. Iar în apă se ridica o perdea deasă de păpuriş. Se vedeau şi câteva trunchiuri de copaci putreziţi. Timon opri motorul şi barca continuă să plutească în virtutea inerţiei.

— Dimineaţa am făcut puţin canotaj pe aici. E un loc destul de pustiu. Cei care vin pe insulă nu ajung pe partea asta, locul fiind cu totul nepropice pentru înot. Nici cei care se plimbă cu barca nu se apropie de mal din cauza

rădăcinilor. Apa nu e prea adâncă şi e destul de primejdios...

Papucul aproape că se oprise. Păpurişul răsuna de larma unor păsărele, subliniind şi mai mult pustietatea locului. Timon se încruntă.

— ...Şi la un moment dat l-am văzut... Ca să fiu sincer, n-am ţinut să mă apropii prea mult. Am vrut cândva să fac medicina, dar din cauza disecţiei am renunţat. Nu pot să văd acest spectacol. Fii atent, Perkins! Îi arătă un trunchi cioturos şi negru ca un monstru al apelor din vechile legende.

Perkins înghiţi în sec. Spectacolul era, într-adevăr, oribil. Unda molcomă venită din larg legăna trupul înecatului care executa parcă un dans macabru şi ireal.

Timon puse din nou în funcţiune motorul şi papucul se avântă în larg.

— Asta e. Păcat de bieţii viligiaturişti de pe insulă. Habar n-au ce-i aşteaptă - spuse el.

Comisarul încuviinţă din cap. Va trebui să-i interogheze. Se duce omul să caute puţină linişte şi dă de belea.

O barcă mare cu motor având trei oameni la bord le venea în întâmpinare. Era medicul legist însoţit de două ajutoare. Comisarul le dădu instrucţiunile necesare.

— Eu nu ţin să fiu de faţă - spuse Timon. Plec. Am să-ţi telefonez mâine. Poate-mi dai ceva pentru gazetă. Dacă merită.

Perkins îi aruncă o privire şireată.

— Nici o grijă, Timon. Dacă merită... nu scoţi nici un cuvânt de la mine.

Semplar râse cu poftă şi, ridicându-se în picioare, întinse mâna. Comisarul începu şi el să râdă satisfăcut şi-i întinse mâna cu elan. În ultima secundă, Timon se răzgândi şi băgă mâna în buzunar. Comisarul zbură în apă. Timon porni motorul şi *papucul* se lansă vijelios spre debarcader. Sări sprinten pe pasarela de lemn. Acolo, în larg, scafandrii

poliţiei îl ajutau pe comisar sa iasă la mal. Medicul legist constata că mai era în viaţă.

*

Timon parcă maşina în faţa clădirii şi urcă scările în fugă. Ajuns la etajul 16, unde locuia, se opri şi recită monologul lui Hamlet, urmărind secundarele cronometrului său. Suflul era bun. Spuse textul în ritmul elisabetan, punând cezurile ca însuşi Lawrence Oliver.

Introduse cheia în broască şi descuie uşa. O împinse încet şi făcu precaut un pas în cameră. La al doilea pas, se răsuci fulgerător şi trimise două directe şi un upercut intrusului aflat în spatele uşii. Acesta scăpă pistolul din mână şi rămase rezemat de perete. Timon îl privi cu satisfacţie. „Intrusul" era un manechin de antrenament, prevăzut în dreptul buzunarelor de la piept cu două cadrane. Pe unul Timon verifică forţa loviturii aplicate, pe celălalt timpul în raport cu declanşarea armei ucigaşe. Lovitura atinsese manechinul înainte ca pistolul să fi putut fi descărcat de prezumtivul atacator.

Semplar intră în camera de baie şi se pregătea să dea drumul la duş, când răsună soneria telefonului. Timon ridică receptorul:

— Alo?

De la capătul celălalt auzi o voce tânără şi emoţionată:

— Mister Semplar, trebuie să vă vorbesc...

— Vă ascult...

— Nu pot prin telefon. Trebuie să vă văd. Am foarte puţin timp la dispoziţie.

Tremurul glasului necunoscut îi trezi curiozitatea pe care niciodată nu şi-o putea înfrânge.

— Să ne vedem la o cafenea - propuse el.

— Imposibil. Sunt urmărit.

Semplar reflectă o secundă.

— Bine. Fii atent. În strada paralelă cu faţada blocului

în care locuiesc e capacul conductei de canalizare. Îl găseşti chiar în spatele automatului de ţigări. Cobori scările de fier şi, ajuns jos, porneşti spre stânga până la a treia gură de ieşire. Ai să nimereşti în spatele clădirii. Urci cu liftul de serviciu până la etajul 34. Acolo e o terasă pentru scuturat covoare. Ai să vezi o scară de incendiu. Cobori pe ea până la etajul 16 şi baţi în fereastra din stânga de două ori lung şi o dată scurt, îţi dau timp 12 minute.

— Vă mulţumesc. Dacă nu mă înec în conducta de canalizare şi nu cad de pe scara de incendiu, voi fi punctual.

Lui Semplar îi plăcea disciplina. Îi fixase necunoscutului 12 minute pentru ca să nu se lase tentat să zăbovească mai mult sub apa rece. Reconfortat după duş, îşi puse un maiou şi un pantalon de pânză, se pieptănă cu grijă, îşi verifică pistolul pe care-l aşeză la îndemână în sertarul al treilea al biroului, sub un vraf de manuscrise, îşi pili puţin unghiile şi-şi controlă cronometrul. Secundarul trecea de minutul al doisprezecelea. Semplar clătină nemulţumit din cap. 15 secunde... 30 de secunde... 45 de secunde...

În clipa aceea auzi o voce:

— Nu pot să bat cum mi-aţi cerut, pentru că aţi uitat fereastra deschisă. Pot să intru, domnule Semplar?

— Fireşte. Vă aşteptam.

Întâi apăru un picior încălţat într-o sanda uşoară, apoi al doilea. Când se adăugă şi restul, Semplar reconstitui un tânăr care respira din greu.

Vizitatorul sări în încăpere.

— Vă rog să mă iertaţi pentru întârziere. Dar a fost un drum atât de neobişnuit încât... Trebuie antrenament, nu glumă!

Timon zâmbi.

— Cu antrenament se execută în 4 minute şi 30 de secunde. Aveţi vreo armă de foc asupra dumneavoastră?

— Nu, domnule.

— Aveţi vreo armă albă?

— Nu, domnule.

— Nici de altă culoare?

— Ba da. Verde. O fiolă cu otravă.

— Bine. Păstraţi-o. Luaţi loc şi spuneţi-mi motivul vizitei dumneavoastră.

Tânărul îşi scutură varul de pe haină şi funinginea de pe pantalon, îşi îndreptă părul care-i cădea pe frunte şi spuse puţin stânjenit:

— Înainte de toate ar trebui să mă recomand.

— Nu e necesar. Timon îi indică fotoliul cu spătarul din chingi împletite. Sunteţi Buck Savor, tânărul nostru campion de tenis. V-am văzut la ultimul meci în care l-aţi învins pe australianul acela.

— Vă mulţumesc, domnule Semplar. Aţi urmărit meciul?

— Nu. L-am urmărit pe australian. Făcea contrabandă de stupefiante. Aşadar?

Buck Savor se posomori.

— Am să vă spun pe scurt povestea mea. Nădăjduiesc să mă ajutaţi...

Buck avea cel mult douăzeci şi doi de ani. Palma dreaptă ca şi bicepsul braţului drept trădau jucătorul de tenis. Nu era ceea ce se numeşte un băiat frumos. Dar bărbia voluntară şi ochii visători, amestec de bărbăţie şi delicateţă, îi asigurau fără îndoială succesul necesar. Îşi trecu mâna peste frunte ca pentru a alunga un gând obsedant.

— Prima parte este simplă şi banală - începu el. La antrenamentele de tenis am cunoscut-o pe Judy Blostom. O fată adorabilă de care m-am îndrăgostit fulgerător. Ne-am întâlnit de câteva ori şi am văzut că nici eu nu-i eram indiferent. M-am ocupat de perfecţionarea ei. Judy făcea progrese uimitoare şi foarte curând între noi s-a născut o dragoste puternică. Am hotărât să ne căsătorim la toamnă. Poate vă întrebaţi de ce tocmai la toamnă? Judy împlineşte 21 de ani abia la 25 octombrie.

Timon îşi aprinse o ţigară. Ridică privirea peste flacăra brichetei.

— Deci o căsătorie împotriva voinţei părinţilor...

— Da şi nu. Judy n-are părinţi. Adică, fireşte, a avut. Au murit când avea 5 ani. În schimb are un unchi, fratele tatălui ei, care îi este tutore până la majorat.

Făcu o pauză. Timon îi citea în privire o expresie de ură şi teamă totodată. Ridică o sprânceană, arătând că aşteaptă continuarea.

— Acum începe partea a doua a poveştii care mă face să-mi ies din minţi. Judy, naivă şi cinstită, i-a mărturisit unchiului ei intenţia de a se căsători cu mine. A urmat o scenă îngrozitoare în care unchiul a pălmuit-o, sfătuind-o să-şi scoată din cap astfel de prostii. A îndrăznit să afirme că ea se va căsători cu cine hotărăşte el. Apoi a închis-o în casă. Dar Judy a reuşit să evadeze şi să se întâlnească cu mine la sala de antrenamente. Am hotărât împreună să avem răbdare până la toamnă, când nu va mai avea nevoie de nici o aprobare şi vom putea fi în sfârşit fericiţi. Ne-am înţeles cum să ţinem legătura în secret, făcând totodată să se creadă că am uitat unul de altul. Au trecut însă câteva zile şi n-am primit nici o veste de la ea. Înnebunit de grijă, am început să dau târcoale casei în care locuieşte. În schimbul unei bancnote de zece dolari, un individ care spunea că e portar mi-a comunicat că domnişoara Blostom a plecat într-o călătorie din motive de sănătate. Am rămas înmărmurit. Speram ca pentru această sumă să-mi dea măcar un bilet de la Judy. Nu puteam literalmente să înţeleg cum plecase fără să mă pună şi pe mine în curent. M-am gândit că desigur unchiul ei caută un mijloc pentru a o îndepărta de mine.

Câteva nopţi la rând, mânat de frământări, răscolit de tot felul de temeri, m-am plimbat prin faţa casei blestemate. Şi aşa am observat că în fiecare noapte, pe la orele două, se aprinde lumina într-o cameră de la mansardă. Am convingerea, domnule Semplar, că e

sechestrată şi mor de spaimă pentru soarta ei. M-am gândit să pătrund în vreun fel în casă şi să mă conving personal de cele ce se petrec acolo. Dar portarul m-a sfătuit să mă las păgubaş, întrucât uşa e păzită de el. De câteva zile am observat că sunt urmărit şi mi-e teamă că eşecul unei astfel de acţiuni o va pune pe Judy într-un pericol şi mai mare.

Timon ascultase totul cu foarte multă atenţie. Acum când tânărul isprăvise de povestit, se sculă de pe scaun şi se duse la frigider. Aduse o sticlă cu limonadă şi două pahare. Întrebă:

— Şi fiola cu otravă pentru ce o aveţi asupra dumneavoastră? Doreaţi să vă sinucideţi?

— Da' de unde, domnule Semplar! Dragostea îţi ia minţile. Vă rog să nu râdeţi de mine. Căutam un mijloc să-l suprim pe acest tutore dând aparenţa că s-a sinucis.

— Eşti bun să-mi arăţi şi mie fiola?

Buck duse mâna la reverul cămăşii şi scoase o fiolă lungă şi subţire. Timon o privi în zare şi zâmbi. Reteză vârful fiolei cu pila de unghii. Apoi răsturnă conţinutul ei în cele două pahare de limonadă. Îi întinse unul lui Buck.

— Să bem...

Tânărul sări de pe scaun cu un strigăt de groază:

— Domnule Semplar, nu...

Timon îl opri cu un gest calm şi-şi sorbi paharul până la fund.

— Poţi să bei fără nici o grijă. N-are nici un efect.

— Cum... dar farmacistul m-a asigurat că e... se bâlbâi băiatul, îngălbenindu-se la faţă.

— Înţeleg. Omul ţi-a luat pe puţin o sută de dolari pe apa asta colorată, dar pe de altă parte nici nu vrea să înfunde puşcăria pentru o sumă derizorie. Fiolele cu acid prusic au un semn pe care numai poliţia şi fabrica îl cunoaşte. Bineînţeles şi eu. Vezi, dar, ce s-ar fi întâmplat dacă ai fi reuşit să-l inviţi pe viitorul dumitale socru prin adopţiune să bea o cafea? Ai fi fost judecat pentru tentativă de asasinat.

Cu dinţii clănţănind tânărul dădu peste cap paharul cu otravă.

— Ei, acum te simţi ceva mai bine? îl întrebă Timon.

Buck oftă. Licoarea era răcoroasă şi totodată liniştitoare.

— Am să-ţi dau reţeta. E pe bază de lămâie şi ceva tranchilizante. Poţi s-o foloseşti în timpul meciurilor de campionat. Mda - continuă Timon. În ce priveşte povestea dumitale, iată-ne în plin ev mediu. O biată orfelină şi un unchi autoritar. Un tânăr fermecător se îndrăgosteşte de fată... Mda... Un Romeo şi Julieta într-o versiune modernizată, la cererea editorului. Bine. Am să mă gândesc.

Timon începu să se plimbe prin cameră construind un mic plan pentru începutul acţiunii.

— În primul rând, dă-mi adresa casei Blostom.

— Franklin Avenue, vila florentină...

— Hm, asta înseamnă că sunt oameni avuţi.

Lui Timon nu-i scăpă roşeaţa care apăru în obrajii băiatului.

— Dă-mi şi adresa sălii unde-ţi faci antrenamentele. Voi veni să te caut. Vom juca o partidă şi îţi voi spune la vestiar dacă am ceva pentru dumneata. Poate va trebui să îndeplineşti unele acţiuni.

Buck trase adânc aerul în piept şi se ridică de pe scaun.

— Vă mulţumesc foarte mult. Sper că nu s-a întâmplat nimic grav cu Judy şi toate se vor termina cu bine.

Timon încuviinţă. Se apropie de fereastră şi aruncă o privire în stradă. Într-o maşină albastră îl recunoscu pe agentul poliţiei însărcinat să-i supravegheze toate mişcările. Clătină din cap. Poliţia, în loc să-i urmărească pe borfaşi, îl urmărea pe el pentru simplul motiv că reuşea să rezolve cazurile cărora unul ca Perkins nu le dădea de capăt. Buck întrebă:

— Să mă întorc pe acelaşi drum?

— Nu e nevoie. Vei folosi un altul mai simplu. Urci cu liftul principal până la terasa clădirii unde e o piscină şi un bar. Vei zăbovi acolo vreun sfert de oră, după care poţi coborî liniştit în stradă. Da, era să uit. Ai cumva vreo fotografie a logodnicei dumitale?

Tânărul scoase din port-vizit o fotografie mică în care erau amândoi, zâmbitori, cu rachetele de tenis în mână.

— E într-adevăr foarte drăguţă - confirmă Semplar. Îi vine foarte bine costumul de sport.

După plecarea lui Buck, Timon telefonă la gazetă, îi răspunse secretarul de redacţie:

— M-a căutat cineva, Mac?

— Da, Buchanan, impresarul marilor spectacole de pe Broadway.

— Ce mai vrea şi ăsta?

— Îţi oferă 1000 de dolari pentru o afacere. I s-a furat un elefant.

— Pariez că era un elefant alb.

La capătul celălalt, Mac scoase o exclamaţie de uimire:

— Extraordinar! De unde ştii, Timon?

— Foarte simplu. De vină sunt scriitorii care pun în circulaţie tot felul de idei. N-ai citit „Răpirea elefantului alb" de Mark Twain?

— Cum să nu! Dar nu mi-ar fi trecut aşa ceva prin cap.

— Pe asta s-au bazat şi răpitorii. Pasează-i-o lui Bruce. Spune-i că l-am sfătuit să se intereseze mai întâi dacă elefantul nu era cumva asigurat. În caz că da, să-l caute la fabrica de conserve.

*

Comisarul Perkins trânti portiera maşinii.

— Dă-i drumul, Bill!

— Crimă? întrebă Bill Hopps.

— Habar n-am.

— Aşa spuneţi de fiecare dată.

— Păi dacă ştii, de ce mă mai întrebi?

— Cine-i mortul?

— Habar n-am. Şi nu mai pune atâtea întrebări.

Bill apăsă pe accelerator şi maşina porni ca o săgeată, strecurându-se pe artera aglomerată.

— De ce-ai luat-o pe aici? mormăi comisarul.

— Am vrut să vă întreb unde mergem, dar mi-aţi ordonat să nu mai pun întrebări.

— La morgă.

— O.K. - spuse Bill făcând un viraj în loc. Azi e mai răcoare afară - reluă după câteva minute de tăcere dureroasă. Cred că o să plouă. Perkins nu răspunse. Ştiţi că Mathews l-a arestat pe Dadds?

— Habar n-am.

— Daa! A fost o luptă grozavă. Comisarul are falca umflată. Al dracului Dadds, ştiţi unde era ascuns?

— Habar n-am.

— Într-un seif. Au trebuit să aducă un specialist care să-l deschidă. Murea dracului sufocat şi nu mai putea să facă mărturisiri complete. Ştiţi că tot Dadds a furat şi patentul avionului fotonic?

— Habar n-am.

— Da. Acum comisarul Mathews va încasa şi premiul din partea uzinelor Lang & Long. 25 000 de dolari! Ce-o să facă cu atâţia bani?

— Habar n-am.

— Dumneavoastră ce-aţi face cu ei?

— Habar n-am.

Şi comisarul se gândi cu ciudă că niciodată nu avusese norocul să i se dea pe mână o astfel de afacere. Merita să-ţi umfle falca pentru 25 000 de dolari.

— Eu dacă aş avea atâţia bani aş şti ce să fac cu ei. I-aş băga în vreo zece taximetre şi într-un an mi-aş deschide un mic bar pe lângă o staţie de benzină. Ar fi o chestie, zău! Dar nu dă beleaua asta peste mine! Păcat. Eu aş şti ce să fac cu banii. Nu ca beţivul de Frank, o rudă de-a mea. A

câştigat 30 000 de dolari la loterie şi şi-a cumpărat o fermă. Munceşte din zori şi până-n noapte şi de-abia izbuteşte să-şi plătească impozitele.

— Şi de ce-i beţiv?

— Păi, nu mai e. După ce şi-a luat ferma s-a lăsat şi de băutură!

Maşina opri în faţa morgii. Comisarul coborî. Un agent îi raportă că-l aşteaptă doctorul Brown, medicul legist.

— Salut, doctore!... Perkins îşi aruncă pălăria pe o masă.

— Hello, Harway! Erau vechi prieteni şi doctorul îi spunea lui Perkins pe numele mic. Tocmai îi făceam fişa de înregistrare.

— Citeşte-o. Cu scrisul tău de medic, mi-ar trebui un expert grafolog.

Doctorul Brown îşi lăsă ochelarii pe vârful nasului, schimbându-şi din pricina asta timbrul vocii:

— 1. *Când s-a descoperit cadavrul:* Joi, 7 august a.c., orele 10 a.m.

2. *Sexul:* bărbătesc.

În privinţa punctelor 3 şi 4 care se completau pe baza semnalmentelor exterioare, între cei doi începu o controversă acerbă.

— 3. *Naţionalitatea:* mexican - citise doctorul.

— Cum o să fie mexican?! exclamă comisarul. Mexicanii sunt înalţi şi slabi. E mai curând peruvian.

— Peruvian în nici un caz. Peruvienii sunt ei înalţi, dar graşi, pe când tipul nostru e slab şi de statură potrivită.

După compararea cu datele de laborator, privind analiza hemoglobinei, a pigmenţilor ş.a., trecură în cele din urmă „norvegian cu elemente panamaneze congenitale". Doctorul citi punctul următor:

— 4. *Ocupaţia:* fabricant de sardele.

— Fabricant, poate - spuse comisarul - dar de ce tocmai de sardele? De ce nu de galoşi?

— Uite ce-i, dragă Harway, punctul patru e oricum

ipotetic. Aici n-avem expertiză de laborator. Să trecem fabricant, pur şi simplu. S-ar putea să fi fost comerciant sau acţionar, sau mai ştiu eu ce. N-are nici un rost să ne certăm pentru atâta lucru. Morţii cu morţii şi vii cu vii.

— Fie - acceptă Perkins. Citeşte mai departe.

— 5. *Când a survenit moartea:* cu 10 până la 12 ore înainte de descoperirea cadavrului.

6. *Cauza morţii*...

Doctorul îşi scoase ochelarii. Perkins îl privi mirat. Se aştepta să audă „prin înec".

— Partea cea mai ciudată e că victima nu prezintă simptomele caracteristice de moarte prin înec. Moartea a fost provocată de un atac de cord. Foarte probabil în timp ce înota.

— Crezi că e posibil ca un fabricant de sardele să înoate îmbrăcat când suferă de inimă?

Perkins părea sincer mirat de afirmaţiile medicului legist.

— Deducţiile nu sunt specialitatea mea. Atacul de inimă a fost stabilit precis. Restul te priveşte.

Şi doctorul continuă să citească fişa în care mai erau trecute: „locul unde a fost descoperit cadavrul, descrierea semnalmentelor exterioare după principiul «portretului vorbit» şi descrierea îmbrăcăminţii".

— La punctul zece trebuie completat organul care a descoperit victima. Îl treci pe Semplar? întrebă el.

— Cum o să-l trec pe Semplar? se răsti comisarul. Ce fel de organ mai e şi ăsta! Organul sunt eu! Poliţia criminală! Semplar e un simplu informator, dacă nu şi mai rău, a cărui declaraţie o vom trece în dosarul judiciar.

Doctorul îi puse mâna pe umăr. Omul cu nervii de oţel era congestionat şi ochii i se agitau în orbite.

— Ascultă, nu e pentru prima oară că eşti în faţa unui caz dificil. N-are nici un rost să te enervezi. Ţi-ai măsurat colesterolul? Ar trebui să te mai îngrijeşti şi tu. Oamenii decedează şi-n condiţii normale, nu numai de pe urma

violenţei.

Comisarul se potoli.

— Eşti un prieten bun. Ai dreptate. Îmi fac sânge rău. Dar înţelege-mă, i-am interogat pe cei de la ştrand ca şi pe vilegiaturiştii de pe insulă. Nimic interesant! Niciun indiciu. De unde să apuc povestea asta încurcată? Dacă era o crimă, era mai simplu. Porneam de la natura leziunii şi arma cu care a fost provocată. Dar dacă e un atac de cord atunci cum a ajuns omul în apă?

— Poate a căzut dintr-o barcă? sugeră doctorul.

— Care barcă? Nu s-a găsit nici o barcă. Nimic suspect. Pe urmă de ce nu s-a semnalat nici o reclamaţie din partea familiei, a rudelor?

— Mda, încurcată poveste. Cine ştie ce familie mai avea bietul om! Poate sunt bucuroşi că au scăpat de el. Ce să mai cheltuiască şi cu înmormântarea?! Dar ce-ar fi să dai un anunţ la ziar? Poate se găsesc ceva martori.

Perkins scutură din cap.

— Deocamdată în nici un caz. Se găsesc imediat vreo două duzini de martori care-ţi dau atâtea detalii că nu mai ieşi la liman în cinci ani.

Perkins îşi luă pălăria, făcu un semn de salut şi părăsi morga. Se urcă în maşină şi trânti portiera.

— Unde mergem, boss? întrebă Bill.

— La dracu!

Bill demară în cea mai mare viteză.

*

Era trecut de miezul nopţii când Timon Semplar îşi făcu apariţia în Franklin Avenue. Reperase vila florentină încă din timpul zilei. Acum era cufundată într-un întuneric total. Era o construcţie luxoasă cu grădină. Avea un singur etaj, ceea ce nu-şi putea permite decât un om foarte bogat. Timon cercetă cu privirea strada. Era pustie. Fără nici un efort sări gardul şi căzu elastic pe pământul moale. Îşi

îndreptă cravata şi-şi scutură pantalonii. Seara nu ieşea niciodată fără cravată. Dacă ar fi fost obligat de împrejurări să intre într-un local, n-ar fi fost primit în cămaşă sport şi sandale fără ciorapi.

— Căutaţi pe cineva? auzi lângă el un glas energic.

Întoarse capul fără grabă şi văzu un bărbat scund, dar voinic, care avea în mână un Colt aţintit asupra lui.

— E încărcat? întrebă Timon indicând arma cu arătătorul.

— Nu e frumos să arăţi cu degetul. Am nouă gloanţe în butoi şi unul pe ţeavă. Dar să nu ne luăm cu vorba că uităm de la ce-am pornit. Căutaţi pe cineva?

Timon încuviinţă. Se gândea că acesta trebuie să fie portarul de care-i pomenise Buck.

— Aş dori să vorbesc cu domnul Blostom. Nu ştiţi, doarme?

— În ce chestiune?

— Sunt în posesia unui document de cea mai mare importanţă pentru el.

— E vorba de un cec?

— Nu, de alt document.

— Alte documente nu au nici o valoare pentru el.

— Sunt sigur că domnia-sa va fi de altă părere.

— De ce nu l-aţi prevenit telefonic de vizita dumneavoastră?

— Documentul mi-a parvenit abia acum un ceas şi nu mi-am permis să-l sun la o oră atât de înaintată.

— Ascultă, domnule - i se adresă bărbatul înarmat - îţi imaginezi cumva că ai în faţa dumitale un imbecil?

— Evident! spuse Semplar, expediindu-i fulgerător un pumn în plex. Omul scoase un geamăt înăbuşit şi-i căzu în braţe ca o scândură, pe care grijuliu o rezemă de zid.

Timon prinsese pistolul din zbor şi-l puse în buzunar. Se uită la ceas. Era două fără câteva minute. O lumină se aprinse la fereastra unei încăperi de la parter. Semplar aşteptă. Lumina se stinse. La două fix se aprinse o altă

lumină. De data aceasta la o ferestruică sub acoperiş. Strecurându-se pe lângă ziduri, Semplar ocoli clădirea. Găsi o uşă şi, cu ajutorul unui briceag, o deschise fără efort şi fără zgomot. Cu briceagul său putea deschide orice fel de cutii de conserve şi uşi cu încuietori oricât de complicate. Acolo unde alţii foloseau guri de lup sau perforatoare electrice, Timon utiliza briceagul său care avea marele avantaj de a fi mult mai uşor la purtat.

Calculase bine. Uşa dădea pe scara de serviciu. În vârful picioarelor ajunse la mansardă. Urechea sa fină distinse un murmur de voci.

— Draga mea - spunea o voce bărbătească răguşită - doar ştii că-ţi vreau binele. De ce nu-mi asculţi sfaturile părinteşti pe care ţi le dau?

Timon auzi plesnetul sec al unei palme, urmată de hohotele de plâns ale unei fete. Inima i se strânse de milă, dar îşi impuse să asculte în continuare. Nu trebuia să-şi dezvăluie prezenţa înainte de vreme.

— Vezi, acum plângi - continuă individul cel răguşit. Îţi strici ochii aceştia frumoşi. Nu-i păcat? Uite, stai închisă în casă de mai bine de o săptămână. Ai obrajii palizi. Ai să te îmbolnăveşti.

Şi o nouă palmă răsună sec dincolo de uşă. Fata izbucni cu ură în glas:

— Degeaba, unchiule! N-ai decât să mă baţi şi să-mi faci morală. Mai bine mor.

— Da, asta e şi părerea mea. Numai că nu e aşa de simplu. Dacă ai muri de moarte naturală, toate bune. Dar o fată zdravănă ca tine o să mai reziste mult şi bine. Nu se moare aşa cu una, cu două. Iar ca să te omor nu-mi convine. O să mă descopere şi n-are nici un rost să înfund puşcăria pentru că tu eşti o mică încăpăţânată şi nu înţelegi cine-ţi veghează fericirea şi vrea să te împiedice să-ţi faci singură rău.

Timon închise ochii. Intuise just. O nouă palmă răsună pe obrajii fetei. O clipă cumpăni, întrebându-se dacă să nu

intre pe neaşteptate şi să someze bruta cu pistolul. Avea desigur avantajul surprizei, dar şi un mare dezavantaj. Individul îl va vedea la faţă. Iar dacă-l va reclama la poliţie, îl va ferici pe comisarul Perkins. Acesta va da mai curând crezare declaraţiilor unui tutore legal decât plânsului unei minore cu gărgăuni de măritiş în cap. Semplar n-avea nici un drept să intervină, la o oră atât de târzie, în sistemul de educaţie folosit de un cetăţean respectabil, răspunzător de destinul pupilei sale.

— Degeaba faci şi greva foamei. Mâncarea se strică şi trebuie s-o arunc de fiecare dată. Îmbucă şi tu câte ceva. Să te mai întremezi. Oricum, până la 25 octombrie nu vei ieşi de aici. Ai să slăbeşti îngrozitor, dacă n-ai să mănânci nimic două luni de zile. Fii ascultătoare şi totul va fi ca înainte. Voi da uitării micile supărări pe care mi le-ai pricinuit. Îţi dau cuvântul meu. Ai putea să ai încredere în unchiul tău care te-a crescut cu atâtea sacrificii 15 ani! Ca să mă ocup de tine nici nu m-am însurat. Şi uite care ţi-e recunoştinţa! Ei, am plecat. Mai stăm de vorbă şi mâine... Noapte bună. Am uitat, ţi-am adus o carte ca să ai ce citi ziua. Te mai iei cu gândurile...

Timon se lipi de perete. Auzi zgomotul comutatorului şi clanţa apăsată în jos. Uşa se deschise şi unchiul făcu un pas în coridorul cufundat în întuneric. Semplar prinse momentul favorabil, se întinse ca un arc şi tutorele fetei recepţionă o lovitură de ciocan în plex. Cu un oftat ca un căscat somnoros, se lăsă moale în braţele lui Timon. Acesta îl rezemă de balustrada scării şi intră în încăpere. Bâjbâi pe întuneric după comutator. Aprinse lumina. Era o cameră mică în care nu se afla decât un pat îngust de lemn. Pe o pernă scăldată în lacrimi erau răvăşite buclele blonde ale fetei.

— Domnişoară Judy - şopti Timon cu căldură. Fata nu se mişcă. Domnişoară Judy, vin din partea lui Buck.

Judy Blostom se întoarse cu o vioiciune care-l miră şi pe Semplar.

— Cine sunteţi dumneavoastră?

— Asta n-are acum nici o importanţă. Puteţi avea toată încrederea. Scoase din buzunar fotografia pe care i-o dăduse Buck. O recunoaşteţi?

Fata începu să plângă.

— E făcută în ziua în care i-am luat prima partidă de tenis. Atunci de fericire am acceptat să ne logodim.

— Veniţi, domnişoară, şi o să-mi povestiţi totul pe larg. Trebuie să ne grăbim. Pe aici sunt doi oameni care au primit câte un pumn al cărui efect nu depăşeşte douăzeci de minute. Unchiul dumneavoastră, în vârstă cum e, s-ar putea să nu reziste la al doilea round.

Judy îşi şterse urmele lacrimilor de pe obraji şi încercă să-şi aranjeze părul. Timon o înţelese şi zâmbi:

— La ora asta n-o să vă vadă nimeni. De altfel vă stă atât de bine!

Ieşiră în grădină şi Semplar o ajută să treacă gardul. „Scândura" rezemată de zid începuse să se mişte. Trebuia, aşadar, să mai întârzie o clipă. Îl sprijini pe portar ca să se poată ţine pe picioare, îi aranjă haina şifonată şi-i aplică un pumn sub bărbie. Apoi escaladă şi el gardul.

— Porţia asta e pentru încă o jumătate de oră - îi spuse el fetei, explicându-i pentru ce zăbovise.

Se urcară în maşina pe care o lăsase într-o stradă lăturalnică. Timon conducea cu eleganţă, privind cu atenţie strada, prefăcându-se a nu observa că fata îl cercetează cu coada ochiului. Curiozitatea ei era legitimă.

— Acum, domnişoară Blostom, vom merge la mine. Acolo veţi fi în siguranţă.

Judy îşi ţuguie buzele.

— Nu ştiu dacă fac bine. N-am fost niciodată la un bărbat acasă la o oră atât de înaintată.

— Nu trebuie să fiţi îngrijorată. Eu mă voi duce să dorm la redacţie.

— Sunteţi ziarist?

— Din când în când. Când am despre ce să scriu.

Lui Judy îi plăcu apartamentul. În afară de manechinul de la uşă, care-i reamintea de unchiul ei.

Timon îşi luă cu el doar periuţa de dinţi.

— Vă rog foarte mult - îi spuse în prag - să nu vă folosiţi de telefon. Deocamdată Buck nu trebuie să ştie că aţi reuşit să scăpaţi din arest. Mâine vom sta puţin de vorbă ca să lămurim lucrurile şi vom vedea ce e de făcut. Ne-am înţeles?

Judy încuviinţă cu o expresie drăgălaşă. Timon îi ură noapte bună şi plecă cu regret să doarmă la redacţie.

Cam la aceeaşi oră comisarul Perkins se plimba prin biroul său muşcând nervos dintr-un salam subţire şi piperat. Îl mânca fără pâine.

Poftim, trecuseră mai bine de 48 de ore de la descoperirea cadavrului şi ancheta nu progresase cu nimic, Îi era teamă că va trebui să claseze afacerea. Ori o astfel de soluţie nu putea să ducă la avansarea lui. Recapitula pentru a nu ştiu câta oară faptele. Va să zică un bărbat de vreo 30-35 de ani vine la ştrand. Nimeni nu-l observă. Nimeni nu-şi aminteşte de el. Omul ia o barcă şi, în mijlocul lacului, face o criză de inimă, cade din barcă şi se îneacă. Bun. Dar atunci unde este barca? Părăsită brusc de ocupant, ea ar fi continuat să plutească singură, atrăgând la un moment dat atenţia asupra ei. Nu e semnalată nicăieri. Nimic anormal. Să presupunem că omul a făcut anume ca să nu fie văzut, că voia să se sinucidă... Dar cum putea şti că o să-l apuce criza de inimă care-i va fi fatală. Primo. Secundo: cum ar fi putut, în cazul acesta, după înec, să ducă barca la loc? Deci sinuciderea e puţin probabilă. Atunci, accident? Dar barca? Cine a dus barca înapoi? Am putea presupune că omul n-a venit singur. I s-a făcut rău, s-a înecat şi celălalt... Celălalt ar fi trebuit imediat să dea alarma. N-a făcut-o nici imediat, nici mai târziu. Poate nu avea nici un interes să-l salveze. Ar fi putut atunci să sesizeze cu o oarecare întârziere... Să reţinem acest punct. Mai departe. Însoţitorului i s-a făcut frică şi a fugit. Se întâmplă. Dar nu fără motiv. Poate chiar

el l-a aruncat în apă... Dar omul a murit de inimă. Atunci? Au avut o discuţie aprinsă, omul a făcut o criză de inimă, a murit, şi după aceea... Cum putea însă să ştie criminalul că victima va face o criză de inimă tocmai acolo pe lac?... Stai, stai... Dar dacă... Perkins înghiţise o jumătate din salamul piperat. Îi ardeau urechile. Şi ideile se accelerară.

Dacă omul n-a făcut criza în barcă? Poate că a făcut-o în altă parte şi abia pe urmă a fost transportat aici pentru a fi aruncat în lac. Da, dar dacă a murit de inimă, ce mai voia criminalul? Pentru ce să-l mai facă să dispară?! O moarte naturală e mult mai folositoare pentru asasin decât una provocată.

Comisarul simţea cum începe să-l doară capul. Ce-ar fi să-l invite pe Timon la o mică discuţie? Băiatul ăsta e plin de idei. A, nu! În nici un caz! Ar însemna să recunoască încă o dată că nu e în stare să se descurce singur. Acest Semplar, în articolele sale, nu pierde nici o ocazie să lanseze tot felul de ironii la adresa poliţiei. Dar dacă nu l-ar informa despre ce e vorba, ci i-ar pune problema în principiu? Două capete sunt mai bune decât unul şi poate că-n discuţia cu ziaristul îi vine vreo idee. Se poate întâmpla.

Comisarul revăzu încă o dată rapoartele primite de la agenţii săi. Victima nu avea cazier. Cu „portretul vorbit" nu făcuseră nici o ispravă. Cele circa douăzeci şi şapte de persoane pretins recunoscute se aflau la domiciliile lor şi aflând despre ce e vorba îşi manifestară indignarea. Cum îşi permiteau?

Perkins hotărî să-l caute pe Timon a doua zi la redacţie. Va găsi el un pretext ca să arunce o nadă. De pildă, să dea un anunţ în ziarul său. Semplar dezlegase o mulţime de probleme încurcate. Avea un simţ înnăscut pentru investigaţia judiciară.

Comisarul luă o hârtie şi-şi şterse mâinile de grăsime.

Dacă nici mâine dimineaţă nu va afla nimic nou, ceva care să ducă lucrurile măcar cu un milimetru mai departe,

atunci va discuta cu Semplar. N-avea nici un rost ca porcul de Mathews să încaseze 25 000 de dolari pentru un pumn primit în falcă, iar el să claseze afacerea care-i căzuse pe cap. În definitiv, chiar Timon Semplar i-o adusese la cunoştinţă...

Perkins rămase imobilizat în mijlocul biroului. Îi venise o idee formidabilă. Ridică receptorul şi apăsă pe butonul cu apel automat.

— Aici comisarul Perkins.

— Ofiţerul de serviciu, locotenentul Gordon.

— Pregăteşte-mi pentru mâine dimineaţă un mandat de arestare.

— Prea bine, domnule comisar. Pe ce nume?

— Notează...

Comisarul dictă numele literă cu literă. Când Gordon citi rezultatul caligrafiei sale, lăsă să-i scape o exclamaţie: „În sfârşit, Perkins a pus mâna pe o afacere senzaţională!"

*

Timon nu reuşi să doarmă toată noaptea. La redacţie nu era nici un pat. Era o măsură arbitrară luată de redactorul-şef care susţinea că la birou se lucrează, nu se doarme.

Aşezat pe un scaun tare, cu picioarele pe birou, tânărul ziarist se întreba dacă nu se aventurase cu prea multă uşurinţă în povestea asta cu familia Blostom. Putea oare garanta că tânărul jucător de tenis nu era un vânător de zestre? Putea să se bazeze şi de data aceasta numai pe intuiţia sa care niciodată nu dăduse greş? Nu se lăsase prea lesne ispitit de prilejul de a plasa câţiva pumni fără mănuşi de box? Ceva însă îi spunea că un om cinstit nu ţine o fată închisă în pod şi-i aplică sfaturi părinteşti, amestecate cu palme răsunătoare. Şi portarul acela înarmat ce păzea acolo? Oare numai somnul tihnit al ciudatului unchi? Ajunse la concluzia că mai bine ar fi să aţipească, iar dimineaţa să

pună câteva întrebări tinerei pe care o luase sub protecţia sa.

Când ajunse acasă o găsi pe Judy într-o pijama de-a lui, care-i venea foarte bine. Fata îşi suflecase manşetele şi mânecile care erau mult prea largi şi mult prea lungi. Timon pregăti micul dejun şi-l servi cu o îndemânare plină de distincţie.

— Şi acum povesteşte-mi despre dumneata - o invită el, turnându-i cafeaua cu lapte.

— Ce-aş putea să vă spun? Cred că ştiţi totul - roşi fata.

— Să nu exagerăm. De fapt abia ne cunoaştem. Buck mi-a vorbit în treacăt despre părinţii dumitale. Ştiu că eşti orfană de la vârsta de 5 ani.

— E adevărat. Mama mea a murit într-un accident de automobil. Îi plăcea să conducă cu viteză. Era o zi cu ceaţă şi a intrat în coliziune cu un camion cu farurile stinse.

— Iartă-mă că-ţi răscolesc amintiri dureroase... Şi tatăl dumitale?

— A murit de întristare, câteva zile mai târziu.

— De întristare? E o figură de stil. A suferit de ceva?

— Nu ştiu. Eram prea mică. Iar unchiul meu am impresia că-mi ascunde ceva. Dar ce anume nu ştiu. Probabil ceva foarte important pentru mine.

— Sau pentru el... spuse Timon pe gânduri. Ce ocupaţie avea tatăl dumitale?

Judy ridică sprâncenele mirată.

— Cum, ca ocupaţie? Nici o ocupaţie.

— Şi atunci, din ce trăia? se interesă Semplar.

— Din averea sa, fireşte. Ca toată lumea.

— Ce fel de avere avea?

— Cred că una mult mai mare decât cea pe care o administrează acum unchiul Humphry.

Timon îşi unse un biscuit cu dulceaţă.

— Întrebam în ce anume consta averea. Avea o fabrică sau mai multe? Poate păduri sau terenuri petrolifere?

— A, nu. Avea Banca Blostom.

Timon scăpă biscuitul şi dulceaţa se prelinse pe faţa de masă.

Cum de nu făcuse nici o apropiere de nume? Banca Blostom era una dintre cele mai importante din oraş. Era deci în joc o avere uriaşă. Norocos băiat Buck dacă cucerise o inimă care la 25 octombrie avea să valoreze un miliard de dolari în depozit şi cine ştie câte în diferite tranzacţii. În cazul acesta, în noaptea precedentă înfundase un pumn în stomacul cel mai bine hrănit din oraş. Era o imprudenţă care se putea termina destul de rău. Timon ştia că ziarul la care lucrează nu trăieşte din reclamele pe care le publică, ci, în special, din cele pe care nu le publică, în urma unor indicaţii scrise pe hârtie cu antetul băncii Blostom. Acoperirea în dolari a acestor hârtii putea fi încasată la ghişeele aceleiaşi bănci, ceea ce directorul ziarului nu ezita să facă. Noroc că unchiul Blostom nu ştia cine este atacatorul nocturn.

Terminară gustarea de dimineaţă. Timon se ridică:

— Vom vedea cum vom proceda cu stimatul dumitale tutore. Până una-alta, sper să nu te plictiseşti prea tare aici. Din păcate, programele de televiziune sunt la fel de cretine peste tot. Dacă vrei, poţi răsfoi cărţile din bibliotecă. Pe mine, te rog să mă ierţi, dar trebuie să trec pe la poliţie…

În clipa aceea soneria începu să sune cu putere. Fata se ghemui în fotoliu speriată:

— Cine să fie?

— Vom afla îndată. Te rog să treci, pentru orice eventualitate, în camera de baie. Hm, ciudat, menajera mea vine de obicei vineri. Poate e o greşeală.

Judy trecu alături şi închise uşa băii, în timp ce Timon o deschidea pe cea de la intrare. În cadrul ei apăru un individ înalt, cu o faţă nebărbierită. Mâinile le ţinea în buzunarele hainei. Întreaga lui înfăţişare avea ceva suspect.

— Cine eşti dumneata? îl întrebă Timon cu sânge rece.

— Poliţia criminală.

Individul se legitimă. Era ofiţerul Gordon. Fusese noaptea de serviciu şi nu avusese timp să se bărbierească.

— De ce v-aţi deranjat până aici? întrebă Semplar. Tocmai voiam să trec pe la dumneavoastră. V-a trimis Perkins cu ceva?

— Da - răspunse sec Gordon.

— Şi anume?

— Cu un mandat de arestare.

Poliţistul i-l arătă şi-şi luă răspunderea că e autentic. Semplar ar fi avut chef grozav să-i expedieze un pumn, dar se răzgândi. De vreme ce tot avea treabă la poliţie, va lămuri şi inepţia asta.

— Bine. Vă urmez.

— Nu, domnule Semplar. Vom proceda invers. Dumneata vei merge în faţă, iar de urmat, te voi urma eu. Fii însă mai întâi amabil şi încredinţează-mi faimosul dumitale briceag. Ştiu că nu foloseşti arme de foc.

Timon i-l dădu, rugându-l însă să nu taie cu el fructe, pentru că se oxidează.

În biroul comisarului, Timon luă loc într-un fotoliu, fără să aştepte invitaţia lui Perkins.

— Pot să ştiu şi eu ce înseamnă toate astea?

Perkins râse.

— Dacă te invitam să treci pe la mine îmi trânteai telefonul în nas. Aşa, cum s-ar spune, suntem chit. Şi acum te ascult. Vorbeşte.

— Despre ce?

— Lasă glumele, Timon. Ştii foarte bine de ce te afli aici. Dacă ai uitat, am să-ţi amintesc eu. E vorba de înecatul de la ştrand, pe care l-ai „descoperit" întâmplător...

— După câte ştiu, te-am anunţat...

— Tocmai, tocmai... Povesteşte-mi tot ce ştii despre el. Eşti, de altfel, singurul care l-a văzut... înainte de sosirea poliţiei. Aşadar...

Perkins apăsă pe butonul de pornire al magnetofonului.

— Cum doreşti - spuse Timon. Poate e mai bine aşa.

Făcu o pauză. Oftă şi, cu expresia unui uriaş efort lăuntric, începu:

— Voi face mărturisiri complete. De fapt n-are nici un rost să mai tăgăduiesc. Eu l-am ucis. Şi ca să te conving, pot să-ţi spun cine e...

Perkins holbă ochii.

— Cum? îngăimă el. Ştii cine e?

— Doar nu era să mă apuc să asasinez un necunoscut! E vorba de bancherul Harry Blostom. L-am invitat la o plimbare pe lac şi el a primit cu multă plăcere. L-am atras în locul cel mai pustiu unde, fără să stau pe gânduri, i-am dat brânci în apă. Mă informasem în prealabil dacă ştie să înoate. Nu ştia. Apoi am înscenat toată povestea cu telefonul pentru a te induce în eroare. Timon îşi şterse fruntea cu batista. Acum că ştii totul... Pot să plec?

Perkins se făcu livid la faţă. Atâta obrăznicie încă nu-i fusese dat să vadă!

— N-ai să pleci nicăieri! Vei rămâne sub stare de arest. Am să-ţi dau o mică lecţie ca să ştii altă dată că ironizarea unui poliţist în exerciţiul funcţiunii nu poate fi trecută cu vederea.

Timon căscă cu sinceritate. Era nedormit şi începuse să i se facă somn.

Comisarul închise magnetofonul şi sună. Intră locotenentul Gordon.

— Băgaţi-l la arest! ordonă comisarul.

În clipa aceea în cameră năvăli agentul Pitt. Era roşu la faţă şi abia reuşea să vorbească:

— Eu... Eu... Am aflat cine e... S-a prezentat un martor care l-a recunoscut în fotografia din vitrina morgii. Susţine cu înverşunare că nu se înşală. L-a cunoscut foarte bine. A lucrat la el 10 ani. A fost grădinar... Vreau să spun că martorul a fost grădinar la victimă. Acum n-are nici o meserie şi vine din când în când pe la morgă să vadă cine a mai murit...

Comisarul se ridică în picioare şi trânti un pumn în masă. Agentul Pitt încremeni.

— Numele... Spune odată numele... Îl ştii?

Pitt îşi trase nasul.

— Vă rog să nu uitaţi că eu l-am aflat...

— Numele... gemu comisarul.

— Blostom, bancherul Harry Blostom.

Era rândul lui Timon să deschidă ochii mari, ba şi gura. La asta nu se aşteptase, ce-i drept, nici el. Toate ca toate, dar şi intuiţia are o margine!

*****

Comisarul Perkins trânti portiera maşinii.

— Dă-i drumul, Bill!

— Sper că n-o să vă supăraţi dacă o să vă întreb unde mergem?

Sergentul Hopps luase hotărârea să nu mai pună decât întrebările strict necesare.

— La morgă, Billy - spuse vesel comisarul.

Şoferul nu făcu nici un comentariu. Se miră doar în sinea lui că Perkins îl numise Billy, aşa cum numai în copilărie îi mai spusese de două ori tatăl său. O dată când îl dojenise: „Ascultă, Billy, dacă te mai ocupi cu şterpelitul, o să ajungi la poliţie" şi a doua oară când plin de grijă îi vorbise despre viitorul lui: „Billy, de mâine să nu te mai prind că vii la masă. Caută-ţi o slujbă, că eşti un derbedeu în toată firea".

Pe comisar îl enerva tăcerea lui Bill.

— Nu mă întrebi ce facem la morgă?

— Dacă ordonaţi, vă întreb. Ce facem la morgă, boss?

— Identificarea victimei, Bill. S-a găsit un martor care afirmă că ştie cine e.

Bill conducea în tăcere.

— Îţi dai seama ce înseamnă dacă stabilim identitatea cadavrului? De aici încolo cercetările vor merge ca pe aţă.

Ştii ce profesiune avea victima?

— Nu.

— Era bancher. Şi un bancher nu poate fi asasinat decât pentru bani. Afacerile astea se dezleagă repede. Vezi cine a avut de profitat de pe urma morţii sale şi, după câteva interogatorii, asasinul face mărturisiri complete. Dacă îi dau repede de capăt, descoperirea criminalului unui bancher îmi va aduce fără nici o îndoială avansarea. Asta sunt sigur că te va bucura, nu-i aşa, Bill?

Sergentul Hopps nu răspunse nimic.

— Şi ştii de ce sunt sigur că te va bucura?

— Nu ştiu, domnule comisar.

— Pentru că vei deveni şoferul comisarului-şef Harway Perkins.

— Adevărat?

Bill îşi cercetă adâncul conştiinţei, dar nu desluşi dacă are într-adevăr presimţirea acelei bucurii despre care vorbea comisarul.

— Am ajuns - spuse el oprind maşina în faţa morgii.

— Mă reîntorc imediat. E o simplă formalitate. Trebuie să fiu şi eu de faţă când martorul va spune: „El e. Îl recunosc!"

*

Doctorul Brown ridică cearşaful. Martorul făcu un pas mai aproape şi privi cu atenţie faţa decedatului. Îl privi cu atenţie şi oftă.

— Ce mult s-a schimbat domnul Harry! În fotografia de la avizier nu arăta chiar aşa...

O lacrimă i se prelinse din colţul ochiului drept. Perkins întrebă:

— Aşadar, susţii că-l recunoşti în omul acesta pe bancherul Harry Blostom.

Martorul îl privi absent şi comisarul trebui să repete întrebarea.

— Aş putea paria pe cinci conserve de bere că el e.

— Aici nu se fac pariuri! spuse sever comisarul. Trebuie să-ţi faci declaraţia sub prestare de jurământ. Poţi jura că eşti sigur de ce spui?

— Cum o să jur, domnule comisar?! Nu jur eu pentru mine că sunt grădinarul Gan Mulligan. Şi doar pe mine mă cunosc cât de cât.

— Ascultă, Gan Mulligan - se înfurie comisarul - să nu te joci cu legea! Îl recunoşti sau nu pe omul acesta?

Mulligan îşi introduse degetul mic în ureche şi-l scutură energic. Apoi spuse:

— Dacă mă întrebaţi în particular - îl recunosc. Dacă ţipaţi la mine nu recunosc nimic. Nici bietul domn Harry n-a ţipat niciodată la mine şi dumnealui, Dumnezeu să-l odihnească, mă plătea bine. Când a murit, fratele lui m-a dat afară.

Comisarul întoarse privirea spre doctorul Brown. Acesta ridică din umeri. Perkins întrebă:

— Cum, „când a murit"? Ce vrei să spui cu asta?

Mulligan îşi băgă din nou degetul mic în ureche şi-l scutură cu putere.

— Cum, ce vreau să spun? Îmi aduc aminte de parcă s-a petrecut ieri. A fost una din cele mai frumoase înmormântări la care am participat. Mi-am pus un costum de sărbătoare şi mi-am cumpărat special o pălărie neagră, că n-aveam. Eu m-am îngrijit de coroane. Am ales nişte crini de toată frumuseţea. Erau acolo coroane de vreo mie de dolari. Pe banderole scria: „De la cetăţenii îndureraţi ai oraşului, care s-au mândrit cu Harry Blostom", „De la şcolile reunite ale parohiilor recunoscătoare pentru donaţiile făcute de Harry Blostom", „Să te întorci cât mai curând printre noi", asta era de la nu ştiu ce fel de societate. Acum, după atâta timp, pot să spun: de fapt pe cea cu „cetăţenii îndureraţi" o comandase secretarul său, Gerald Hawkinson.

În sala morgii era frig, dar Perkins simţea cum îl trec căldurile.

— Bine, Mulligan, poţi pleca - oftă el.

— Nu trebuie să semnez nimic? întrebă martorul, ridicând degetul mic spre ureche, dar se răzgândi pe drum.

— Dacă vrei, semnează în cartea de onoare a morgii.

— Eu vin mereu pe-aici, domnule comisar. Mă uit la pozele de-afară şi-mi spun: „Ce-i viaţa, Mulligan?! Ieri ca bradul, 'nalt şi drept, azi, cu mâinile pe piept".

Perkins ieşi urmat de doctorul Brown.

— Era prea frumos pentru a fi şi adevărat. Cred că va trebui să anunţăm în presă. Poate vom primi vreun denunţ util.

— Ascultă Harway, voiam să-ţi vorbesc. Vino puţin în laboratorul de expertize.

Urcară scările la etajul superior. Peste tot mirosea a formol şi comisarul simţea un pietroi apăsându-i stomacul. În laborator doctorul scoase un vraf de hârtii dintr-un dulap. Îşi lăsă după obiceiul său ochelarii pe vârful nasului.

— Ştii, după autopsia generală, am mai făcut unele analize suplimentare. Rezultatul îmi dă de gândit. Am găsit prezentă în organism o cantitate mare de dimethil-sulfoxid. Ori această substanţă...

Perkins îşi trecu limba peste buzele uscate.

— Ascultă, doctore, mi se pare că suntem prieteni de vreo douăzeci şi cinci de ani, nu-i aşa?

Doctorul Brown îşi împinse ochelarii peste ghebul nasului.

— Ei bine?

— Ei bine, dacă ai să-mi spui că înecatul ăsta, care a murit de inimă, a fost otrăvit, înseamnă că unul din noi doi e nebun, iar celălalt idiot!

Doctorul se supără.

— Vrei să insinuezi că sunt nebun?

— În nici un caz. Nebunul sunt eu - spuse Perkins enervat.

Uşa se deschise şi intră un laborant.

— Domnule comisar, sunteţi chemat urgent la telefon.

Perkins trecu alături şi luă receptorul. Era Gordon.

— Am cercetat. Bancherul Harry Blostom a decedat acum 15 ani.

Comisarul începu să râdă. O veselie nestăpânită se revărsa din el în cascade. Dincolo, Gordon repeta în neştire:

— Alo! Alo! Domnule comisar, dumneavoastră sunteţi? Alo!

— Ascultă, Gordon, cum poţi afirma că Blostom a murit acum 15 ani? Se vede că eşti total incult. Oare nu ştii că el l-a primit pe Cristofor Columb când a sosit în America?... Auzi, acum 15 ani! De ce nu acum patru sute?

Trânti receptorul. Rămase câteva clipe privind aparatul în tăcere. Apoi ridică din nou receptorul. Începu să formeze un număr, dar se răzgândi şi se întoarse în laborator.

— Ascultă, doctore, te rog să mă ierţi. Fac cuvenita rectificare. Nebunul eşti tu.

*

Paznicul descuie uşa celulei în care se găsea Semplar.

— Poftiţi la domnul comisar.

Când Timon intră în biroul lui Perkins, acesta rămase în continuare cufundat în lectura unor hârtii pe care le avea în faţă.

— Vrei să mă torturezi? râse ziaristul. Să ştii că la cele ce ţi-am spus nu mai am nimic de adăugat. Sunt pregătit să sfârşesc pe scaunul electric.

Comisarul îi aruncă o privire obosită:

— Ascultă, Timon, îţi propun să închidem incidentul. Dacă ţii neapărat, îţi cer şi scuze. Te-am chemat ca să-ţi fac o ofertă. Vrei să colaborăm?

Ziaristul afişă o mare nedumerire.

— Cred că-ţi dai seama că nu poate fi vorba despre un asemenea lucru. Eu îmi scriu singur articolele. Niciodată n-am colaborat cu nimeni. De altfel, redactorul-şef nici n-ar fi de acord ca în ziarul lui să semneze cineva de la poliţie.

Perkins clătină din cap. Mai avea vreun rost să insiste?!

— Şi acum te-aş ruga să nu mă mai reţii. Şi aşa mi-am pierdut pe-aici o mulţime de timp - spuse Timon.

— Poţi pleca - rosti încet comisarul. S-ar putea totuşi să ne mai întâlnim...

Semplar îl privi ironic. Se întâlneau mereu şi de fiecare dată se despărţeau cu aceleaşi cuvinte.

De la poliţie ziaristul trecu pe la banca Blostom. Se adresă funcţionarului de la ghişeul de informaţii.

— Cum aş putea să vorbesc cu mister Harry Blostom?

Funcţionarul auzise multe întrebări în viaţa lui. Răspunse:

— Foarte simplu. Dacă faceţi o şedinţă de spiritism.

— Vreţi să spuneţi prin asta că a murit?

— Era timpul s-o ştiţi. A murit acum 15 ani. Actualul proprietar este fratele său, mister Humphry Blostom. Doriţi să vorbiţi cu el?

— Nu, mulţumesc. Cu dumnealui am luat contact şi cred că nu mai am nimic de adăugat. Aş dori însă să depun câteva flori pe mormântul bietului său frate. Unde e înmormântat?

— În privinţa asta nu vă pot da lămuriri. Nu sunt angajat la bancă decât de vreo cinci ani.

— Credeţi că bătrânul şi credinciosul contabil-şef ar putea să-mi vorbească despre fostul său patron?

— Imposibil. Mister Humphry a concediat de mult tot personalul. Operaţiunile se fac automatizat. Un casier în carne şi oase poate fi ameninţat cu revolverul sau poate onora un cec fals. O maşină de calcul rămâne netulburată în faţa armei şi deosebeşte un fals într-o fracţiune de secundă.

Timon ridică sprânceana stângă.

— Şi dumneavoastră sunteţi tot robot? întrebă el.

Funcţionarul râse.

— Vorbind la figurat, da. Deosebesc de la o poştă că veniţi de la poliţie.

— Felicitări - Semplar se înclină. Şi în cazul acesta cum rămâne cu informaţia?

Singurul funcţionar viu al băncii se arătă îndatoritor.

— Cel mai bine ar fi să vă adresaţi familiei.

Timon mulţumi şi, ieşind din clădirea băncii, o porni spre casă. Aici îl aştepta o surpriză. Judy dispăruse.

Pe birou, aşezată într-un loc vizibil, era o cutioară pătrată. Semplar o luă şi o examină cu atenţie. Dacă era o maşină infernală? Zâmbi. În acest caz cel care o lăsase ar fi ascuns-o mai curând în papucii săi de casă pe care nu-i găsea niciodată. O deschise cu băgare de seamă. Urmă un declic după care din cutie se făcu auzită o voce:

„Domnule Semplar, am fost nevoit să-ţi fac o vizită în absenţa dumitale. Ai un interior destul de modest. Un tânăr ca dumneata ar putea s-o ducă mai bine. Cred că înţelegi că nepoata mea nu-ţi poate folosi pijamalele. Este contrar tuturor tradiţiilor şi concepţiilor familiei noastre. Şi acum, înainte de a ne despărţi, un sfat: nu te amesteca în probleme care nu te privesc. E un avertisment. De altfel - aici vorbitorul avu un râs uşor - sunt informat că ziarul la care lucrezi nu mai are nevoie de serviciile dumitale".

Asta era tot. Timon se gândi că scrisoarea sonoră îi va fi de folos. Luă o pensetă încercând să deruleze firul metalic al minusculului magnetofon. Dar rezultatul nu era cel aşteptat. Firul, pe măsură ce se derula, se demagnetiza...

„Ingenioasă drăcie - se gândi Semplar. O scrisoare e un document. Un telefon nu e niciodată sigur. Pe când fleacul ăsta e tocmai bun de aruncat."

Îşi aprinse o ţigară şi, ridicând receptorul, chemă redacţia. Îi răspunse Mac:

— Ce dracu ai mai făcut? îl întrebă el cu tristeţe.

— Va să zică e adevărat...

— Şeful a dat dispoziţie să nu mai calci în redacţie.

— O.K., Mac, nu-ţi face sânge rău. Tot aveam nevoie de un mic concediu. Te mai sun eu.

Timon puse receptorul şi se apropie de fereastră. În

stradă văzu maşina albastră a poliţiei. Deci vechea sa cunoştinţă îşi pierdea timpul urmărindu-i mişcările. Ceva mai în spate descoperi o altă maşină. Şoferul o ştergea de praf fără nici o grabă. Era evident că o făcea ca să-şi treacă timpul. Timon îşi luă binoclul şi cu ajutorul său recunoscu în şofer pe portarul înarmat cu care avusese o mică discuţie în grădina casei Blostom. Unchiul Humphry nu aruncase vorbe în vânt. Dacă-i pe-aşa, cu atât mai bine. Lui Timon, în realitate, îi plăceau situaţiile tari, când trebuia să-şi concentreze întreaga sa capacitate de acţiune.

Ieşi din apartament, folosind scara de serviciu. La subsol se afla depozitul unui magazin de pompe funebre. Sicriele erau aşezate în picioare unul lângă altul.

Timon se introduse într-unul din ele pregătit pentru livrare. Foarte curând se simţi luat pe sus şi răsucit în cele mai neplăcute poziţii.

— Ce naiba-i ăsta atât de greu? se plânse unul dintre cei care-l purtau.

— O fi vreun mort înăuntru - glumi celălalt.

Sicriul fu aşezat într-o camionetă. „Mai departe e simplu", gândi Timon.

După vreo jumătate de oră, săltă capacul, ieşi din sicriu şi bătu în ferestruica interioară a camionetei. Şoferul, cât pe-aci să nimerească într-un stâlp, opri şi veni să-i deschidă.

— Ce-i cu dumneata în coşciugul ăsta? întrebă el.

— Să vezi, prietene - îi explică Semplar - am făcut un rămăşag cu un amic că am să călătoresc cu sicriul în viaţă fiind. Am câştigat 50 de dolari din care-ţi ofer jumătate. Sper că vei confirma spusele mele.

Şoferul se linişti. Începu să râdă.

— Cu multă plăcere. Mai poftiţi pe la noi. Vă servesc oricând cu plăcere viu sau mort.

Se despărţiră prieteni. Şoferul se gândi că mortul ăsta era pesemne un băiat de viaţă.

După plecarea camionetei, Timon se uită cu atenţie în

jur, să vadă dacă nu cumva e urmărit, apoi făcu semn unui taxi.

— La biblioteca oraşului, ceru el.

La secţia colecţiilor de presă, ceru ziarele apărute în urmă cu 15 ani. O tânără îi aduse un vraf de dosare Fata era drăguţă şi strănuta mereu.

Timon scrise cu degetul pe praful de pe copertă „Mulţumesc". Începu să le răsfoiască. Găsi în cele din urmă ceea ce căuta şi înapoie colecţiile tinerei bibliotecare.

— Dacă ştiam veneam mai de mult - îi zâmbi el.

— Îmi pare rău, dar acum cincisprezece ani încă nu lucram" aici.

*

Mc Ollifant era bine cunoscut în cercurile mondene ale oraşului. Avea maşinile cele mai elegante, avea un cottage construit după planurile celebrului arhitect Niemayer. Avea câini de rasă şi o seră cu plante exotice. Avea un acvariu uriaş în care organiza uneori partide de vânătoare subacvatică. Dar ce nu avea Mc Ollifant?! Era supranumit Fericitul. Şi cu toate acestea, nimeni nu ţi-ar fi vorbit bucuros despre bussines-ul său. Biroul îl avea într-unul dintre cele mai centrale blocuri, la etajul doi. Câteva camere şi un personal puţin numeros.

Semplar se opri în faţa uşii cu o plăcuţă de metal cât o carte de vizită pe care era gravat:

MORTALITATEA PENTRU TOŢI
Reprezentant autorizat Mc Ollifant

Apăsă clanţa cu prudenţă, dar uşa se dovedi încuiată. Lucru explicabil din moment ce venise la o oră când biroul era închis. Privi cu băgare de seamă în lungul coridorului, ca să se convingă dacă nu vine cineva. Nu venea nimeni. Scoase din buzunar un minuscul radioreceptor prevăzut cu

o ventuză de cauciuc şi o aplică pe tăblia uşii. Întoarse un buton şi în difuzorul aparatului se auzi un hârâit ciudat. Zâmbi. Cu ajutorul briceagului deschise uşa cu uşurinţă şi se pomeni în camera de primire aranjată cu mult gust într-o notă de optimism şi tinereţe. Pe pereţi - fotografii în culori, pe suporturi - vase de flori, pe fereastră - o pisică siameză care torcea (era tocmai hârâitul pe care-l captase radioreceptorul), pe un scaun - o blondă platinată, picior peste picior. Timon se înclină politicos. Blonda nu-i răspunse. Era un manechin cu un panou pe care scria: „Imortalitatea e un ideal pe care-l puteţi cuceri!"

Dar Semplar n-avea timp de cuceriri. Deschise rând pe rând toate uşile până ajunse în camera care-l interesa. După ce răscoli prin câteva sertare şi răsfoi mai multe registre, scoase dintr-un biblioraft un dosar. Îl deschise şi... dacă cineva ar fi fost de faţă ar fi văzut pe chipul său ceea ce scriitorii numesc o „expresie de mare surpriză". Venindu-şi în fire, Semplar desprinse o filă din dosar o împături şi o puse în buzunar. Aşeză totul în ordine şi părăsi biroul lui mister Ollifant, nu înainte însă de a mângâia frumoasa pisică siameză care reîncepu să toarcă mulţumită.

*

Comisarul Perkins trânti portiera maşinii.

— Dă-i drumul, Bill!

— Unde mergem domnule comisar-şef? întrebă sergentul Hopps.

— Nu sunt comisar-şef. Ar fi cazul să ştii asta.

— Bineînţeles că ştiu - răspunse Bill - dar ce contează dacă vă spun aşa cu o săptămână mai devreme? Trebuie să ne obişnuim cu ideea asta.

— Până una-alta, vezi că iar ai luat-o pe alt drum.

— Dacă nu mi-aţi spus unde mergem - se apără şoferul.

— La clinica doctorului Murray. Să vedem şi noi

minunea.

— E vorba de celebrul chirurg care l-a operat pe pianistul Sal Salvatore? Am citit ceva prin ziare...

— Chiar el.

Cunoscutul pianist Sal Salvatore suferise un grav accident de automobil şi-şi fracturase ambele picioare. Activitatea sa concertistică părea definitiv compromisă. Cu proteze se poate conduce o maşină, ba chiar şi un avion. Dar toate nuanţele subtile ale pianului rămân pierdute pentru totdeauna dacă interpretul nu controlează cu fiinţa sa vie pedalele, atât de importante în obţinerea acelor *fortissimo* şi *pianissimo*, fără de care muzica devine o lectură corectă, dar searbădă. Doctorul Murray nu-i ataşase proteze, ci realizase o grefă excelentă. Rezultatul era de-a dreptul miraculos. Pianistul trăia o nouă viaţă. Îşi reluase concertele. Ba mai mult, până la această nefericită întâmplare fusese foarte mic de statură şi faptul îi provocase complexe dureroase. Acum avea un metru şaptezeci şi cronicarii se vedeau siliţi să renunţe la răsuflata butadă folosită până la extenuare: „acest mic artist mare".

— Şi despre ce minune e vorba, domnule comisar?

— Vom vedea. După cum ştii, poliţia nu crede în minuni.

În faţa clinicii era adunat un mare număr de maşini. Bill recunoscu pe şoferii câtorva somităţi ştiinţifice cu care îi plăcea să stea uneori de vorbă despre ce mai e nou în ştiinţă. Erau de asemenea multe maşini fără şofer. Aparţineau unor ziarişti oare ştiau să conducă şi nu câştigau îndeajuns pentru a plăti un şofer.

Perkins se amestecă printre invitaţi cu dorinţa de a nu fi remarcat. Prezenţa poliţiei indispune întotdeauna. Îl descoperi într-un colţ pe doctorul Brown care primise o invitaţie oficială.

Murray nu se lăsă mult aşteptat. Apăru în halat alb şi cu o tichiuţă pe cap, de sub care se revărsa părul său

cărunt. Ocupa un volum uriaş în spaţiu, dar mişcările sale nervoase trădau o mare agilitate.

— Domnilor - începu el - întâlnirea noastră va fi scurtă. Îmi displace profund publicitatea. Am cedat unor insistenţe pentru binele clinicii pe care o conduc şi pentru buna reputaţie a unui bărbat pe care abia acum l-am cunoscut. De obicei, comunicările ştiinţifice le fac la Academie sau în revistele de specialitate. De data aceasta sunt nevoit să fac una în avanpremieră, aici, în faţa dumneavoastră. După cum poate ştiţi, foarte recent am reuşit să pun la punct tehnica operatorie datorită căreia se pot face grefe de inimă. Fireşte, nu e vorba de inimi artificiale de plastic, de aur sau mai ştiu eu ce. Inimile de aur sunt doar metafore pentru poeţi şi îndrăgostiţi. Este vorba de inima sănătoasă a unui om decedat, transplantată la un decedat de pe urma unui infarct al miocardului. Acum veţi vedea cu ochii dumneavoastră pacientul care a suportat cu succes această transplantare.

Făcu un semn şi uşile se deschiseră. Doi sanitari împinseră în sală un pat pe rotile. Pacientul era acoperit cu pătura până sub bărbie. Doctorul Murray coborî vocea.

— Vă rog să ţineţi seama că în starea post-operatorie nu are voie să fie obosit. Rog, de asemeni, pe domnii ziarişti să nu declanşeze flash-urile.

Se iscă o rumoare înăbuşită. Toţi întindeau gâturile să vadă faţa bolnavului salvat în mod miraculos de la moarte. Perkins privea încordat. Pe faţa doctorului Brown alunecă un zâmbet fugar. Încet bolnavul deschise ochii, încercând să înţeleagă ce se petrece în jurul său şi unde se află.

Doctorul Murray făcu un semn şi sanitarii împinseră patul spre uşă, scoţându-l afară. După ce uşile se închiseră, izbucni o hărmălaie de nedescris. Toţi puneau întrebări. Unii de ordin ştiinţific, alţii cu privire la identitatea pacientului. Murray făcu un semn autoritar.

— Domnilor, am doar câteva cuvinte de adăugat. Asupra detaliilor metodei de transplant al cordului, voi face

o comunicare ştiinţifică abia peste două săptămâni.

În ce priveşte identitatea pacientului, iată singurul om autorizat să dea lămuriri.

Din asistenţă se ridică un bărbat de vreo 45 de ani.

— Domnia-sa este domnul Humphry Blostom.

Se făcu din nou tăcere. Humphry îşi roti privirea în sală şi vorbi cu emoţie în glas:

— Domnilor, l-aţi avut în faţă pe fratele meu, Harry, de care unii îşi amintesc că a decedat în urmă cu cincisprezece ani. Sper că, după o scurtă convalescenţă, îşi va relua locul în mijlocul familiei sale ca şi în fruntea întreprinderii financiare care-i aparţine.

— Pe mine, vă rog să mă iertaţi - interveni doctorul Murray. Sunt aşteptat la o operaţie.

Făcu un gest cu mâna şi părăsi sala cu paşi mici şi repezi.

Ziariştii îl înconjurară pe Humphry Blostom, cerându-i într-un vacarm general tot felul de lămuriri. Humphry zâmbea înţelegător şi se străduia să dea răspunsurile cerute. Fiecare reporter îşi imagina că a înţeles ceva şi alerga să-şi scrie cât mai repede articolul senzaţional.

Perkins se apropie de doctorul Brown.

— Un adevărat coşmar. Unde mă întorc dau peste acest Harry Blostom... Tu înţelegi ceva din toată comedia asta?

Doctorul Brown spuse încet:

— Cred că încep să înţeleg. Ţii minte că la analizele suplimentare făcute după autopsie...

Doctorul salută un cunoscut om de ştiinţă.

— Ei bine? îl grăbi comisarul nerăbdător.

— Ţi-am spus atunci că am găsit o prezenţă masivă de dimethylsulfoxid?

— Da, mi-ai spus. Şi ce-i cu asta?

— Povestea merită atenţie. Mai ales acum. Introdusă în corpul uman, această substanţă se foloseşte ca şi glicerina într-un scop bine determinat. Şi anume, în cazul în care

corpul respectiv urmează a fi supus refrigeraţiei. Ea împiedică formarea gheţii, fenomen care ar duce la distrugerea celulelor. Înţelegi?

— Nu prea...

— Nu faci nici o legătură? Humphry Blostom a amintit că fratele său a decedat acum 15 ani...

Comisarul îşi adună sprâncenele la rădăcina nasului.

— Fapt care corespunde cu informaţiile noastre - spuse el - ca şi cu declaraţiile imbecilului acela de Mulligan.

— Întocmai - încuviinţă doctorul. Ceea ce înseamnă că Harry Blostom n-a fost înhumat, nici incinerat, ci *refrigerat.* Humphry Blostom a lăsat-o să se înţeleagă destul de transparent. Bietul om a avut parte de un intermezzo de un deceniu şi jumătate petrecut la -179°C.

— Minus 179°C? Brr! Tot mai bine incinerat decât aşa...

Comisarul simţi cum îl trece un fior de gheaţă prin şira spinării.

— Dar admiţând că adineaori l-am văzut pe bancherul Harry Blostom - urmă el - care a fost ţinut cincisprezece ani la gheaţă, cine naiba mai e individul pe care l-am pescuit în lac?

Dacă Harway Perkins ar fi fost mai tânăr cu 40 de ani, ar fi început bucuros să plângă. Ar fi fost o mare uşurare pentru el.

*

Instalaţiile frigorifice ale societăţii „Imortalitatea pentru toţi" erau adăpostite în şase clădiri paralelipipedice vopsite în alb. Terenul, situat în afara oraşului, fusese împrejmuit cu un zid înalt. În interior erau alei mărginite de pomi umbroşi. Probabil că din avion clădirile arătau ca şase blocuri de gheaţă. Dar locul era atât de retras, încât nici avioane nu prea treceau pe deasupra. Era totuşi un loc de odihnă.

O maşină elegantă opri în faţa porţii cu ornamente de fier. Doi bărbaţi tineri cerură să vorbească cu inginerul-şef al uzinei electrice.

— Inginer Alexander Tapps - se recomandă primul, care părea a avea cel mult treizeci de ani. Şi colegul meu Bridge, tehnician de înaltă calificare.

Acesta era şi mai tânăr. Strânseră amândoi mâna cu putere inginerului-şef.

— Presting - se recomandă el. În ce problemă?

— Suntem de la postul de televiziune şi venim să verificăm dacă nu cumva puternicele generatoare electrice folosite de dumneavoastră sunt cauza repetatelor pene de emisie din ultima vreme.

Bridge completă:

— După cât se pare, se produce un fenomen de ecranare care se poate datora unor curenţi de înaltă frecvenţă evadaţi de aici. Problema se rezolvă imediat, montându-se câţiva condensatori care reţin curenţii electrici auxiliari.

Presting îşi privi oaspeţii cu plăcere. Erau amândoi atrăgători, deschişi şi simpatici, aşa cum trebuie să fie întreg personajul televiziunii. Cel mai în vârstă semăna perfect cu un actor popular dintr-un serial de aventuri.

— Până în prezent n-am sesizat niciodată pierderi de curent - spuse el. Dacă totuşi un asemenea lucru are loc, nu văd nici un inconvenient să-l remediem.

— Tocmai - spuse inginerul Tapps. De aceea să nu mai zăbovim. Bridge a adus cu el câteva aparate de măsură şi nu vă vom deranja mai mult de o jumătate de oră. Eventual montarea condensatoarelor, dacă sunteţi de acord, o să rămână în sarcina dumneavoastră. Noi însă trebuie să anunţăm Televiziunea că am găsit cauza defecţiunilor tehnice.

Presting o luă înainte, arătându-le drumul spre uzina electrică. Intrară în marea sală în care turbinele lucrau bâzâind înfundat. Profitând de zgomotul surd, Alexander

Tapps se aplecă spre urechea lui Bridge:

— Fii atent, ţine-l de vorbă...

Bridge îşi deschise servieta şi începu să monteze pe îndelete cordoanele electrice la aparatele de măsură. Presting se urcase pe scăriţa de fier a unei turbine şi verifica funcţionarea. Bridge îl urmă, punându-i tot felul de întrebări. Cu o şurubelniţă în mână, inginerul-şef desfăcea bornele. Tapps, după ce arătă un interes deosebit schemelor de distribuire a reţelei electrice, în diferitele corpuri de clădire prevăzute pe un plan, se apropie de uşă şi când Presting întoarse pentru o clipă spatele părăsi sala maşinilor.

— Dar unde-i şeful dumitale? îl întrebă la un moment dat inginerul-şef pe Bridge.

— Cred că s-a dus până la maşină să aducă şi cealaltă servietă. Mai avem un aparat special cu laser, care determină direcţia curenţilor de ecranare.

Dar Alexander Tapps n-o pornise câtuşi de puţin spre poartă, ci, dimpotrivă, se furişă spre corpul cel mai îndepărtat. Memorase exact după plan poziţia acestuia. Deschise uşa şi, în aceeaşi clipă, îl izbi în faţă un val de frig. Trebuia să lucreze repede, pentru că aşa, cu îmbrăcămintea pe care o avea pe el, n-ar fi putut rezista temperaturii polare de aici. Străbătu câteva coridoare pustii şi în cele din urmă se opri în faţa unei uşiţe de fier pe care scria cu litere mici: „Afecţiuni de cord". Uşa era încuiată. Tapps scoase din buzunar un anume obiect şi-l introduse în fanta broaştei automate. Răsuci uşor instrumentul şi un ţăcănit metalic îi confirmă că dinţii de siguranţă se aşezaseră corect. O mică smucitură şi broasca cedă. Aici frigul era şi mai năprasnic. Pur şi simplu, îţi tăia respiraţia. O fracţiune de secundă Tapps rămase privind nehotărât. Se găsea într-un tunel întunecos, în care, datorită sclipirii cristalelor de gheaţă, putea totuşi deosebi un şir lung de cutii metalice. În dreptul fiecărei cutii era o plăcuţă cu un nume şi două date. Anul naşterii şi cel al refrigerării. Trecu

repede de la una la alta, căutând ceva anume. În cele din urmă găsi. Presupunerea lui Tapps se dovedi exactă. Instalaţia era oprită. Balonul de nivel al heliului lichid indica gradaţia zero. Tapps gâfâia. Frigul cumplit îi ardea buzele, nasul, ochii. Începu să alerge printre cutiile metalice. Se opri, apoi o porni din nou la fugă. Mai putea rezista cel mult un minut. Şi aşa nu era exclus să se aleagă cu o pneumonie. Dar Tapps văzuse ceea ce trebuie să vadă... Acum putea să iasă din cavoul frigider. Şi cu cât mai repede, cu atât mai bine. Închise uşa cu grijă. Căldura de afară i se păru o adevărată binefacere. Simţea că revine la viaţă, în cea mai mare grabă se înapoie la uzina electrică unde-l lăsase pe Bridge.

— Am impresia că am uitat trusa la studio - spuse intrând.

Presting îi aruncă o privire cercetătoare. Ceva, nu ştia nici el ce, începuse să nu-i placă. Tânărul Bridge parcă nu arăta nici pe departe îndemânarea unui tehnician de înaltă calificare a postului de televiziune. Şi Tapps cu povestea lui cu trusa...

— După cât se pare, aici la dumnealor totul merge normal - spuse Bridge. Avem ghinion. Dacă nu găsim azi sursa curenţilor, am dat-o dracului.

— Să fim calmi - spuse Tapps zâmbind. Le venim noi de hac.

— Cui? întrebă Presting.

— Curenţilor, fireşte.

O porniră spre poartă. Mulţumind pentru amabilitate, se urcară în maşină. Presting îl opri:

— O clipă, numai.

Tapps făcu contactul. Presting se apropie.

— Aveţi vreo legitimaţie de la Televiziune?

— Bineînţeles. Bridge, arată-i-o...

Tânărul său însoţitor scoase fără grabă din buzunar un cartonaş cu fotografie. În clipa aceea Tapps demară brusc şi inginerul Presting nu reuşi să vadă că pe legitimaţie

scria: „Clubul naţional de tenis".

— Totul a mers strună - spuse cel de la volan.

— Aţi găsit ceva interesant, mister Semplar? întrebă Buck.

— Mai mult chiar decât mă aşteptam. Cu toate că aveam o bănuială. Îţi spun drept însă n-aş mai intra în locul acela. Te cam ia cu frig...

— Nu credeţi că Presting va telefona la poliţie?

— La poliţie nu prea cred. Poate cel mult la Televiziune, şi cei de acolo sunt obişnuiţi cu farsele. Îţi dai seama ce-i vor răspunde când vor fi întrebaţi de Societatea „Imortalitatea pentru toţi" dacă au trimis pe cineva la ei să caute surse de ecranare?

Râseră amândoi cu poftă. Timon apăsă acceleratorul până la capăt şi maşina se îndepărtă în cea mai mare viteză de teritoriul nemuririi prin refrigeraţie.

*

— Luaţi loc, domnilor.

Judecătorul de instrucţie Joe Hastings îşi trecu mâna peste creştetul său lucios pe care câteva vine proeminente desenau fluviile unui continent necunoscut. Pe imensa masă de lucru erau risipite dosare, rapoarte, fotografii şi mai multe volume din Codul penal. Comisarul Perkins şi doctorul Brown schimbară o privire în timp ce-şi trăgeau scaunele în faţa judecătorului. Ştiau că nu vor obţine uşor ceea ce aveau nevoie.

— Am citit rapoartele dumneavoastră - începu Hastings oficial, privind concentrat pe fereastră - şi am îndoieli serioase că vom putea emite un mandat de arestare. Sunt prea multe presupuneri şi prea puţine dovezi.

— Ascultă, Joe - comisarul căuta intenţionat o notă mai familiară - în faza în care se găseşte cazul nu putem continua cercetările decât arestând prezumtivul asasin. Vom face confruntări cu martori şi o identificare şi n-am nici o îndoială că...

— Perkins - îl întrerupse judecătorul - ştii bine că nu-mi plac metodele brutale. Poliţia engleză, de exemplu, îşi elaborează întotdeauna partida până la ultima mişcare şi nu procedează la arestări decât în faza de mat. Voi vreţi mai întâi să arestaţi pe toată lumea, şi care e mai slab de înger şi mărturiseşte acela-i criminalul. Crede-mă că în felul acesta nu facem nici un serviciu guvernatorului general al statului când mai sunt câteva luni până la alegeri. Nu uita că e în joc un nume care semnează cu multe zerouri în coadă.

Doctorul Brown scoase o ţigară de foi, îi muşcă vârful pe care-l scuipă fără jenă şi mormăi:

— Dacă la asta adăugăm că şi magistraţii sunt eligibili, înţelegem întreaga complicaţie a situaţiei. Îşi aprinse ţigara şi după ce trimise un val de fum: Gândeşte-te bine Joe, ce pâine ar fi povestea asta pentru ziarul opoziţiei.

— Iar eu - se strâmbă comisarul - cunosc un ziarist destul de bine informat, dispus să-şi ofere serviciile.

Judecătorul tuşi nemulţumit. Înţelegea şi el prea bine toate. Dar nici nu trebuie să te pripeşti.

— Decât să ne pierdem timpul cu consideraţii generale mai bine am recapitula faptele. Nu aştept altceva decât să mă convingeţi. Te ascult, Perkins.

Comisarul vorbi rar, neavând suficientă încredere în capacitatea de înţelegere a judecătorului.

— Întâi faptele şi pe urmă prezumţiile. Punctul unu. În apa unui lac este găsit un cadavru. La autopsie doctorul Brown constată că decesul a avut loc în urma unui atac de cord. Dar descoperă totodată prezenţa în organismul victimei a unei cantităţi masive de dimethylsulfoxid. Punctul doi: doctorul Murray readuce la viaţă un om care a decedat de pe urma unui atac de cord şi care a fost refrigerat în urmă cu 15 ani. Primul paradox: un martor susţine la un moment dat că trupul aflat la morgă este al bancherului Harry Blostom. În timp ce Humpry Blostom afirmă că Harry Blostom a fost reanimat la clinica

doctorului Murray. Deci unul din cei doi minte. Primul impas: martorul îşi retractează afirmaţiile invocând nesiguranţă. Omul îi apare schimbat. S-au alterat trăsăturile în timpul celor 15 ani petrecuţi la o temperatură atât de joasă? Sau martorul care are aproape 60 de ani nu se mai poate bizui pe memoria sa? Al doilea paradox: Humphry Blostom e fericit că şi-a recăpătat fratele care de aici înainte îl va ajuta să poarte pe umeri povara unei averi prea mari. Al doilea impas: dacă cel reanimat nu e fratele său, atunci cine e şi de ce are nevoie Humphry Blostom de el? Dacă ne oprim aici e evident că nu putem progresa decât, primo - aducându-l pe Humphry Blostom la morgă pentru identificarea cadavrului presupusului său frate. Putem să facem acum acest lucru fără punere sub inculpare? Secundo - cerându-i lui Mulligan sau altora să-l recunoască pe Harry Blostom în persoana celui reanimat, putem s-o facem fără punerea sub inculpare a lui Humphry Blostom?

— Un moment, Harway - judecătorul bătu cu creionul în coperta unui dosar. Aici se află declaraţiile doctorului Murray care afirmă că a primit corpul lui Harry Blostom de la societatea „Imortalitatea pentru toţi" cu expertiza asupra condiţiilor de refrigerare şi cu contractul privind readucerea la viaţă.

— În privinţa asta - spuse Brown - totul e clar. Operaţia a fost filmată şi buna-credinţă a lui Murray nu poate fi pusă la îndoială.

Comisarul zâmbi condescendent.

— Uite Joe - mai adaogă o piesă nouă la dosar.

Perkins îi întinse un plic albastru. Judecătorul îl deschise şi citi cu glas tare:

— „Domnule comisar, mă adresez dumneavoastră în legătură cu situaţia tatălui meu. Acum când scumpul meu părinte..."

— Să nu uităm că fata avea cinci ani când i-a murit tatăl - spuse Perkins, înţelegând gândul judecătorului.

Acesta reluă lectura:

— „...este perfect restabilit, unchiul meu susţine că are tulburări mintale. Drept care a obţinut punerea sa sub interdicţie, ceea ce face ca mandatul de tutelă să continue. Tatăl meu e ţinut sechestrat. Mie mi-a interzis să-l văd. Este foarte posibil ca în aceste condiţii bunul meu tată să nu supravieţuiască şi eu îl voi pierde pentru a doua oară. Aici se petrec lucruri necurate. Salvaţi-l!

Judith Blostom."

Judecătorul îşi trase buza superioară cu degetele într-un gest de nehotărâre.

— Nu putem emite un mandat de arestare pe baza afirmaţiilor unei fetişcane minore care are cine ştie ce aversiune împotriva unchiului ei.

— Fireşte, Joe. Dar ceea ce trebuie să reţinem, e faptul că Humphry Blostom a obţinut punerea sub interdicţie a fratelui său. De ce? Logic. Pentru a continua să beneficieze de averea sa. În mod evident trebuie să cerem o contraexpertiză. Ori şi acest lucru nu poate fi făcut decât prin punerea sub acuzare a lui Humphry Blostom.

Judecătorul răsfoi câtva timp dosarele, îşi cercetă notiţele, după care ridică din umeri:

— Sunt de acord că multe aparenţe pledează pentru bănuirea lui Humphry Blostom, dar încă nu-mi dau seama cum se leagă toate. Ai vreo idee?

Perkins zâmbi.

— Auzi, doctore? Dar ce-ţi închipui, dragă Joe, că poliţia a dormit? Am cercetat, am corelat o mie de amănunte şi am alcătuit un tablou destul de convingător. Numai că trebuie să începem povestea cu mult înainte. La moartea bătrânului Anibal Blostom, cei doi băieţi Harry şi Humphry moştenesc averea în părţi egale. Dar în timp ce Humphry se dovedeşte o fire cumpătată şi-şi măreşte partea de capital, Harry îşi cheltuieşte banii la cărţi şi petreceri. Din fericire pentru el se căsătoreşte cu o femeie bogată, Clarence Geraldine Delanoy, care-i dăruieşte o fetiţă, dar e

foarte zgârcită cu banii. La un moment dat, Humphry îi atrage atenţia lui Harry că volumul capitalului său a scăzut sub 25% şi nu mai poate participa la beneficiile băncii. Ori depune suma corespunzătoare, ori renunţă, Humphry devenind singurul proprietar al Băncii Blostom. Şi aci trebuie să notăm o coincidenţă. Clarence Geraldine moare într-un misterios accident de automobil şi lasă prin testament întreaga ei avere soţului. Se desprinde deci destul de limpede portretul lui Harry Blostom. Să ne imaginăm acum scena când acesta s-a înfăţişat triumfător fratelui său, oferindu-i suma cerută. E de presupus că a avut loc o dispută aprinsă, mister Humphry nefiind dispus să lase din mână bucata cea grasă. Omul ştie destul de multe ca să aibă argumente. Văzând că a dat greş şi poate zdrobit de remuşcări, face o criză de inimă şi moare. Ca toţi bogătaşii care se tem de moarte, are însă un contract cu „Imortalitatea pentru toţi". Harry e refrigerat, iar Humphry devine tutorele nepoatei sale şi administratorul averii fratelui său. Acum ajungem în faţa întrebării: de ce a fost de acord Humphry cu reanimarea fratelui său? Răspunsul îl găsim în scrisoarea fetei. Devenind majoră ea va intra în posesia părţii de avere ce i se cuvine prin succesiune. Şi atunci se deschid două ipoteze: Ori cel din lac e Harry Blostom şi cel operat de cord este complicele lui Humphry. Ori cel reanimat e Harry Blostom şi Humphry îi pregăteşte o nouă întoarcere în nefiinţă de data asta definitivă. Ipoteza a doua mi se pare mult mai puţin probabilă.

Judecătorul, care până atunci îl ascultase cu atenţie, începu să râdă.

— Te înţeleg, Harway, în cazul acesta n-ai avea nici o explicaţie pentru cadavrul de la morgă.

— Joe - mormăi doctorul Brown - semnează mandatul de arestare. Harway are dreptate. În faza în care se află cazul nu poate merge mai departe numai pe presupuneri...

Hastings încetă să râdă.

— Trebuie să mă gândesc. Telefonează-mi mâine.

Comisarul şi medicul legist îşi luară rămas bun de la judecătorul de instrucţie. Erau convinşi că a doua zi vor avea mandatul semnat.

Când uşa se închise în urma lor, Joe Hastings rămase pe gânduri. Dacă într-adevăr omul găsit în lac decedase cu acte în regulă în urmă cu 15 ani, putea el emite un mandat de arestare împotriva cuiva pentru crima de a fi asasinat un... mort?

Acum când toate cărţile erau în mâna sa, unchiul Humphry îndulci regimul pupilei sale. Putea să iasă din casă, bineînţeles, însoţită de paznic, care cu acest prilej îşi schimba şapca de portar cu cea de şofer. Fata găsise însă mijlocul de a-i trimite un bilet lui Buck. Tânărul îl încunoştiinţă pe Timon de cele ce se petreceau în vila din Franklin Avenue. Şi aşa, pe aceeaşi cale, fata primi instrucţiuni să adreseze scrisoarea comisarului Perkins. Da, unchiul Humphry părea stăpânul deplin al situaţiei.

— Ei, fetiţo, majoratorul nu-ţi mai poate fi de nici un folos. Din fericire, legile din statul nostru sunt în aşa fel alcătuite, că singurul drept pe care-l ai este acela de a te mărita cu cine doreşti. Din păcate o fată săracă, având doar rochia de pe ea, nu mai poate inspira o dragoste romantică.

*

Şi de data aceasta Timon lucrase repede şi fără greş. Cunoscând bine topografia casei n-a mai fost nevoit să înlăture obstacolele cu pumni bine plasaţi. Ajunse în camera de la mansardă, unde altădată fusese sechestrată Judy. Tatăl ei dormea. Timon îl trezi încetişor:

— Sunt eu, Orson - şopti el.

Omul tresări.

— A, bunul meu Orson, în sfârşit! Ce coşmar...

— Urmaţi-mă imediat. Sunteţi în cea mai cruntă primejdie.

Îl ajută să se îmbrace. Cu toţi cei treizeci şi cinci de ani conservaţi, sechestratul nu dispunea de forţe fizice prea

însemnate. Timon îl purtă mai mult în cârcă. În dreptul zidului era sprijinită o scară. De partea cealaltă Buck îl ajută să coboare.

În cele din urmă tatăl lui Judy ajunse în apartamentul lui Semplar. Se aşeză într-un fotoliu şi zâmbi:

— În sfârşit, Orson! Iată-te! Nici nu-mi dau seama dacă te recunosc cu adevărat. Parcă eşti chiar mai tânăr decât erai... Începu să râdă. Ştii, uit mereu să adaug diferenţa de timp. Acum sunt total derutat. Aproape că nu înţeleg ce s-a întâmplat. Şi familia asta a mea pe care n-o recunosc şi tu care spui că eşti...

— Da, multe s-au mai schimbat între timp... spuse Timon. Nimeni n-ar crede că dumneavoastră sunteţi autorul unor capitale lucrări de astronomie... Numai Orson, colaboratorul dumneavoastră, îşi mai aminteşte...

— Da, e dureros. Şi pe atunci nu erau prea mulţi cei care mă înţelegeau. Îţi mulţumesc, prietene.

Timon îi şopti lui Buck:

— Acum e momentul. Ia lanterna şi semnalizează la fereastră.

Buck făcu întocmai. Nu peste mult timp răsună şi soneria de la intrare. Semplar îi spuse lui Harry Blostom:

— Vă rog să nu vă pierdeţi cumpătul. Din păcate cele ce vor urma sunt absolut necesare.

Se duse să deschidă uşa:

— Bună seara la toată lumea, spuse Humphry Blostom, intrând surâzător, urmat de portarul-şofer. Nici nu se prea potriveşte „bună seara" la ora asta târzie de noapte. Dar ce faci, frăţioare, aici? Ai plecat la plimbare ca somnambulii?

Pe faţa omului se zugrăvi expresia unei spaime fără margini. Timon îl urmărea atent. Avea impresia că nu era stăpânit de o obişnuită teamă fizică. Citea în ochii săi efortul de a înţelege dacă nu e cumva prada unor halucinaţii.

— Şi dumneata, stimate domnule Semplar, văd că nu ai vrut să ţii seama de sfaturile prieteneşti pe care ţi le-am

dat. Eşti cu adevărat un monstru. Întâi ai vrut să mă desparţi de drăgălaşa mea nepoţică. Şi aşa minoră cum era s-o dai pe mâna acestui derbedeu aici de faţă. Nu-i aşa, Tubius?

Portarul-şofer care, după cum reieşea, îl chema Tubius, încuviinţă în tăcere. El îl cunoştea pe Buck foarte bine. Nu-i dăduse acesta cândva zece dolari pentru o informaţie? Sumă de-a dreptul jignitoare.

— Mă rog. Ai luat, cum se spune în relaţiile diplomatice, toată răspunderea asupra dumitale.

Timon stătea rezemat de uşă fără să scoată vreun cuvânt. Uşa rămăsese puţin întredeschisă. Tubius strănută şi duse mâna la buzunarul de la piept.

— Stai, Tubius - îl opri stăpânul său. Încă nu-ţi sufla nasul. Mai avem unele lucruri de discutat. Se apropie de fratele său. Şi tu, dragă Harry, tot mai susţii că ai găsit un sistem solar simetric în raport cu axa galaxiei?

Celălalt începu să respire cu greutate.

— Am găsit! Am calculat! Matematic e totul exact. Uite şi Orson poate să-ţi confirme.

— Felicitările mele, domnule Semplar, sunteţi confundat, după câte văd, cu un mare savant. Deci mai departe, Harry...

Omul gemu.

— Ah, şi nu pot să-mi aduc aminte. Spune, Orson, tu doar ştii...

Timon se uită fix la Humphry Blostom.

— Bineînţeles că ştiu, domnule... Steward King!

Omul scoase un geamăt şi leşină. Tubius duse fulgerător mâna la buzunar şi scoase pistolul. Dar Timon se şi aruncase asupra lui. Portarul primi un pumn în stomac şi zbură, izbindu-se cu capul de perete. Humphry scosese şi el un revolver, dar Buck îl pocni cu un scaun în creştet. Tubius era rezistent ca un bivol. În locul unde izbise peretele cu capul se prăbuşise o bucată de tencuială. El însă ricoşă şi se năpusti din nou asupra lui Semplar. Reuşi să-l lovească

sub bărbie şi Timon căzu cu faţa în jos. Tubius se aruncă asupra lui, încercând să-l imobilizeze. Timon reuşi să-l pocnească cu călcâiele şi Tubius se prăvăli pe podea. Blostom puse mâna pe un vas greu de ceramică de pe bibliotecă şi-l aruncă în capul lui Semplar. Dar Buck interveni la timp, trăgându-l pe Timon deoparte. Blostom se zvârli pe podea pentru a lua una din cele două arme. Tubius reuşi, revenindu-şi, să tragă brusc covorul şi atât Timon cât şi Buck se rostogoliră pe jos. Tubius apucă cea de a doua armă. Agresorii stăteau în picioare gâfâind. Ţineau armele într-o mână şi cu cealaltă îşi ştergeau sângele, ce le şiroia din nas.

— La perete! ordonă Blostom.

Timon şi Buck se supuseră.

— Să începem cu stimatul meu frate. Ia vezi, Tubius, ştii doar cât ţin la sănătatea lui. Nu mi-aş ierta...

Dar în clipa aceea, uşa se deschise şi în cadrul ei apărură Perkins, Gordon şi Bill, fiecare cu o armă automată în mână.

— Mâinile sus! Nici o mişcare! Humphry Blostom, eşti arestat.

Cei doi aruncară armele pe covor.

— E o eroare, comisare Perkins. Sunt în legitimă apărare. Aceşti doi bandiţi mi-au răpit fratele. Din fericire am aflat unde se găseşte şi, venind să-i cer să-l elibereze, am fost atacaţi. L-au răpit pentru a mă şantaja. Unul, ca să-i dau nepoata de soţie, celălalt pentru bani. Sau poate din răzbunare personală pentru că a fost azvârlit afară de la ziarul pe care-l subvenţionez.

— Degeaba pălăvrăgeşti, Blostom. Va trebui oricum să repeţi totul în faţa stenografei. Gordon, ia vezi ce-i cu Harry Blostom.

Gordon îl ajută să se ridice.

— Comisare - interveni Timon - trebuie însă să facem o rectificare. Nu e Harry Blostom. Omul acesta este astronomul Steward King care a decedat acum nouă ani în

urma unui atac de cord. Colegul şi colaboratorul său Orson a plătit suma necesară refrigerării sale, pentru a reda omenirii, cu o şansă la o mie, uriaşa capacitate de gândire a acestui remarcabil om de ştiinţă.

Humphry Blostom începu să râdă:

— Aşa poţi afirma că e Regina din Saba!

— Gura, ticălosule, că te plesnesc în stare de arest!

urlă sergentul Hopps.

— Bill! îl mustră, comisarul. Lasă, nu te amesteca. Apoi i se adresă lui Semplar. Într-adevăr, Timon, o astfel de afirmaţie nu poate fi susţinută numai cu mărturia celui în cauză. Ştii doar că...

— Ai dreptate, Perkins, am mai văzut la noi oameni de ştiinţă puşi sub interdicţie. Aşa că mi-am adunat şi alte dovezi. Ei bine, află că din tunelul de refrigerare al Societăţii *Imortalitatea* au fost scoşi *doi* decedaţi, nu unul.

— Cum?!

Toţi îl priveau înmărmuriţi. Humphry Blostom făcu un pas înainte. Bill îl împinse la loc cu patul automatului său.

— Pe fratele acestui ticălos l-am găsit atunci în apele lacului. În locul său, doctorul Murray l-a operat pe Steward King.

— Afirmi că eminentul doctor Murray... începu Perkins.

— Dimpotrivă! îl întrerupse Semplar. Murray a lucrat de bună-credinţă. A operat ceea ce i s-a pus pe masa de operaţie.

— Domnul comisar nu înţelege nimic - spuse Bill îndatoritor.

— Văd şi eu. Şi totuşi nu e greu de explicat. Blostom a schimbat plăcuţa de pe containerul fratelui său cu alta aparţinând unui decedat de o vârstă apropiată.

Perkins tuşi. Îl sâcâia că ziaristul avea şi de data aceasta iniţiativa. Fusese nevoit să dea urmare biletului trimis de Semplar, pentru că Hastings amâna emiterea mandatului de arestare. Textul era mai mult decât îmbietor: „Cazul Blostom. După miezul nopţii, la mine acasă. La 15

minute după semnalul luminos, poţi aresta criminalul".

— Ascultă, Timon, totuşi bietul Harry Blos...

— Nu-l compătimi, Perkins. Harry Blostom e un ticălos. Un asasin şi un delapidator.

Şi din nou Blostom încercă să-l lovească pe Timon.

— Gordon, pune-i cătuşele! ordonă Perkins.

— Şi nu uitaţi să modificaţi mandatul de arestare pe numele de Harry Blostom.

— Cum?! comisarul rămase încremenit, cu gura căscată. Iar Harry Blostom?! Bine, dar e nemaipomenit!

— Pe asta s-a bazat şi el.

Şi Semplar povesti ceea ce până la un punct construise corect şi Perkins. Atât doar că în ce priveşte moartea lui Clarence...

— Un accident pe timp de ceaţă, nimic mai simplu de aranjat, nu-i aşa, Tubius?

— Nu mă cheamă Tubius! mârâi arestatul.

— Evident, domnule Hawkinson. Câtă nerecunoştinţă din partea patronului care din secretar te-a făcut portar... Ce-i drept, erai destul de bine plătit.

— Şi mai departe ce-a mai fost? întrebă Bill pe care-l ardea curiozitatea.

— Mai departe? Harry îşi terorizează fratele până când acesta suferă de un atac de cord şi moare. Atunci în mintea lui se naşte o idee diabolică. Vor face schimb de identitate. De altfel, în ciuda celor doi ani care-i despart, seamănă surprinzător de bine. Lasă în grija secretarului său organizarea funeraliilor ca şi pe mica Judy şi pleacă într-o lungă călătorie în Europa. Totul se aranjează cum nu se poate mai bine. Când se întoarce, iată-l pe Harry Blostom devenit Humphry Blostom, administratorul averii „fratelui său" şi tutorele propriei sale fiice. Dar se iveşte o mică încurcătură. Harry Blostom făcuse un contract cu „Imortalitatea pentru toţi". Sesizată de deces, societatea îl refrigerează pe Humphry. Dar şi din această împrejurare, adevăratul Harry a ştiut până la un punct să tragă foloase.

Până la un punct. Acum punctul a fost pus.

— Dacă afirmi că cei doi fraţi semănau atât de bine, cum poţi dovedi această ipoteză, Timon?

Perkins se lăsa acum greu convins. Semplar scoase din buzunar o tăietură dintr-un ziar şi i-o întinse comisarului.

— După cum ştii, Humphry Blostom nu avea nici un semn particular. În această fotografie Harry Blostom, în maiou, lucrează în grădină. Vezi, aici pe umăr, are o pată puternic pigmentată. Un semn din naştere.

Timon se apropie de Blostom şi dintr-o mişcare îi sfâşie mâneca hainei, apoi cămaşa. Pe umărul stâng apăru o pată rotundă cafenie. Harry Blostom gemu:

— E răzbunarea fratelui meu.

Perkins îi făcu semn să părăsească camera:

— Ai grijă de el, Gordon. Şi tu, Bill, ia-l pe Harry... Vreau să spun pe domnul Steward King. Trebuie să-l ducem la sanatoriul universităţii.

— Acolo îl aşteaptă şi Orson. Cred că revederea va grăbi însănătoşirea eminentului astronom.

— Şi totuşi, nu înţeleg cum de ţi-a venit ideea asta. De unde ai pornit?

Timon ridică din umeri.

— Întâmplarea a făcut să am în faţă testamentul olograf al adevăratului Humphry Blostom, prin care cerea Societăţii „Imortalitatea pentru toţi" să fie refrigerat în caz de deces şi, alături, cererea recentă adresată aceleiaşi societăţi de Humphry Blostom pentru reanimarea fratelui său. Cele două semnături erau total diferite. Restul s-a legat de la sine.

— Crezi că Ollifant e amestecat în povestea asta? întrebă Perkins.

— N-am idee. Dar se spune că e un tip amabil. Cred că va fi bucuros să te informeze.

— Încă ceva, Semplar. Pe Orson cum l-ai găsit?

Tânărul ziarist începu să râdă.

— Pe Orson? Asta a fost chiar cel mai simplu: în cartea

de telefon!

Perkins înţelese că nu va mai scoate nimic de la el. Se apropie de Semplar şi-l bătu pe umăr:

— Vezi, ţi-am spus eu c-o să ne mai întâlnim.

Timon ridică o sprânceană, ceea ce dădea chipului său o expresie ambiguă. Satisfacţie? Ironie? Sau secretul farmecului său personal?

— Ascultă, Harway, să ştii că eu mă ţin de cuvânt. Ţi-am promis să nu mă amestec în treburile poliţiei. Te priveşte cum te descurci. Eu nu-ţi cer decât un lucru: dacă ai ceva interesant, spune-mi să trag un articol care să duduie. Cu un material ca ăsta, redactorul-şef mă reangajează, mai mult ca sigur. Ce zici?

— S-a făcut, Timon!

*

Comisarul Perkins trânti portiera maşinii.

— Dă-i drumul, Bill!

— Unde mergem, domnule comisar?

— Ai putea să-mi spui comisar-şef, Bill. Şi grăbeşte-te că întârziem.

— Crima?

— Şi mai şi!

— Asta ce naiba mai e?

— Nuntă. Se mărită domnişoara Judith Blostom cu domnul Buckleen Savor.

Sergentul Bill Hopps ridică din umeri.

— Poate nu-i nimic grav, boss. Uneori oamenii alarmează poliţia pentru te miri ce.

Aventura de ciocolată

Acum ştiu aproape toate cuvintele pe care le folosesc cei mari. *Formidabil* înseamnă: „Ce bine seamănă cu taică-său". De câte ori mă întâlnesc în curte, vecinii exclamă pe toate tonurile: „Formidabil!" adăogând explicaţia: „Ce bine seamănă cu taică-său". *Extraordinar* înseamnă că iar am luat ceva în gură ce nu e de mâncare. „Extraordinar! Băiatul ăsta crede că totul se mănâncă."

Îmi amintesc că primul cuvânt pe care l-am spus a fost „Uaua". Mama spunea că asta înseamnă „mama", iar tata spunea că asta înseamnă „tata". Nu i-am contrazis niciodată.

Mama şi tata sunt foarte culţi. Ei ştiu o mulţime de cuvinte. Şi ştiu şi ce înseamnă fiecare. Cu mine însă folosesc foarte puţine şi mereu aceleaşi. Toată ziua, bună-ziua, mama îmi spune:

— Nu pune mâna!

Toată seara, bună seara, tata îmi spune:

— Nu pune mâna!

Într-o zi când tata şi mama erau plecaţi de acasă, iar bunica moţăia într-un fotoliu, am hotărât să pun mâna pe tot ce nu aveam voie. Mai întâi am pus mâna pe pisică. Pisica s-a întins, a căscat şi a ieşit din cameră. Şi ea ştia că n-am voie să pun mâna pe ea că „are microbi". Pe urmă am pus mâna pe ochelarii tatii. I-am pus pe nas şi am văzut o bunică atât de mare, că m-am speriat şi am pus ochelarii înapoi pe birou. Pe urmă am pus mâna pe butonul de la lampa de masă. Era foarte plăcut să apeşi pe el. Lumina se aprindea şi se stingea. E o lampă foarte inteligentă. Ştia ce vreau de la ea. Dar şi ea are ideile ei pe care nu poţi să i le scoţi din cap. Am vrut să se aprindă de două ori la rând, dar n-am putut s-o înduplec. Se stingea şi se aprindea, se stingea şi se aprindea. M-am lăsat păgubaş. Am mai pus mâna pe o mulţime de lucruri, dar nu s-a întâmplat nimic

care să merite a fi povestit.

În cele din urmă am găsit cutia cu ace, nasturi şi foarfeci a mamei. Mi-am adus aminte de o poezie compusă de mama:

„Ace, foarfeci, ochelari
Nu sunt pentru preşcolari. "

Mama mea are talent literar, cu toate că tata e scriitor la noi în casă. De multe ori ne citeşte seara din lucrările sale. Mama şi cu mine suntem foarte atenţi. La urmă spunem că ne-a plăcut, cu toate că amândoi nu înţelegeam mare lucru.

În cutia de cusut erau o mulţime de nasturi foarte interesanţi. Nasturii pot fi orice. Soldaţi, animale, ocheane sau pur şi simplu nasturi. Era acolo şi un nasture care mai mult ca sigur era un buton. Un buton adevărat pe care dacă apeşi se întâmplă o mulţime de lucruri. L-am scos din cutie cu băgare de seamă. Era un nasture umflat de parcă l-ar fi durut o măsea. Dar faţa îi strălucea de bucurie. L-am luat în palmă şi a rămas nemişcat. Atunci mi-am adus aminte că în poezie nu se spunea nimic despre nasturi şi am apăsat pe el. Eu nu cred în farmece pentru că am primit o educaţie materialistă. Cele ce s-au întâmplat aveau mai mult ca sigur o explicaţie ştiinţifică. Când am apăsat pe buton m-am pomenit deodată pe un cosmodrom. O rachetă uriaşă făcută anume pe măsura mea aştepta gata de plecare. Am urcat în fugă scăriţa şi am vrut să intru în cabină. În urma mea venea pisica! Am împins-o însă cu piciorul şi am închis uşa. Ea n-avea voie în spaţiul cosmic pentru că avea microbi.

M-am aşezat în fotoliul din faţa tabloului de bord şi am văzut cu bucurie că aici erau o mulţime de butoane. Să tot apăs pe care-mi place. Unul era un buton *ferofirofor*, altul, un buton *plastoplistoplast*, un buton portocaliu era pentru *aportoportocale*. Un buton mare şi roşu era pentru apăsat

atunci când voiai să apeşi oricare alt buton. Iar un buton mic şi verde era pentru apăsat atunci când voiai să apeşi pe buton, aşa, fără nici un motiv.

Am apăsat pe un buton albastru şi motoarele superfotonice începură să huruie fără zgomot. Racheta s-a smuls de pe pământ şi cât ai zice *steaua alfa din constelaţia Lebedei* eram în Cosmos. Zburam spre o ţintă necunoscută unde desigur mă aşteptau o mulţime de surprize. Surpriza cea mai plăcută era să ajung pe o planetă de ciocolată. Ştiam că întotdeauna cei ce zboară în Cosmos numesc surprize tocmai acele lucruri peste care se aşteaptă să dea. Dacă n-ar fi aşa, desigur nu şi-ar pierde timpul zburând mii de ani-lumină încoace şi încolo. Desigur, trebuie să fie o planetă de ciocolată locuită. Locuită de fiinţe de ciocolată. Pentru că nimic nu mi se pare mai raţional ca ciocolata.

Pe un ecran *stereociclosferopanoramic* vedeam tot ce se întâmplă peste tot. Se întâmplau atât de multe că mi s-a făcut foame. Am apăsat pe un buton pe care scria „Alarmă" şi imediat dintr-o cutie situată în faţa mea mi-au sărit în gură două sandvişuri. Le-am mâncat şi starea de alarmă trecu. Şi aşa, fără să-mi dau seama - timpul pe rachetă trece atât de încet că nici nu observi cum trece - am ajuns pe planeta de ciocolată. Era o planetă foarte civilizată. Peste tot erau munţi de ciocolată, cratere de ciocolată şi mlaştini clocotitoare cu cremă de ciocolată. Erau şi nişte oraşe de ciocolată. Le-am vizitat pe rând, neştiind cu care să încep. Un soare galben de poleială întreţinea aici viaţa. Aşa viaţă mai înţeleg şi eu. Peste tot ciocolată. Am intrat într-o clădire uriaşă circulară. Era un tort de ciocolată de toată frumuseţea. Cu metereze din zahăr ars şi acoperişul nins cu zahăr pudră. Cred că în tortul ăsta mare erau instalaţiile *frigofragoformice*, care conduceau toate maşinile de făcut ciocolată de pe planetă.

M-am urcat pe spaţioasa terasă a tortului şi am văzut că planeta avea şi un satelit, bineînţeles tot din ciocolată,

pe care alunizau alune interplanetare. Am coborât de pe terasă şi, traversând oraşul, am ajuns în piaţa centrală. Aici, pe un soclu de ciocolată, era statuia unui ou de ciocolată, ca simbol al ideii „omnia ex ovo". Eram obosit de atâta mers şi un gând nu-mi dădea pace: „Ce-ar fi să mănânc şi eu o bucată de ciocolată". Puteam alege orice: o casă de ciocolată, un trotuar de ciocolată sau un felinar de ciocolată. Am înghiţit însă în sec şi m-am stăpânit. Trebuia să găsesc marea sală a butoanelor. Un cosmonaut adevărat nu poate face nimic până nu apasă pe un buton. Sala am găsit-o. Dar nemaipomenit! Cineva fusese aici înaintea mea şi mâncase butoanele, pentru că, fireşte, şi butoanele erau de ciocolată. Am strigat „alo!", dar nu mi-a răspuns nimeni. Am mai strigat o dată şi aceiaşi au tăcut din nou. M-am gândit că în cazul acesta, fie ce-o fi, voi mânca un balcon. Am căutat unul care nu mai trebuia.

Balconul era foarte gustos. Barele din ciocolată forjată erau dintr-un aliaj de fistic şi susan necunoscut pe pământ. Apoi m-am gândit să fac o plimbare prin grădina publică. Am citit pe o tăbliţă: „Nu mâncaţi florile!" Eu le-am mâncat. Dacă erau de ciocolată, înseamnă că nu erau de frumuseţe, ci de mâncare.

Pretutindeni pe unde am fost, am gustat din toate câte puţin. Din cupola *Creierului suprem*, din rampele de lansare a rachetelor, ca şi din Orologiul care arăta orele, zilele şi anii. Mi-au plăcut foarte mult limbile sale din ciocolată extrafină. Vă daţi seama că atunci când am ajuns la Marea cofetărie a planetei, nu mai puteam înghiţi nici măcar o pralină. Şi aveau nişte praline mai grozave ca toţi izotopii radioactivi de pe Venus. Şi pentru că orice aventură are o învăţătură, am dat şi eu peste ea. Da, oamenii de pe Terra au dreptate: „Lăcomia strică omenia". Într-un galantar era un nasture de ciocolată. Vă închipuiţi, pe mine mă fascinaseră nasturii de nasture, dar mite un nasture de ciocolată! Şi era unul aidoma celui din cutia de cusut a mamei. L-am luat şi am muşcat din el. Nesăbuinţa mea mi-

a fost fatală. Într-o clipă toate din jurul meu dispărură ca prin farmec (eu nu cred în farmece şi sunt sigur că şi aici trebuie să existe o explicaţie ştiinţifică) şi m-am trezit din nou acasă cu nasturele mamei în gură. Tocmai atunci intrau în casă mama şi tata. Cum m-au văzut au strigat într-un glas:

— Nu pune mâna!

Am pus nasturele la loc. Avea un gust foarte prost. Nu era de ciocolată şi mai mult ca sigur avea microbi. Din toate câte mi s-au întâmplat, de un singur lucru îmi pare rău. N-am întâlnit acolo nici o vietate şi mi-a rămas nelămurită o problemă: Ce fel de fiinţe trăiau pe planeta de ciocolată, ursoizi sau iepuroizi?

Prelucrări în zona limbajului

„Poziţia specială a semnalelor care intră în structura limbajului depinde de modul cum sunt «prelucrate» în sistemul nervos central. Modul cum se face această «prelucrare» nu este clar. (...) Ce se petrece exact în zona limbajului nu ştim încă."

Cibernetica, de Ed. Nicolau
şi dr. C. Bălăceanu

În liceu am avut înclinaţie pentru geografie, istorie şi literatură. Îmi amintesc şi acum cu multă plăcere de cele învăţate. Şi nu o dată mi se întâmplă să recit cu voce tare:

ante apud ad adversus
circum circa citra cis
erga contra inter extra
infra intra juxta ob
penes pone post praeter
prope propter per secundum
supra versus ultra trans!

Cu ştiinţele exacte am făcut un pact de neagresiune şi nu ne-am deranjat reciproc. Dar această vecinătate paşnică şi fericită a luat sfârşit în ziua în care redactorul cărţii, pe care o predasem editurii, mi-a declarat politicos, dar ferm:

— Aşa nu mai merge. Trebuie să vă familiarizaţi cu noţiunile ştiinţifice.

Altceva n-a mai spus. Şi-a scos calm ochelarii şi a început tacticos să-i şteargă. În felul acesta realiza trei lucruri în acelaşi timp. Îşi curăţa sticlele, îşi calma nervii şi nu mă mai vedea pe mine.

Am plecat, purtând în minte imperativul: „Familiarizaţi-vă cu noţiunile ştiinţei!" M-am gândit să fac asta cât mai repede, pentru a restabili bunele relaţii cu redactorul meu

şi pentru a nu ţine în loc manuscrisul.

În drum spre casă, am cumpărat dintr-o librărie câteva cărţi de la raionul „ştiinţă" şi cu o înverşunată hotărâre am intrat în camera mea de lucru. Am cercetat metodic volumele cumpărate şi am extras pe o hârtie o mulţime de noţiuni ştiinţifice. Apoi am pus cărţile deoparte şi am început să privesc cu luare-aminte fiecare termen, fiecare cuvânt. Şi, într-adevăr, metoda s-a dovedit perfectă. Cu cât le fixam mai mult, cu atât mă familiarizam mai repede, stabileam relaţii de cunoaştere afectuoasă şi apropiere sufletească.

Algoritmul deveni un domn înalt, uscăţiv, cu o barbă îngrijită. Semăna întrucâtva cu bunicul meu. Vorbea măsurat, cu demnitate. În tinereţe practicase schiul şi de aceea era foarte contrariat că uneori tuşeşte. Nu, nu era o tuse tabagică, pentru că nu fumase niciodată. Îi plăcea să se plimbe prin oraş şi, distrat, intra în câte o expoziţie de pictură. O dată a văzut acolo un pepene tăiat şi a fost foarte surprins aflând cât costă.

Entropia putea să-mi fie mătuşă. Dar nu-mi era, cu toate că şi începusem să-i spun „tanti". Poate din cauza pălăriei cu flori pe care o purta îndeosebi iarna. Erau flori de seră. Entropia era o persoană foarte cumsecade, întotdeauna voia să-mi aducă ceva plăcut, de exemplu bomboane, dar de fiecare dată le uita pe bufet. Pe bufetul ei. Într-o zi când i-am făcut o vizită, am căutat îndelung din ochi bufetul, pe care, după socoteala mea, trebuia să se fi adunat producţia pe un an a fabricii de bomboane. Dar n-avea bufet. Era o mătuşă simpatică. Mă rog, nu mi-era mătuşă, dar era simpatică.

Redondanţa se substitui cu uşurinţă surorii soţiei mele. Era taciturnă şi avea complexe din pricina miopiei. Nu purta ochelari din cochetărie şi de aceea îşi confunda adesea soţul cu fratele acestuia cu toate că nu erau gemeni şi aveau nume diferite.

O oarecare dificultate am întâmpinat cu *Neutrino*. Nu

reuşeam de loc să mi-o amintesc. Pe urmă lucrurile s-au lămurit. Era o verişoară de-a mea, născută în Italia. Prea mult nu am mai aflat despre ea. Pesemne se măritase cu Neutronul şi se mutase în Elveţia.

Perceptronul era desigur o figură foarte familiară. Umbla totdeauna cu servietă. În servietă avea chitanţe, ştampile şi un compartiment special pentru bani. Când nu te găsea acasă, îţi lăsa un formular tipărit pe care scria că o să treacă negreşit în ziua următoare. Cu aceeaşi servietă cu chitanţe, ştampile şi un compartiment special pentru bani.

În ce priveşte *Cibernetica*, mărturisesc că am încercat să mă eschivez. Era leit soacră-mea. A fost însă imposibil. Mereu îmi ieşea în cale. N-am pomenit o persoană atât de cicălitoare!

De după o acoladă se făcură auzite râsete şi chicoteli. Am aruncat o privire şi m-am lămurit. Erau *Anilina, Fucsina, Baritina* şi *Pirita* care nu ştiu ce tot şuşoteau între ele. Am roşit şi m-am retras. Cred că vorbeau despre mine. Ce să fac, sunt om serios. La vârsta mea nu-mi pot permite să flirtez. Dar trebuie să recunosc că sunt drăguţe foc. Mai ales Ani-Lina.

O impresie puternică mi-a lăsat un bărbat de vreo treizeci de ani. Cu umeri largi, cu faţa arsă de soare şi încadrată de o barbă blondă, avea aerul unui explorator polar. Ochii săi de culoarea oţelului vădeau o inteligenţă pătrunzătoare. Însuşi numele său sugera forţă şi hotărâre: *Radar*. Am încercat să-mi dau mai bine seama ce fel de personaj e. L-am întors în toate felurile. Inutil.

Pentru pătrunderea noţiunii de *homeostat* mi-au fost utile cunoştinţele mele din juxta la De bello Gallico. Era vorba de o organizare statală în care fiecare individ trăia pentru sine.

Când am dat peste *Ion* am început să râd. Era, fără îndoială, un nume propriu. Un nume cu care nu mai trebuia să mă familiarizez. Am o mulţime de Ioni în familie...

Familiarizarea mea cu noţiunile ştiinţifice a fost de-a

dreptul pasionantă. Lucrurile au mers uşor şi sigur. Fiecare termen căpătase pentru mine o individualitate, un contur şi-un conţinut precis. Mi-ar fi fost, de pildă, imposibil să mai confund Algoritmul - ştiţi, domnul acela înalt, puţin distrat, eventual bunicul meu - cu Logaritmul, cu care semăna ce-i drept la înfăţişare, dar numai din exterior. Aveau caractere total diferite şi-i despărţeau nu numai părerile despre arta bizantină, dar şi vreo douăzeci de ani ca vârstă.

...Mulţumit de rezultatele obţinute, mi-am pus la punct manuscrisul şi l-am trimis la editură. Curând am fost chemat la o nouă discuţie. Când am intrat, redactorul meu îşi ştergea tacticos ochelarii.

— Ştiam că dumneata trebuie să fii - îmi spuse în timp ce-şi punea ochelarii pe nas.

— Cred că sunteţi satisfăcut de familiarizarea mea...

Cu un gest nervos, redactorul îşi puse creionul în gură, şi-şi aprinse bricheta. Dându-şi seama de eroare, stinse bricheta şi aruncă creionul în scrumieră. Reuşi să înghită o tabletă fără apă, care-şi făcu de îndată efectul.

— Dragă tovarăşe - îmi spuse cu vădită duioşie - este interesantă încercarea dumitale de a folosi în munca de creaţie un creier electronic. Din păcate, nici cele mai perfecţionate creiere electronice, existente peste hotare, în acest domeniu n-au trecut de stadiul experimental. Creierul dumitale este însă dintre cele mai primitive. Memoria de care dispune este aproape inexistentă. El funcţionează numai analogic. Stabileşte simple analogii exterioare. Ca şi când i-ai arăta un om de lemn, o sculptură, înţelegi dumneata, şi el i-ar da definiţia biologică. Şi asta încă ar fi bine. Asociaţiile stabilite de creierul de care dispui dumneata sunt pur fonetice. Asta îmi aminteşte de faimoasele răspunsuri date cândva la bacalaureat, când un candidat a spus că folclorul este un compus al clorului, iar transhumanţa e un fel de metempsihoză de care suferă ciobanii. Nu, dragă tovarăşe, literatura ştiinţifico-fantastică nu este o îngrămădire arbitrară de termeni ştiinţifici şi

tehnici. Familiarizarea cu ştiinţa, de care-ţi vorbesc, înseamnă cu totul altceva...

Bietul om îmi vorbi multă vreme cu căldură şi probabil foarte convingător. I-am mulţumit şi mi-am luat manuscrisul.

Abia acasă au început să mă frământe tot felul de gânduri în legătură cu viitorul maşinilor cibernetice. Vor fi ele totuşi în stare să creeze literatura de care avem nevoie?

Mi-am cumpărat un robot

Da, întocmai. Mi-am cumpărat un robot. Să fie! Să se găsească în casă. Poate într-o bună zi se întâmplă să am nevoie de el şi prinde bine. De ce să umblu pe la vecini cu împrumutul? Nimeni nu-ţi dă ceva cu plăcere. Încep discuţiile: „dacă ştii să umbli cu el!" Nu lipsesc aluziile că „dacă dai, n-ai". Apoi ţi se face un instructaj amplu din care nu înţelegi nimic şi eşti convins că bietul om nu mai doarme o noapte de grijă până nu-l vede înapoi. Şi oricum rămâne cu impresia că nu mai e la fel de „inteligent" ca înainte.

Deunăzi când mă plimbam fără nici o treabă prin oraş şi priveam într-o doară în vitrinele magazinelor, aşa, deodată, l-am zărit, printre alte obiecte utile şi absolut necesare omului. Avea dedesubt un cartonaş cu numărul articolului, preţul şi denumirea mărfii.

„Uite, au roboţi! mi-am zis. Şi nu sunt nici prea scumpi." Am intrat şi am cerut unul. Vânzătoarea mi l-a împachetat şi l-am adus acasă.

(Acum trebuie să fac o paranteza. Cei mai mulţi au încă o concepţie foarte ciudată despre roboţi. Îşi imaginează cu o îndârjire de neînfrânt că robotul trebuie să semene cu un om. Cu un om cam cubist ce-i drept.

Cam cum l-ar vedea Picasso. Dar tot om înseamnă că e. Vocea trebuie să-i fie metalică şi mişcările sacadate. Cu cât e mai metalică - să zicem o voce de oţel sau de duraluminiu - cu cât mişcările sunt mai sacadate, cu atât sunt mai satisfăcuţi. De fapt aceasta este o concepţie antropomorfă. Una dintre cele mai vechi. Au existat şi concepţii zoomorfe. Dar a fost o modă trecătoare, când roboţii se construiau în formă de cai, vaci sau iepuri de casă. Când robotul nu semăna cu un om sau un animal oarecare nu se cerea şi rămâneau stocuri nevândute. Atunci, cei din reţeaua comercială i-au schimbat numele. Au apărut moboţi, loboţi, rotoboţi şi altele.)

Robotul pe care l-am cumpărat nu semăna cu nimic. Asta m-a şi încurajat să-l iau. Nu-mi trebuie un membru în plus în familie, ci un creier cu ample capacităţi de gândire, capabil să-ţi pună la dispoziţie cea mai bună soluţie într-o problemă. Şi asta fără să-ţi ceară bani, fără să facă tot felul de nazuri şi mofturi şi fără să-ţi scoată sufletul cu reproşuri că nu i-ai urmat sfatul. Dacă ar fi să-l descriu, aş face-o cu uşurinţă. E un cilindru metalic, frumos nichelat sau cromat (ceva în orice caz care nu rugineşte). Are câteva butoane, câteva vizoare şi un mic ecran mat. Dintr-o parte a cilindrului pleacă două cordoane. Unul se pune la priză. Celălalt se poate racorda la o maşină de scris electronică. În cazul în care nu ştii să citeşti în vizor răspunsul exprimat matematic, ţi-l traduce tot el, săracul, într-o limbă normală pe o foaie de hârtie pusă în maşină. Mai are şi doi ochi... (Poftim, şi eu mă apuc să-l umanizez!) Sunt de fapt două minuscule lămpi de control, asemeni celor de la aparatele de radio numite „ochi magic"

Când am intrat în casă aveam un aer misterios.

Soţia mea care are fler a simţit imediat că am cumpărat ceva. M-a privit surâzătoare. Am despachetat solemn ambalajul şi i l-am arătat în toată strălucirea lui metalică.

— Ce surpriză[9] scumpule! De când îmi doresc eu o râşniţă electrică.

Puţin vexat, i-am explicat că e vorba de un robot şi nu de o banală râşniţă care nu se mai găseşte în magazine, fiind un instrument de mult depăşit. Soţia s-a bucurat şi cu robotul.

— Am să-l folosesc la bucătărie. Că, uite, veşnic îmi sunt mâinile crăpate de la spălatul vaselor.

Am oftat. Apoi i-am răspuns răbdător:

— Cu ce vrei să-ţi spele vasele? Tu nu te uiţi la el? Cât priveşte mâinile tale am să-ţi iau o cremă vitaminată. Se

---

9 în veacul nostru e socotit surpriză numai un obiect ce poate fi pus la priză, (n.a.)

spune că face minuni. Asta e un robot intelectual...

— Intelectual? s-a mirat soţia mea. La ce ne trebuie?

Am dat din umeri. Dacă nici ea, care e o intelectuală, nu înţelege, ce să mai pretindem altora?!

Odată în camera mea, m-am făcut comod, mi-am luat ochelarii şi, instalându-mă într-un fotoliu, am început să studiez *modul de întrebuinţare*. Citeam şi nu conteneam să mă minunez. Probabil scoteam tot felul de exclamaţii pentru că soţia mea mă întrebă din camera vecină:

— Ce ai, dragă? Iar măseaua?

Prospectul lămurea pe înţelesul tuturor multiplele posibilităţi ale *calculatorului electronic universal portativ*. Juca şah, făcea traduceri, montat la radio sau televizor (cu ajutorul celui de al doilea cordon de care v-am vorbit) stoca informaţii pe care le reproducea la nevoie. Calcula randamentul aparatelor electrocasnice şi-ţi dădea rata medie de amortizare pe zece ani. Evalua uzura stofelor purtate sau ţinute în dulap. Stabilea numărul de calorii necesare organismelor noastre, repartizat zilnic pentru orice anotimp. Calcula cantitatea de toxine pe care le îngurgitam din ţigări, cafea şi diferite alimente. Putea să facă variaţii pe o temă muzicală dată sau să extragă tema din variaţii date. Adaptat la maşina de scris putea să elaboreze şi mici discursuri ocazionale şi chiar epigrame.

Abia seara târziu am terminat lectura, întrucât broşura avea 180 de pagini scrise mărunt şi multe cuvinte tehnice a trebuit să le caut în dicţionar.

A doua zi chiar, l-am pus la treabă. Am început cu şahul. După ce am mâncat, m-am ridicat de la masă, mi-am frecat mâinile şi, scoţându-l din sertar, i-am spus:

— Ei, amice, te fac un şah?

Robotul tăcea. L-am pus în priză şi i-am spus:

— Te fac marţ.

Această expresie l-a enervat. A bâzâit scurt - asta însemna „atenţie" - şi-a aprins un ochi albastru şi pe ecranul mat au apărut cuvintele „neprogramat pentru jocuri

aleatorii".

— Mă rog, mă rog, n-o să ne certăm pe termeni…

Nu sunt un jucător de şah prea strălucit, dar e de-a dreptul enervant să pierzi partidă după partidă. Un partener obişnuit, cât de bine ar juca şi, măcar de plictiseală, tot mai pierde o partidă. Sau ţi-o cedează dintr-un sentiment uman. Ce dracu! Dar aşteaptă sentimente umane de la râşniţa asta nenorocită! Nu se lăsa înduplecat de loc. Citisem odată, de mult, într-o carte, cum un mare campion de şah urma să joace cu o maşină electronică. Era un joc decisiv. Şi robotul cât era de robot şi tot a avut un licăr de omenie în el şi s-a lăsat bătut.

„Bine! am zis. Dacă-i pe-aşa, las'că te învăţ eu minte." Şi am început să trişez. Mi-am făcut încă o regină şi am pus la loc turnul pe care tocmai mi-l „mâncase". I-am dat situaţia şi am aşteptat să văd ce spune. A bâzâit din nou acel scârbos „atenţie", apoi într-un vizor mi-a dat succesiv toate fazele până într-un punct în care s-a aprins ochiul albastru şi pe ecran a apărut cuvântul „Eroare".

Furios, l-am scos din priză şi l-am aruncat în sertar.

— Stai acolo, dacă eşti atât de hain!

Apoi am râs singur de nervii mei. Se poate să-mi pun mintea cu un mecanism, cu o cutie prăpădită cu şuruburi?! Eu, un om în toată firea! La urma urmei puteam să-i fiu şi inventator!

Fireşte că în ziua următoare mi-am adus din nou aminte de el. „Ia să-i dau ceva de făcut." M-am gândit şi am găsit. Să facă traduceri. I-am spus soţiei:

— Hai să vedem ce înseamnă exact „Nescafe é o primeiro e legitimo café soluvel fabricado no Brasil". Îl bem de atâta vreme şi habar n-avem ce bem!

Am pus robotul în priză, l-am montat la maşina de scris şi într-o secundă a apărut traducerea.

— Ai văzut, nevastă? Ţi-am spus că o să avem nevoie de el? Ce rost are să interpretăm noi, aşa, pe ghicite, când dumnealui atâta aşteaptă, să ne înveţe!

Am început să-i dau să-mi traducă tot felul de lucruri: Modul de preparare a supelor deshidratate, din trei limbi, posologia unor medicamente, reclame din diferite reviste străine. Pe urmă mi-a venit o altă idee. L-am pus să traducă diferite texte româneşti în alte limbi. În special proverbe. Ca să-l chinuiesc. Aşa, de exemplu: „capra sare piatra, iada sare casa" în limba franceză suna cam aşa „la chevre saute la pierre, la chevrette saute la maison"; sau „mănăstire într-un picior ghici ciupercă ce-i", în engleză a ieşit aşa: „Monastery on a leg, guess what a mushroom is". Am făcut mare haz pe socoteala lui. Apoi l-am pus să traducă şi în alte limbi: în portugheză, suedeză şi arabă. Aici n-am mai râs pentru că nici eu nu le ştiu şi a trebuit să-l cred pe cuvânt.

Soţia mea la început s-a amuzat. Pe urmă s-a plictisit.

— Arunci banii pe tot felul de prostii. Măcar dacă ne-ar folosi la ceva practic.

— Tu nu te gândeşti decât la latura practică. Omul mai are nevoie şi de altele în viaţă - am ripostat eu. Toată lumea are roboţi în casă, iar noi citim povestiri despre ei sau îi ascultăm pe amicii noştri cum şi-i laudă pe-ai lor. „Robotul meu e formidabil. Auzi ce mi-a zis ieri!" Şi orice prostie li se pare genială.

— Ce te miri? Aşa a fost întotdeauna. Cu magnetofoanele, pe vremuri, sau cu maşinile n-a fost la fel? O să te plictiseşti şi o să zici ca mine.

Am lăsat-o baltă. Am observat de mult că femeile sunt mai lente în înţelegerea progresului tehnic.

Într-o zi pe când aveam o dispută obişnuită cu soţia mea, mi-a venit o idee diabolică. Am înregistrat pe bandă de magnetofon toate afirmaţiile ei şi am pus robotul să le facă analiza. Când mi-a dat rezultatul, nu mai puteam de bucurie:

— Ia te uită, dragă, ce spune dumnealui. Ai reuşit într-o jumătate de oră de discuţie să faci 23 de greşeli de logică, 14 dezacorduri gramaticale, să comiţi 34 de inadvertenţe

ştiinţifice, să foloseşti două expresii neliterare de 15 ori. În total ai întrebuinţat un vocabular de 45 de cuvinte din care 30% cu o frecvenţă de 60%, 50% cu o frecvenţă de 20% şi 10% cu o frecvenţă de 20%. 10 cuvinte le pronunţi defectuos, cinci cuvinte sunt barbarisme. În contextul celor spuse de mine, abia 10% avea legătură cu problema.

Soţia mea s-a făcut albă ca varul. Apoi roşie ca focul. Apoi galbenă ca ceara. Dacă energia de care a avut nevoie ca să se stăpânească ar fi fost folosită în industrie, fără îndoială că s-ar fi putut fabrica două mii de perechi de pantofi. De stăpânit însă s-a stăpânit. N-a zis nimic. A aruncat o privire asasină robotului şi a ieşit. M-am gândit întâi că-l va arunca, că-l va pune în apă fiartă sau îi va da vreo două cu cheia franceză. Dar nimic din toate acestea nu s-au întâmplat.

În zilele următoare a domnit pace deplină şi nici măcar nu a adus vorba despre robot.

Iată însă că duminica, când din farfuria de pe masă aburea gulaşul - una din mâncărurile mele preferate - soţia mea spuse cu tonul cel mai nevinovat.

— Pentru tine am făcut piuré de cartofi.

— Cum aşa? Ce prostie mai e şi asta? Doar ştii bine cât îmi place gulaşul!

— Ştiu, cum să nu ştiu! N-am nici o vină. Am consultat robotul. I-am dat probele tale hepatice şi ţi-a interzis sosurile picante.

Am înghiţit în sec şi mi-am mâncat piuré-ul de cartofi. A doua zi, în loc de omletă, am mâncat legume fierte, pentru că trebuia să mă feresc de albumine. În schimb creierul meu obosit şi cu o serioasă lipsă de fosfor cerea să mănânc macaroane nesărate şi peşte fiert. Peşte! Eu care nu acceptam în calitate de peşte decât icrele de Manciuria!

Dulciuri? Nu, dulciuri în nici un caz! Conţineau zaharuri care îmi erau drastic contraindicate. În schimb puteam consuma în orice cantitate compot de prune uscate cu 15 grame de zahăr dietetic la un litru de apă.

Situaţia devenise de nesuportat. Ticălosul, şarpele care se strecurase perfid în sânul familiei mele îmi interzise fumatul. Eram în mod evident predispus la cancer. Îmi luă cafeaua. Aveam hipertensiune şi în cel mult douăzeci de ani, timp în care aş fi băut, după socoteala lui, 5000 de litri de cafea, mă pândea primul infarct.

Nu mai puteam citi romane poliţiste. Sesizase un început de tahicardie. La cinema nu mai aveam voie să merg. Corpul galben de pe retină manifesta carenţe îngrijorătoare. Televizorul se deschidea numai la muzică de cameră. Radioul numai la buletinul meteorologic. Trebuia, în schimb, să merg zilnic trei ore pe jos pentru a ajuta organismul să elimine grăsimile.

Într-o bună zi, când am simţit că paharul s-a umplut până la refuz, am izbucnit:

— Ascultă! m-am adresat teribil soţiei mele. Alege: ori eu, ori el!

Soţia mea se aştepta de mult la asta. Avea replica pregătită.

— Perfect. Accept alternativa: ori eu, ori el.

Calmaţi, ne-am aşezat fiecare într-un fotoliu şi am început să ne gândim. Brusc, cu ultimele urme de fosfor ale creierului meu obosit, mi-a venit o idee:

— Nu suntem invitaţi vineri la familia Damian?

— Ba da. E aniversarea zilei lor de nuntă.

— Asta e! Ce rost are să le luăm un banal buchet de flori?

CUPRINS :

Redactor responsabil: VICTOR ZETNIE
Tehnoredactor: MARIANA PUŞCAŞU
Dat la cules 30.08.1966.
Bun de tipar 05.12.1966.
Apărut 1966. Tiraj 25 140
Tiparul executat sub comanda nr. 60.565 la
Combinatul Poligrafic „Casa Scânteii", Bucureşti
Republica Socialistă România